

การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

นางจิรพร ยศอาลัย

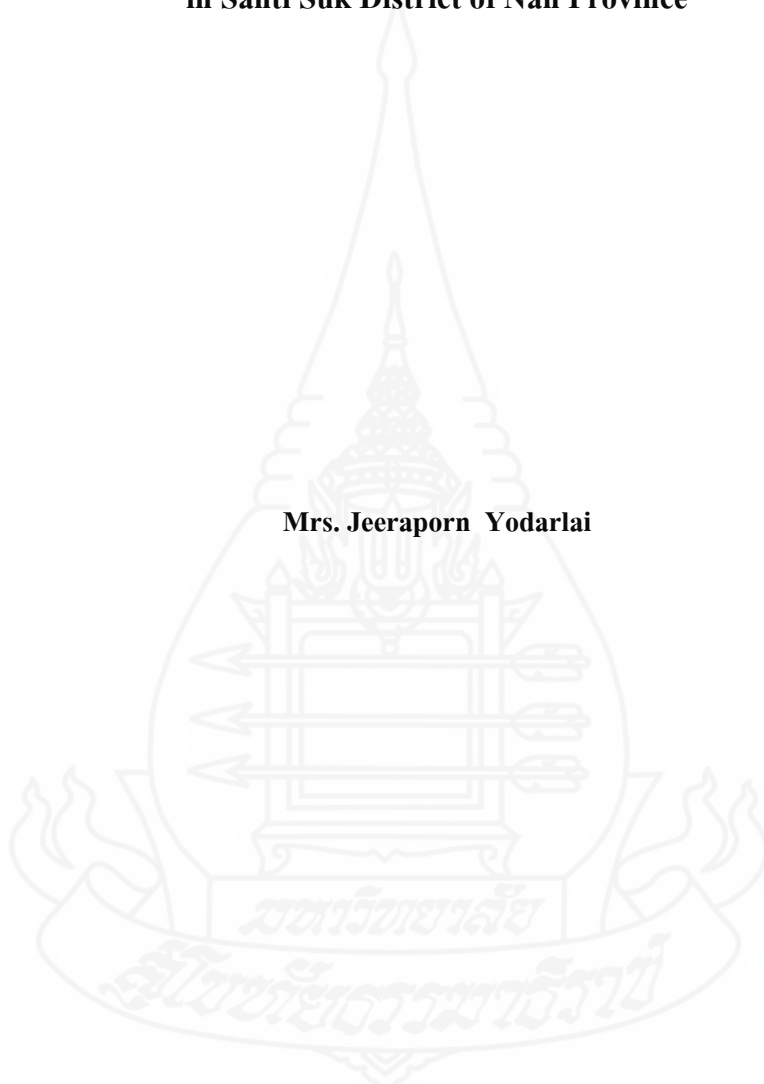

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Para Rubber Plantation to Replace Maize Cultivation
in Santi Suk District of Nan Province**

Mrs. Jeeraporn Yodarlai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข
จังหวัดน่าน
ชื่อและนามสกุล นางจิรพร ยศอาลัย
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุฑเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุฑเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพิหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
ผู้วิจัย นางจิรพร ชศอาลัย รหัสนักศึกษา 2569001296 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
 (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
 (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีบุช คุรุทเมือง **แสนเสริม ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร (3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพด (4) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยคือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 303 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากประชากร 1,251 ราย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุเฉลี่ย 49.69 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพหลักทำไร่ อาชีพรอง คือรับจ้าง แรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.99 คน พื้นที่ปลูกยางพาราเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 5.60 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. พื้นที่การเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 35.52 ไร่ สิทธิในการถือครองเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ (2) เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 โดยปลูกระยะ 3 X 7 เมตร พื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ กรีดยางเฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ได้ผลผลิตเฉลี่ย 2208.66 กิโลกรัมต่อปี รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55191.84 บาท ต้นทุนการผลิตก่อนเปิดกรีดยางเฉลี่ย 7484.44 บาท หลังเปิดกรีดยางเฉลี่ย 4444.44 บาท เกษตรกรใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยางพารา (3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดอยู่ในระดับมากในเรื่องการปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น (4) เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารระดับปานกลางจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่มและ สื่อมวลชน ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมากโดยเฉพาะในเรื่องการทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง (5) เกษตรกรมีปัญหาระดับมากในด้านพื้นที่ลาดชันซึ่งมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน เกษตรกรมีความต้องการต่อการส่งเสริมในระดับมากในประเด็นพันธุ์ดีที่เหมาะสมในการปลูก และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแก้ไขปัญหาการคายางพาราตกต่ำ และปัจจัยการผลิตมีราคาแพง

คำสำคัญ การปลูกยางพารา การปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดน่าน

Thesis title: Para Rubber Plantation to Replace Maize Cultivation in Santi Suk District of Nan Province

Researcher: Mrs. Jeeraporn Yodarlai ; **ID:** 2569001296; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development); **Thesis advisors:** (1) Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Sineenuch Khrutmueng Sanserm, Associate Professor;
Academic year: 2014

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic social and economic status of farmers who had Para rubber plantation to replace the maize cultivation, (2) the situations of Para rubber plantation, (3) the opinions toward the Para rubber plantation to replace the maize cultivation; (4) agricultural knowledge and knowledge sources of Para rubber plantation; and (5) problems and suggestions on Para rubber plantation.

The population in this study was 1,251 farmers who had Para Rubber plantation in Santi Suk District of Nan province, 303 samples were selected by simple random sampling methodology. The data were collected by interviewing the samples. The statistical methodology was used to analyze the data by computerized program including frequency, percentage, maximum value, minimum value, mean, standard deviation, and ranking.

The findings of this study were as follows: (1) most of the interviewed farmers were male, with an average age of 49.69 years. They were educated at lower primary level. (2) The main occupation was crop production and the sub-ordinate occupation was a hired worker. The average farming labor was 1.99 persons and the Para rubber plantation areas were used to be maize cultivation areas. The average period of the experience in Para rubber Plantation was 5.60 years. They were a member of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The average of total farming area was 35.52 rai (1 rai = 1,600 square meters), while the average of occupied area without patent used for Para rubber plantation was 16.17 rai. (2) They usually planted RRIM 600 variety at 3X7 meters, the average frequency of splitting the Para rubber stem was 113.73 days per year. The average number of the produce was 2,208.66 kilograms per year. The average income deriving from Para rubber production was 55,191.84 baht. The average production cost before splitting Para rubber stems was 7,484.44 Baht and after splitting the stems was 4,444.44 baht. They used their own capital in planting their Para rubber trees. (3) They generally agreed at high level that planting Para rubber trees instead of maize made the environment restored. (4) They were transferred agricultural information from individual/group/mass media. Most of the studied farmers had the knowledge of the Para rubber production at high level, especially the knowledge of the barrier that it should have been done horizontally not less than 3 meters around their Para rubber plantation to protect their plantation from wildfire. (5) They generally had problems at high level that the soil around their slope area had the risk of being broken down by water supply. Hence, they wanted to be supported at high level in the issue that they should have been supplied with Para rubber tribes which were good and suitable for their soil condition. They suggested that the government should have solved the problems on the selling price of their Para rubber which was lower than before while the production factors were more expensive.

Keywords: Para Rubber Plantation, Crop Replace, Maize Cultivation, Nan Province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมคือ รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ กรุทเมือง แสนเสริม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนแนะแนวทางด้วยความเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย อันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ พี่น้องและเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยแนะนำให้คำปรึกษา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานประจำสำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และที่สำคัญขอขอบคุณเกษตรกรในอำเภอสันติสุข ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันให้สำเร็จจาก คุณพ่อดวงจันทร์ คุณแม่จินดา ชัยเงิน ที่ให้ความห่วงใยและกำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้นำไปสู่ความสำเร็จ

ประโยชน์และคุณค่า อันพึงมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกร คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

จิรพร ยศอาลัย

มิถุนายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น	7
แนวคิดที่เกี่ยวกับความรู้	11
แนวคิดที่เกี่ยวกับการผลิต	14
การปลูกยางพารา	17
บริบทอำเภอสันติสุข	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา.....	49
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร	71
ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร	74
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราการได้รับสนับสนุนและการปฏิบัติของ เกษตรกรต่อการผลิตยางพารา	76
ตอนที่ 5 ปัญหา / ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกร	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปการวิจัย	90
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	107
แบบสัมภาษณ์	108
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูล จำนวนประชากร อำเภอสันติสุข	32
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล	44
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	49
ตารางที่ 4.2 สภาพด้านเศรษฐกิจ	51
ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคม	66
ตารางที่ 4.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตยางพาราของเกษตรกร	68
ตารางที่ 4.5 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร	71
ตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร	74
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา	76
ตารางที่ 4.8 การได้รับการสนับสนุน	78
ตารางที่ 4.9 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา	79
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการผลิตยางพารา	81
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน	84
ตารางที่ 4.12 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา	85
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะ	88

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ ปริมาณการผลิตยางทั้งหมดของโลกว่ามีจำนวน 26.60 ล้านตัน ส่วนปริมาณการใช้ยางทั้งหมดของโลกมีจำนวน 24.98 ล้านตัน การผลิตยางธรรมชาติของโลกมีจำนวน 10.95 ล้านตัน ร้อยละ 2.39 สาเหตุจากราคาในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์สูงจูงใจให้เกษตรกรผลิต หรือยึดอายุการ โคล่นยางโดยประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีการผลิตยางเพิ่มขึ้น ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก 5 อันดับแรกได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย และเวียดนาม ในจำนวนนี้ปริมาณการผลิตยางของ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีสัดส่วนถึงร้อยละ 66 ของการผลิตยางทั้งหมดของโลก

การใช้ยางธรรมชาติของโลก จำนวน 10.61 ล้านตัน ร้อยละ 2.28 ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และไทย สัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 65.85 ของการใช้ยางทั้งหมดของโลก (วารสารยางพารา ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ 12 ,2556 :17 ค้นคืน วันที่ 27 กรกฎาคม 2557)

ยางพารา (*Hevea brasiliensis* Muell) เป็นพืชอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยาง 18.76 ล้านไร่ เป็นผู้ผลิตและส่งออกยางมากที่สุดของโลก มีปริมาณการผลิต 3.57 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33 ของปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลก ส่งออก 2.95 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36 ของปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติของโลกในปี 2554 ประเทศไทยเป็นผู้ใช้ยางอันดับ 5 ของโลก ด้านปริมาณ 486,745 ตัน หรือร้อยละ 13.6 ของปริมาณการผลิตยางในประเทศการส่งออกยางธรรมชาติของไทย ส่งออกในรูปของวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ยาง ไม้ยางพาราแปรรูปและผลิตภัณฑ์ไม้ ทำรายได้ให้แก่ประเทศคิดเป็นมูลค่า 678,942 ล้านบาท ผลผลิตเฉลี่ย 276 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี (วารสารยางพารา ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ 12 ,2556 :7 ค้นคืน วันที่ 27 กรกฎาคม 2557)

การที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 สถาบันวิจัยยางเห็นว่าประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากภาคยางมากขึ้น โดยเฉพาะภาคการตลาด และภาคอุตสาหกรรม โดยไม่กระทบต่อโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตยางทั้งระบบ เนื่องจาก

ความเข้มแข็งในอุตสาหกรรมยางพาราไทยค่อนข้างครบวงจร ซึ่งรวมทั้งการผลิตของเกษตรกร ในภาคต้นน้ำ ความเข้มแข็งด้านคุณภาพยางจากพื้นฐานการผลิตยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และยางแท่งมาตรฐานออกสู่ตลาดโลกในภาคกลางน้ำ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีโอกาสเร่งรัด แนวทางการเพิ่มอุปสงค์ของยางพาราในประเทศกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเน้นการใช้ ยางธรรมชาติในงานทางโดยใช้ยางพารากับยางมะตอยราดถนน เพื่อปรับปรุงสมบัติของยางมะตอย ให้ดีขึ้นโดยอาศัยสมบัติบางประการที่เป็นข้อดี ของยางธรรมชาติก็เป็นโอกาสที่ไทยจะเป็นผู้นำ ประเทศในกลุ่มนี้ หันมาบริโภคยางของกลุ่มฯ มากขึ้นของภาคปลายน้ำในโอกาสต่อไป (วารสารยางพารา ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ 12,2556 :16 คั่นคืน วันที่ 27 กรกฎาคม 2557)

จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีสภาพภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีพื้นที่ราบประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด ที่เป็นพื้นที่ ทำการเกษตรโดยการปลูกพืชไร่และไม้ผล ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวไร่ มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ฯลฯ ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดมีอาชีพเกษตรกรรมและนิยมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุด เกษตรกรในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพชัดเจนประกอบกับสถานะต้นทุนการผลิตเพิ่ม มากขึ้น การใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีเพิ่มมากขึ้น แต่ผลผลิตที่ได้ออกมาต่ำกว่ามาตรฐานในแต่ละพื้นที่ ปลูกข้าวโพดในพื้นที่ลาดชัน และส่งผลกระทบต่อปัญหาการบุกรุกทำลายป่า เกษตรกรควรหันมา ปลูกพืชทดแทนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาการตลาด น้อยลง เช่นการปลูกยางพารา ชา กาแฟ หม่อนไหม และการปลูกข้าวนาแบบขึ้นบันได

จังหวัดน่าน มีพื้นที่ปลูกยางพารา 132,156 ไร่ เป็นพื้นที่ยางพาราที่เปิดกรีด 12,096 ไร่ ทั้งนี้อำเภอสันติสุข มีพื้นที่ปลูกยางพารา 15,093 ไร่ พื้นที่เปิดกรีด 3,373 ไร่ (สำนักงานเกษตร จังหวัดน่าน: 2556) ซึ่งแนวโน้มในอนาคตปริมาณการผลิตยางพาราในอำเภอสันติสุข จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในทางเศรษฐกิจยางพารา เป็นพืชที่สร้างรายได้เลี้ยงชีวิตเกษตรกร ความสำคัญของยางพารต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของคนในจังหวัดน่าน คือ ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ การปลูกยางเป็นการสร้างพื้นที่ สีเขียวหรือการสร้างสวนป่าเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังช่วย พื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้เขียวชอุ่ม ดังนั้น จึงส่งผลให้เกษตรกรหันมาสนใจในการปลูก ยางพาราเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปลูกยางพาราทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนส่งเสริม การปลูกยางพาราให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และรวมทั้งเป็นข้อมูลให้แก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นำข้อมูลไปทำการส่งเสริมการปลูกยางพาราให้กับเกษตรกรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพด
- 2.4 เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 2.5 เพื่อศึกษา ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถกำหนดตัวแปรต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอ สันติสุข จังหวัดน่าน มีขอบเขต ดังนี้

- 4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
- 4.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ กำหนดศึกษาจากประชากรเกษตรกร ผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน
- 4.3 ขอบเขตด้านเวลา ทำการศึกษาตั้งแต่ เดือน ธันวาคม – กุมภาพันธ์ 2558 เป็นระยะเวลา 3 เดือน
- 4.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม สภาพการผลิตยางพารา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ความรู้ แหล่งความรู้ ปัญหาการผลิต ข้อเสนอแนะ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยได้กำหนดศัพท์ที่ใช้เฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ดังนี้

- 5.1 **ต้นทุนการผลิตยางพารา** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการผลิตยางพารา เช่น การเตรียมดิน ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และค่าวัสดุอุปกรณ์ การแปรรูปยางพารา คิดเป็นต้นทุนผันแปรต่อไร่เท่านั้น
- 5.2 **การจัดการด้านการผลิต** หมายถึง การดูแลรักษา การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืชตั้งแต่ปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต
- 5.3 **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** หมายถึง หน่วยงานที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านความรู้วิชาการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการตลาดและด้านเงินทุน เป็นทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น ตลอดจนสถาบันการศึกษา
- 5.4 **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง เหตุผล หรือสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ปลูกยางพารา คือราคาผลผลิต ปริมาณผลผลิต ต้นทุนในการผลิต ค่าจ้างแรงงาน แหล่งเงินทุน ตลาดรองรับผลผลิต รายได้ในครัวเรือน การถือครองที่ดิน ภาวะราคาตกต่ำของพืชชนิดอื่น และการมีรายได้อื่นๆ ที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.5 **ปัจจัยด้านบุคคล** หมายถึง เหตุผล หรือสาเหตุ ทางด้านบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ความรู้พื้นฐานด้านการปลูกยางพารา ประสบการณ์การปลูกยางสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.6 **ปัจจัยด้านสังคม** หมายถึง เหตุผล หรือ สาเหตุทางด้านสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ต่อ จำนวนแรงงานในครัวเรือน การได้รับข่าวสาร การสนับสนุนจากรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่มสวนยาง การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เส้นทางการคมนาคมที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.7 **ปัจจัยด้านความคิดเห็น** หมายถึง เหตุผล หรือสาเหตุ ของการปลูกยาง ผลกระทบ การลดต้นทุน สิ่งแวดล้อม ผลที่เกิดขึ้น ข้อดี ข้อเสีย ความยั่งยืน รายได้ และแรงจูงใจ ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.8 **ปัจจัยด้านความรู้** หมายถึง เหตุผลหรือสาเหตุ ของความรู้ในด้านการ เตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.9 **การผลิตยางพารา** หมายถึง เหตุผล หรือสาเหตุของความรู้ในด้านการเตรียมดิน วิธีปลูก การดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช และการเก็บเกี่ยว ของเกษตรกรที่ปลูกยางพารา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5.10 **การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** หมายถึง การปลูกยางพาราในพื้นที่ที่เคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในอำเภอสันติสุข

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องนี้คาดว่าจะได้ประโยชน์ดังนี้

6.1 นำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

6.2 นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่านและพื้นที่ใกล้เคียง ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดหัวข้อเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดที่เกี่ยวกับการผลิต
4. การปลูกยางพารา
5. บริบทอำเภอสันติสุข
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็น (Opinion) หมายความว่า การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่สะท้อนถึงความรู้สึกความเชื่อและการตัดสินใจของบุคคลต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นพื้นฐาน และแสดงออกมาโดยการพูด การเขียนในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือ ปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ซึ่งได้มีผู้ที่ทำการศึกษาความคิดเห็น ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

สุคนทิพย์ เฝยกลิ่น (2545 : 10- 11) ได้ให้ความเห็นว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่ง วิจารณ์ญาน ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนไปตามความจริง (Fact) และทัศนคติ (Attitude) ในลักษณะที่ความคิดทัศนคติแสดงถึงความรู้สึกทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ

เพ็ญสิริ จันทนะโสตร์ (2548 : 28) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการ แสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่สะท้อนถึงความเชื่อที่แต่ละบุคคลมีอยู่ ตามพื้นฐานประสบการณ์

ของมนุษย์แต่ละคน ด้วยการพูดหรือการเขียนจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบและอาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้

ชำนาญ อินทร์ชัย (2550 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกถึงความรู้สึก ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาในลักษณะของคำพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้

จรัญ มากสมบูรณ์ (2548 : 9) ได้สรุปว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออก จากความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงออกมาโดยคำพูด การเขียนหรือการปฏิบัติที่อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

ปิยฉัตร แก่นจันทร์ (2548 : 33) สรุปคานิยามของความคิดเห็นไว้ว่า “ ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งความรู้สึกของบุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อ ทัศนคติ เจตคติ หรือความเชื่อ ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้ อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออก การรับรู้ ความรู้สึกและความนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แสดงออกมา โดยการสื่อข้อความโดยวิธีต่างๆ เช่น ทางภาษา การพูด การเขียน และลักษณะต่างๆ เป็นต้น

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับความคิดเห็น

กอบชัย ทวีสุขเสถียร (2545: 7-9) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกได้ง่าย โดยการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น ด้านความรู้ประสบการณ์ในการทำงานสภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไปขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกในเรื่องนั้นๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นพอสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับ ความก้าวร้าวของบุคคล และจะมีผลต่อการศึกษาทัศนคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล

2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำ หรือ ได้เห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่ และครอบครัว

4. ทัศนคติและความคิดเห็นต่อกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคลเนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

5. สื่อมวลชน คือ สิ่งต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล

พอสรุปได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรม และร่างกาย อิทธิพลจากครอบครัว ทัศนคติและความคิดเห็นต่อกลุ่ม สื่อมวลชน ในด้าน ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ประสบการณ์ ในด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือน หรือ แตกต่างกันไป

1.3 การวัดความคิดเห็น

กัลยา มิชะมา (2545 : 14-16) ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นและทัศนคติ มีความหมายใกล้เคียงกันมาก ดังนั้น การวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน ไม่สามารถทราบได้เลยว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออก และมีวิธีการวัดหรือมาตรวัดหลายอย่าง ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self – Report measures) เป็นการวัดทัศนคติโดยให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึก ทำที่ต่อสิ่งนั้นๆ อาจเป็นไปในทางบวกหรือลบ ไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึกหรือด้านพฤติกรรม แต่จะวัดเพียง ดี – ไม่ดี สนับสนุน – คัดค้าน เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย มาตรวัดทัศนคติแบบนี้ แบ่งได้ หลายประเภท ดังนี้

(1) *มาตรวัดของธอร์สโตน (Thurstone scales)* การสร้างมาตรวัดแบบนี้ทำได้โดยรวบรวมข้อความที่เกี่ยวกับทัศนคติที่ต้องการวัด ควรจะได้ประมาณ 100 ข้อ เป็นอย่างน้อย โดยมีลักษณะของข้อความเป็นทางบวกอย่างมาก เป็นกลาง และลบอย่างมาก หลังจากนั้นก็ให้เลือกตอบว่าข้อความใดบ้างที่ต่างกับความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการวัด ต่อจากนั้นนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ แล้วเลือกข้อความตามค่ามาตรวัดที่ได้ ก็จะเหลือข้อความคำถามเพียง 20 ข้อ หรือมากที่สุดไม่เกิน 45 ข้อ

(2) *มาตรวัดของไลเคิร์ต (Likert – type scales)* การสร้างมาตรวัดทัศนคติโดยพัฒนามาจากมาตรวัดของเซอร์สโตน มีข้อความคำถามทั้งทางบวกและทางลบปะปนกัน ส่งไปให้ผู้ตอบตัดสินใจข้อความว่า ข้อความใดตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดแบบนี้มักจะพบว่าผู้ตอบที่ช่องไม่มีความเห็น เป็นส่วนมาก จึงมีการใช้คำว่า เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย และไม่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อยแทน เพื่อให้สามารถวัดความเห็นของผู้ตอบได้

(3) *มาตรจำแนกความหมาย (Semantic differential scales)* การสร้างมาตรวัดแบบนี้ลักษณะของมาตรวัดจะประกอบด้วยคำคุณศัพท์ที่บรรยายลักษณะของสิ่งเป้าหมายที่เราต้องการวัดที่แสดงลักษณะตรงกันข้ามกัน เช่น บวก – ลบ ดี – เลว ยินดี – ไม่ยินดี และระหว่างคำคุณศัพท์ทั้งคู่จะมีช่องห่างกัน 7 อันตรภาคขึ้น โดยผู้ตอบจะเลือกกว่าความรู้สึกที่เขามีต่อสิ่งเป้าหมายนั้นอยู่ในอันตรภาคชั้นใด คะแนนของทัศนคติก็ดูจากการรวมคะแนน จากแต่ละข้อซึ่งอยู่ระหว่าง 1 – 7 คะแนน คะแนน 1 หมายถึง มีทัศนคติทางลบ คะแนน 7 หมายถึงคะแนนมีทัศนคติบวก

(4) *มาตรวัดแบบกัตแมน (Guttman scales)* มาตรวัดแบบกัตแมนเป็นมาตรวัดทัศนคติอีกแบบหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น Cornell technique เป็นการวัดที่มีจุดประสงค์ที่มุ่งการวัดแบบแผนของการตอบ เพราะมีความเชื่อว่าทัศนคติในเรื่องใดอาจจะมีหลายมิติของการมอง เมื่อมีหลายมิติอาจจะมีปัญหาในการวิเคราะห์ และการแปลความหมาย เพราะไม่สามารถที่จะใช้คะแนนสูงหรือต่ำ มาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งวิธีการสร้างมาตรวัดแบบกัตแมนมีดังนี้

ก. สร้างข้อความที่ต้องการวัดทัศนคติในเรื่องที่จะศึกษามาจำนวนหนึ่ง ข้อความที่สร้างขึ้นควรเป็นข้อความที่ไม่คลุมเครือที่เป็นกลางๆ หรือไม่เข้มข้นจนเกินไป แล้วนำไปทดสอบข้อความโดยให้ผู้ตอบข้อความตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น

ข. นำข้อความดังกล่าวไปจัดการตามวิธีการสร้างมาตรวัดเซอร์สโตน

2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation of overt behavior) การสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคล เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติม นอกจากนี้ อาจจะมีวิธีการวัดทัศนคติต่างๆ ได้อีกหลายวิธี ได้แก่ การใช้วิธีกึ่งสะท้อนภาพ ผลจากการทดสอบแบบปรนัยและ การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย

พอสรุป ได้ว่า การวัดความคิดเห็น สามารถใช้วิธีวัดทางทัศนคติ โดยที่ผู้ถูกวัดจะรายงานตนเองถึงความรู้สึก อาจจะเป็นบวก หรือลบ และการสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคล ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคล อาจมีหลายมิติของการมองด้านปัญหา และการวิเคราะห์

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

2.1 ความหมายของความรู้

ความหมายของความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน (ความหมายของความรู้

[http:// www.thaiall.com/km/indexo.html](http://www.thaiall.com/km/indexo.html) ค้นคืน วันที่ 31 สิงหาคม 2557)

อนันต์ ศรีโสภา (2520: 13-14) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive domain) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ทางสมอง 6 ขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

นรินทร์ พัฒนพงศา (2540: 67) ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้ เข้าใจ แยกแยะ ได้ (analysis) สังเคราะห์ได้ (synthesis) และประเมินได้ในใจ (vicarious evaluation) ดังนั้น ความรู้ที่ดีต้องรับรู้ใคร่ครวญจนเข้าใจ และประเมินว่า สิ่งใดเหมาะสม แต่จะยังไม่เคยลงมือปฏิบัติเท่านั้น

วิจารณ์ พาณิช ได้ให้ความหมายของคำว่า “ การจัดการความรู้ ” ไว้ว่า สำหรับนักปฏิบัติ การจัดการความรู้ คือ เครื่องมือ เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะความเอื้ออาทรระหว่างกัน ในที่ทำงาน

ความหมายของความรู้ ความรู้คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา ซึ่งในความคิดของผู้นั้นคิดว่า นิยามของคำว่า ความรู้นั้นเป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดขอบเขตของความหมาย แต่เราเริ่มจากคำว่า “ ข้อมูล ” หรือ “ ข้อเท็จจริง ” สิ่งที่ได้คือ ความจริงต่างๆ ที่ปรากฏเกิดขึ้น การดำเนินการต่างๆ ทำให้เกิดข้อมูล เช่น เมื่อเรามีการซื้อขายสินค้า ก็มีการจดบันทึกหลักฐาน เช่น การออกใบเสร็จ ใบสั่งของ เอกสารกำกับ เป็นรายการแสดงการดำเนินการ สิ่งเหล่านี้เรียกว่าข้อมูล ข้อมูลจึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องดำเนินการทั้งในระดับส่วนตัว ระดับการทำงานร่วมกัน และระดับกลุ่ม องค์กร ตลอดจนระดับสังคม และชุมชนต่างๆ และความรู้นั้นก็มิได้อยู่ 2 ชนิดคือ

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในสมอง (Tacit Knowledge) อาจเรียกง่ายๆ ว่า ความรู้ในตัวคน ได้แก่ ความรู้ที่เป็นทักษะ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่ม พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของบุคคลในการทำความเข้าใจ สิ่งต่างๆ บางครั้งเรียกว่าความรู้แบบนามธรรม

2. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) อาจเรียกว่า ความรู้นอกตัวตน เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นตัวหนังสือ ตำราเอกสาร กฎระเบียบ วัฏปฏิบัติงานเป็นต้น บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม (<http://www.gotoknow.org/posts/396638> ค้นคืน วันที่ 31 สิงหาคม 2557)

ความรู้ (Knowledge) คือ ข้อมูลที่อยู่ในตัวคนหรืออยู่ในสมอง ซึ่งการฝึกอบรมที่ดีก็คือ การทำให้ข้อมูลเข้าไปอยู่ในสมองของผู้รับการฝึกให้มากที่สุดจึงจะทำให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ด้วยความรู้ในสมองของคนเรานั้นจะมี 2 ลักษณะ

1. การจำ (Remembering) การเรียนรู้บางอย่างเพียงแต่ให้ผู้รับการฝึกจำได้ก็พอ เช่น สามารถจำได้ว่า ไข่ควงปากแบนมีลักษณะอย่างไร เป็นต้นลักษณะของการจำก็คือ การให้ผู้รับการฝึกสามารถบอกได้ท่องได้นั่นเอง

2. ความเข้าใจ (Understanding) หมายถึงการที่ผู้รับการฝึกสามารถอธิบายได้ เช่น ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น (<http://home.dsd.go.th/kamphaengpget/km/information/dacum/04DACUM.html?categor..> ค้นคืน วันที่ 31 สิงหาคม 2557)

สรุป ความรู้ คือ การเรียนรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมมาจากการเล่าเรียน การค้นคว้า ประสบการณ์ การนำข้อมูลไปอยู่ในสมอง ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้ การได้ยิน ได้ฟัง ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ พรสวรรค์ในการทำความเข้าใจ สิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยการผ่านวิธีการต่างๆ การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ ตำรา เอกสาร ในการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร

2.2 แหล่งที่มาของความรู้

กิตติยา ปรีดาติลล (2520 : 29-30) กล่าวถึง แหล่งที่มาของความรู้ว่าจะแบ่งออกได้เป็น 5 แหล่ง ดังนี้

2.2.1 ความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้ (revealed knowledge) เป็นความรู้ที่เชื่อว่าเป็นที่เชื่อกันว่าความรู้ประเภทนี้จะทำให้คนเป็นนักปราชญ์ได้ ได้แก่ ความรู้ที่ได้จากคำสอนของศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นจริงเพราะความเชื่อ ใครจะดัดแปลงแก้ไขไม่ได้

2.2.2 ความรู้ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ (authoritative knowledge) เช่น หนังสือ พจนานุกรม การวิจัย เป็นต้น

2.2.3 ความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ (intuitive knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและรู้สึกได้ว่ารู้ด้วยตนเอง ทั้งที่ไม่รู้ว่าได้มาได้อย่างไร รู้แต่ว่าได้ค้นพบสิ่งที่เราากำลังค้นหาอยู่ เป็นความรู้ที่ทดสอบได้ด้วยการพิจารณาเหตุผล

2.2.4 ความรู้ที่ได้จากการคิดหาเหตุผล (rational knowledge) เป็นความรู้ที่แสดงความเป็นจริงอยู่ในตัวเอง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้องคือความลำเอียง ความสนใจ และความชอบ

2.2.5 ความรู้ที่ได้จากประสาทสัมผัส (empirical knowledge) ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การจับต้อง และการสังเกต

พอสรุปแหล่งที่มาของความรู้ คือ ความรู้ที่เป็นอมตะที่เชื่อกันว่าเป็นความรู้ ได้จากคำสอนของศาสนา ได้จาก หนังสือพจนานุกรม การวิจัย รู้ด้วยตนเอง ค้นพบ เกิดจากการคิดหาเหตุผล ได้จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น การจับต้อง และการสังเกต

2.3 ระดับของความรู้

ความรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

2.3.1 ความรู้ระดับต่ำ ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากการเดา หรือภาพลวงตาทางประสาทสัมผัส

2.3.2 ความรู้ระดับธรรมดา ได้แก่ ความรู้ทางประสาทสัมผัสหรือความเชื่อที่สูงกว่า แต่ยังไม่แน่นอน เป็นเพียงขั้นอาจเป็นไปได้

2.3.3 ระดับสมมติฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากความคิดเห็น หรือความเข้าใจ ซึ่งไม่ได้เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ความรู้ขั้นนี้เป็นขั้นสมมติฐาน เพราะเกิดจากค่านิยมและสมมติฐานที่ไม่ได้พิสูจน์

2.3.4 ระดับเหตุผล ได้แก่ ความรู้จากตรรกวิทยา เป็นความรู้ที่ทำให้มองเห็นรูปหรือมโนภาพว่าเป็นเอกภาพ

พอสรุป ระดับความรู้ ได้ความรู้มีหลายระดับตั้งแต่ระดับต่ำ ระดับธรรมดา ระดับสมมติฐาน ระดับเหตุผล แต่ละระดับมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเหตุผลหรือความคิดเห็น และความเชื่อของแต่ละระดับ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิต

3.1 ความหมายของการผลิต

มีผู้ให้ความหมายของการผลิตและคำที่เกี่ยวข้องไว้หลากหลาย ดังนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 727) ให้ความหมาย
คำว่า “ผลิต” ไว้ว่า เป็นการทำให้เกิดขึ้นตามความต้องการ ด้วยอาศัย แรงงาน หรือ เครื่องจักร
เรณู สุขารมณ์ และคณะ (2534 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การผลิตเป็นหน้าที่งาน
เกี่ยวกับการจัดหาปัจจัยการผลิต อันได้แก่ กำลังคน วัตถุดิบ ที่ดิน อาคารสถานที่ เครื่องจักร
อุปกรณ์ เครื่องใช้ เงินทอง และความรู้ทางเทคโนโลยีการนำปัจจัยเหล่านี้ ไปสร้างสินค้าและบริการ
ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์

วิชัย แหวนเพชร (2539 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า การผลิต คือ กระบวนการกระทำ
ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพปัจจัยการผลิต จนได้ผลผลิตออกมา ซึ่งอาจเป็นสินค้า หรือบริการ
ก็ได้

เชียรไชย จิตต์แจ้ง (2542 : 105) ได้ให้ความหมายการผลิตไว้ว่า การผลิต เป็น
กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต (input) ให้กลายเป็นผลผลิต (output) อันได้แก่
สินค้า หรือ บริการ

ชลิตต์ มธุรสมนตรี และคณะ (2544: 1) ได้ให้ความหมายการผลิตไว้ว่า การผลิต
เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัตถุดิบหรือวัสดุให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ โดยผ่านการ
ออกแบบที่ใช้วิธีการ และเทคนิคสมัยใหม่ มาใช้ทำการผลิต คำว่า การผลิต หรือ manufacturing
มาจากภาษา ลาติน คือ manus หมายถึง มือ และ factus หมายถึง ทำ ซึ่งแปลโดยรวมว่า “ ทำด้วยมือ ”
วัสดุ คน วิธีการ และอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตซึ่งจะต้องนำมารวมกันได้อย่างถูกต้อง
จึงทำให้ ต้นทุนต่ำ คุณภาพดี และส่งตามกำหนดเวลา (on-time delivery) ได้

ธันวา จิตต์สงวน (2547 : 198) ได้กล่าวถึงการผลิตไว้ว่า ในการผลิตพืชเกษตรกร
ต้องใช้พันธุ์พืช ใช้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ ดิน ลมฟ้าอากาศ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตต่างๆ และ
การจัดการของเกษตรกรเอง ซึ่งเป็นการจัดการจากการที่เกษตรกรเรียนรู้จากวิธีการปฏิบัติตั้งแต่
ดั้งเดิม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วิจัยที่ได้รับมาจากนักวิชาการส่งเสริม
การเกษตรที่ได้ทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการผลิต ให้ผลผลิตการเกษตรเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้มา
ซึ่งวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับเกษตรกร นอกจากนี้เกษตรกรยังจำเป็นต้องใช้ปัจจัยต่างๆ ทางการผลิต
ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านกายภาพ ทางเลือกในการผลิตทางการเกษตร

การผลิตหมายถึง การใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตใดๆ ในทางที่จะก่อสินค้าหรือบริการขึ้น การผลิตตามความหมายนี้เป็นกระบวนการในการแปลงทรัพยากรหรือการผลิตด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (<http://pojjamansk.exteen.com/20100309/entry6> ค้นคืน 23 สิงหาคม 2557)

การผลิตหมายถึง การใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตใดๆ ในทางที่จะก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการขึ้น การผลิตตามความหมายนี้เป็นกระบวนการในการแปลงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ปัจจัยการผลิตได้แก่ ปัจจัยประเภทแรงงาน (<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=323537a4e413a0fe> ค้นคืนวันที่ 23 สิงหาคม 2557)

พอสรุปได้ว่า การผลิต หมายถึง การทำให้เกิดขึ้นตามที่ต้องการ ด้วยอาศัยแรงงานหรือเครื่องจักร ให้เป็นสินค้าหรือบริการ ให้ตรงตามความต้องการของมนุษย์โดยอาศัยปัจจัยการผลิตทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

3.2 ปัจจัยการผลิต

การผลิตหมายถึง การนำปัจจัยการผลิตชนิดต่างๆ ตั้งแต่ สองชนิดขึ้นไปมาทำให้เกิด สินค้าและบริการต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

ปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบไปด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการในการผลิตสินค้า ครั้งอาจใช้ปัจจัยการผลิตตามที่กล่าวหรืออาจใช้เพียง 2-3 อย่างก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า ทำการผลิตในแต่ละครั้ง ปัจจัยการผลิตทั้ง 4 สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ที่ดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถจะสร้างเพิ่มขึ้นได้ ที่ดินในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิต หมายถึง พื้นผิวโลกทั้งหมด ไม่เฉพาะส่วนที่เป็นพื้นดิน พื้นน้ำและน้ำแข็งเท่านั้น ยังรวมไปถึงบางอย่างที่ติดอยู่บนพื้น โลก เช่นสิ่งปลูกสร้าง ที่อยู่อาศัย โรงงาน อุตสาหกรรม พื้นที่ทำการเกษตร ไร่ นา แร่ธาตุต่างๆ

2. ทุน ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ จะแตกต่างไปจากทุนที่ใช้โดยทั่วไป ซึ่งพอจะแยกความแตกต่างออกได้ดังนี้ คือ ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้าและค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริง เป็นต้นทุนที่มองไม่เห็น หรือเรียกว่าต้นทุนเสียโอกาส คือผู้ผลิตเสียโอกาส ในการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในการผลิตอย่างอื่น

3. แรงงาน หมายถึง บุคคลที่ใช้กำลังความคิดทำงาน เพื่อให้ได้ผลตอบแทน ซึ่งอาจเป็นเงินเดือนสิ่งของ และเงิน หรือสิ่งของที่ได้มานั้นสามารถบำบัดความต้องการของบุคคลได้ แรงงานนับว่าเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญชนิดหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการ

4. ผู้ประกอบการ คือ การกำหนดเอาที่ดิน ทุน แรงงาน มาดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นผู้ดำเนินการ หรือผู้จัดการในการผลิตจึงเรียกว่า ผู้ประกอบการ เพราะได้ทำหน้าที่เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา พื้นฐานทางเศรษฐกิจว่าจะผลิตอะไร และผลิตเพื่อใคร (<http://thaieditorial.com/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A...> ค้นคืนวันที่ 23 สิงหาคม 2557)

พอสรุป การผลิตหมายถึง การทำให้เกิดขึ้นตามที่ต้องการ การนำปัจจัยต่างๆ ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป มาทำให้เกิด สินค้าและบริการต่างๆ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ

3.3 การจัดการการผลิต

สุปัญญา ไชยหาญ (2543: 42) กล่าวว่า “การจัดการผลิต ” หมายถึง การแปรสภาพทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นสินค้าและบริการ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการไหลของงานทรัพยากร และวัตถุดิบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานงานในเวลาที่กำหนด

การจัดการการผลิตประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการผลิต หมายถึง การกำหนดแนวทางในการดำเนินการผลิต ประกอบด้วย การวางแผนระบบการผลิต เป็นการกำหนดกำลังการผลิตสินค้าและบริการในปริมาณที่ต้องการ การวางแผนการใช้ระบบการผลิต

2. การปฏิบัติการผลิต หมายถึง ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติทางการผลิตเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ล่วงหน้า

3. การควบคุมการผลิต หมายถึง ขั้นตอนการตรวจสอบและติดตามผลการผลิต ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อให้มั่นใจว่าผลงานมีความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จทุกประการ

3.4 องค์ประกอบของการผลิต

มีผู้ให้ความหมายขององค์ประกอบการผลิตไว้ ดังนี้

เสน่ห์ บุญมahanพ และโอภาวดี เข้มทอง (2539 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ประกอบด้วยปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ คน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ ข่าวสารข้อมูล และการจัดการ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ตลาด การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สภาพทางเศรษฐกิจ คุณค่าทางสังคม ทัศนคติ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

เรียรไชย จิตต์แจ้ง (2542 : 102) ได้อธิบายไว้ว่า การผลิตประกอบด้วยหน้าที่ด้านต่างๆ ตั้งแต่งานด้านวิศวกรรม การวางแผน การควบคุมการผลิต การควบคุมสินค้า คงเหลือ การจัดซื้อจัดหาวัสดุ และการควบคุมคุณภาพ

พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตประกอบด้วยทั้งปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก โดยประกอบด้วยหน้าที่ ด้านวิศวกรรม การวางแผน การควบคุมการผลิต การควบคุมสินค้าคงเหลือ การจัดซื้อจัดหาวัสดุ และการควบคุมคุณภาพ

4. การปลูกยางพารา

4.1 ความเป็นมาของการปลูกยางพาราในประเทศไทย

มานะชัย สังข์วาทิน (2554: 9 – 13) ได้กล่าวถึงแหล่งกำเนิดและประวัติความเป็นมาไว้ว่า ยางพารามีต้นกำเนิดมาจากแถบลุ่มแม่น้ำ อเมซอน ประเทศบราซิล ทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งยางพาราเป็นที่รู้จักของชาวพื้นเมืองในแถบนี้มานานแล้ว ในสมัยก่อนปี พ.ศ.2000 ชาวอินเดียนแดงเผ่ามายันในอเมริกากลางได้รู้จักใช้ประโยชน์จากต้นยาง โดยนำน้ำยางมาใช้ทำรองเท้า เมื่อเขาต้องการรองเท้าก็จะจุ่มเท้าลงไปในภาชนะบรรจุน้ำยางดิบช้าหลายๆ ครั้งจนได้รองเท้าที่มีความหนาตามความต้องการ นอกจากนี้ชาวอินเดียนแดงทั้งเผ่ามายันและเผ่าอื่นๆ ยังนำยางไปใช้ประโยชน์ในการทำผ้ากันฝน ทำขวดปากแคบใส่น้ำ ทำลูกบอลสำหรับเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น

จนกระทั่งปี พ.ศ.2416 มีชาวอังกฤษคนหนึ่งชื่อ เซอร์คลีเมนต์ มาร์คแฮม (Sir Clements Markham) และฟาร์ริส (Farris) ได้นำเมล็ดพันธุ์ยางพาราจำนวน 2,000 เมล็ด ไปเพาะที่สวนพฤกษชาติคิว ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ปรากฏว่ามีเมล็ดยางงอกเพียง 12 ต้นเท่านั้น และได้ส่งไปปลูกไว้ที่สวนพฤกษชาติที่เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย จำนวน 6 ต้น และรอดตายทั้งหมด แต่เซอร์คลีเมนต์ มาร์คแฮมเห็นว่าไม่เพียงพอสำหรับการขยายพันธุ์ จึงได้มอบหมายให้ โรเบิร์ต คروس (Robert Cross) กับ เซอร์ เฮนรี วิคแฮม (Sir Henry A. Wichham) ไปหาเมล็ดยางพารามาเพิ่มอีก ต่อมาในปี พ.ศ. 2419 เซอร์ เฮนรี วิคแฮม ได้นำเมล็ดยางจำนวน 70,000 เมล็ดมาจากประเทศบราซิลไปเพาะที่สวนพฤกษชาติคิวอีก แต่ได้ต้นกล้าเพียง 2,700 ต้นเท่านั้น จึงได้นำต้นกล้ามาปลูกที่สวนพฤกษชาติ Heneratogoda ประเทศศรีลังกาจำนวน 1,900 ต้น และนำมาปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์จำนวน 50 ต้น โดยต้นกล้าที่ได้ส่งไปประเทศสิงคโปร์ได้ตายหมด ในขณะที่ต้นกล้าที่ประเทศศรีลังกาไม่รู้จำนวนที่รอดตาย

ต่อมาในปี พ.ศ.2520 ได้ส่งต้นกล้าที่โตแล้วจากประเทศศรีลังกาจำนวน 22 ต้น ไปปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์ จำนวน 13 ต้น และที่ กัวลาแกงซา รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย จำนวน 9 ต้น ซึ่งต้นยางจำนวน 22 ต้นนี้กับต้นยางที่เหลือที่ศรีลังกา คือบรรพบุรุษของยางพาราที่ปลูกกันเป็นอาชีพในทวีปเอเชียในปัจจุบัน

4.2 ประวัติการปลูกยางพาราในประเทศไทย

การปลูกยางพาราในประเทศไทยไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเริ่มปลูกเมื่อใด แต่เชื่อกันว่าพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง ได้เป็นผู้ริเริ่มนำต้นยางจากประเทศมาเลเซียมาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2442 – 2444 โดยความคิดที่จะนำยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีมีราชการและการค้าติดต่อกับชาวและมลายูเป็นประจำ ได้สังเกตเห็นการปลูกยางพาราสามารถทำรายได้งามแก่ชาวบ้าน พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีจึงคิดจะนำพันธุ์ยางพารามาปลูกในประเทศไทยบ้าง แต่ในขณะนั้นไม่สามารถนำพันธุ์ยางมาได้ เพราะฝรั่งชาวอังกฤษหวงมากท่านจึงได้ส่งคนไปเรียนวิธีปลูกยางเพื่อมาสอนประชาชน และท่านก็ใช้วิธีของท่านนำเมล็ดยางมาทดลองปลูก

หลังจากได้พันธุ์ยางมาแล้วพระยารัษฎานุประดิษฐ์ฯ จึงเร่งส่งเสริมการปลูกยางพาราด้วยการสร้างสวนยางตัวอย่างขึ้นที่ตำบลกะช่องในนามของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ และให้พวกนายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ต้องไปเรียนวิธีปลูกยางและทำยางที่สวนตัวอย่างนี้ และได้มีการแจกเมล็ดพันธุ์ยางให้ชาวบ้านรุ่นแรกๆ ด้วย แต่ผลการปลูกยางพาราได้มาประจักษ์ชัดแก่ชาวตรังในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองประมาณ 3 – 4 ปี เนื่องจากในช่วงนั้นราคายางสูงมากสร้างความมั่งคั่งร่ำรวยให้แก่ประชาชน ซึ่งในยุคนี้กล่าวได้ว่าเป็นยุคต้นยางและชาวบ้านเรียกยางพารานี้ว่า ยางเทศา พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีจึงนับเป็น บิดาแห่งยางพาราไทยอย่างแท้จริง

ในปี พ.ศ. 2521 ได้เริ่มปลูกยางอย่างจริงจังในแหล่งปลูกใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรมวิชาการเกษตรได้ทดลองปลูกยางที่จังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ และสุรินทร์ และจากผลสำเร็จของการปลูกยางในพื้นที่ดังกล่าว จึงได้มีการส่งเสริมให้มีการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างจริงจัง จนถึงปี พ.ศ. 2545 มีพื้นที่ปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด รวมเนื้อที่กว่า 4 แสนไร่

เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการ โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (ปี พ.ศ. 2547 – 2549) โดยมีเป้าหมาย 1 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แสนไร่ และภาคเหนือ 3 แสนไร่ ซึ่งในปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้วันที่ 10 เมษายน ของทุกปีเป็น วันยางพาราแห่งชาติ เพื่อรำลึกถึงพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ซึ่งเป็นบิดาแห่งยางพาราไทย

4.3 แหล่งปลูกยางพารา

มานะชัย สังข์วาทิน (2554: 14 – 15) ได้กล่าวถึงแหล่งปลูกยางพาราในประเทศไว้ว่า ประเทศผู้ปลูกยางพาราทั่วโลกมีทั้งหมด 24 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศในทวีปเอเชีย 12 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย จีน อินเดีย เวียดนาม ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ กัมพูชา พม่า ปาปัวนิวกินี และบังคลาเทศ ทวีปแอฟริกา 9 ประเทศ ได้แก่ คามรูน โคตดิวัร์ กาบองกินี ไคบีเรีย ไนจีเรีย สาธารณรัฐคองโก และแอฟริกา และทวีปอเมริกาใต้ 3 ประเทศ ได้แก่ บราซิล กัวเตมาลา และเม็กซิโก ส่วนประเทศที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดคือ ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 20.56 ล้านไร่ รองลงมาคือประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 12.56 ล้านไร่ และประเทศ มาเลเซีย มีพื้นที่ปลูกยางทั้งหมด 8.21 ล้านไร่ ตามลำดับ ซึ่งหากรวม พื้นที่ปลูกยางของ 3 ประเทศดังกล่าวแล้วจะเป็นประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ปลูกยางของโลก ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกยางของประเทศอื่นๆ อีก 21 ประเทศรวมกัน

4.4 สภาพเศรษฐกิจของยางพารา

สถาบันวิจัยยาง (2555 : 3 -10) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพเศรษฐกิจของยางพารา โดยสรุปได้ดังนี้

4.4.1 การผลิต การใช้ และการส่งออกยางของโลก

ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์มีความจำเป็นต้องใช้ร่วมกันในผลิตภัณฑ์หลายชนิดเพื่อประโยชน์ด้านคุณภาพสินค้า และสามารถใช้แทนกันได้หลายกรณี การผลิตยางสังเคราะห์และยางธรรมชาติแตกต่างกันที่การผลิตยางสังเคราะห์เป็นการผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินทุนสูงสามารถควบคุมคุณภาพ แต่มีผลเสียจากกระบวนการผลิตที่มีการปลดปล่อยมลพิษสู่สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง หรือภาวะโลกร้อน โดยทั่วไปการใช้ยางสังเคราะห์ในแต่ละปีมีปริมาณใกล้เคียงกับปริมาณการผลิต และส่วนใหญ่เป็นการใช้ในประเทศผู้ผลิตเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมของตนเองเพื่อเป็นหลักประกันมิให้เกิดการขาดแคลนยาง เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รัสเซีย เกาหลีใต้ ขณะที่การผลิตยางธรรมชาติเป็นการผลิตในเชิงเกษตรกรรมสามารถปลูกทดแทนได้อย่างต่อเนื่อง แตกต่างจากยางสังเคราะห์ที่มีแนวโน้มลดลงตามปริมาณน้ำมันดิบซึ่งเป็นทรัพยากรประเภทใช้แล้วหมดไป

4.4.2 การผลิต และการใช้ยางของโลก

ปริมาณการผลิตยางของโลกมีจำนวนทั้งสิ้น 25.510 ล้านตัน เป็นยางธรรมชาติ 10.659 ล้านตัน และยางสังเคราะห์ 14.851 ล้านตัน ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโลก โดยลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจของสหรัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อไปยังยุโรป ญี่ปุ่น และอีกหลายประเทศ จากนั้นเมื่อเศรษฐกิจ

โลกเริ่มฟื้นตัวทำให้ปริมาณการผลิตยางเพิ่มขึ้นอีกครั้งตามความต้องการ ปริมาณการใช้ยางของโลกมีทั้งสิ้น 25.141 ล้านตัน เป็นยางธรรมชาติ 10.608 ล้านตัน และยางสังเคราะห์ 14.533 ล้านตัน

4.4.3 การผลิต การใช้ และการส่งออกยางของไทย

1) การผลิต

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก ศักยภาพการผลิตยางของไทยมีมากกว่าปีละ 3 ล้านตัน ปริมาณการผลิตยางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 3,056,005 ตัน เป็น 3,569,033 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.8 เมื่อพิจารณาสัดส่วนประเภทยางแปรรูปขึ้นต้นที่ผลิตได้ พบว่าไทยผลิตยางแท่งเอสทีอาร์มากที่สุด รองลงมาเป็นยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น ยางผสม และยางประเภทอื่นๆ ตามลำดับ (ยางผสมได้แก่ยางผสมสารเคมี ยางอื่นๆ เช่น ยางแผ่นผึ่งแห้ง ยางเครพ ยางสกิม ยางแผ่นดิบ ฯลฯ)

2) การใช้

ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในประเทศของไทย มีจำนวน 486,745 ตัน เพิ่มขึ้น ซึ่งมีปริมาณการใช้ 373,659 ตัน ร้อยละ 30.3 เมื่อพิจารณาชนิดของยางที่ใช้ในประเทศ พบว่าใช้น้ำยางข้นมากที่สุด สัดส่วนร้อยละ 32.86 รองลงมายางแท่งเอสทีอาร์ร้อยละ 30.34 ยางแผ่นรมควันร้อยละ 22.46 และยางผสมร้อยละ 12.96 อุตสาหกรรมผลิตยางยานพาหนะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ยางมากที่สุด รองลงมาเป็นถุงมือ ยางยึด ยางรถจักรยานยนต์ ยางรัดของ ถุงยางอนามัย โดยปริมาณการใช้ยางธรรมชาติ ในผลิตภัณฑ์ยางทั้ง 5 ชนิด มีจำนวน 458,242 ตัน หรือร้อยละ 94.15 ของปริมาณ การใช้ยางธรรมชาติทั้งหมดที่เหลือเป็นผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ สำหรับสัดส่วนปริมาณการใช้ยางธรรมชาติต่อปริมาณการผลิตยางของประเทศเพิ่มขึ้น

3) การส่งออก

นอกจากไทยผลิตยางธรรมชาติได้มากเป็นอันดับหนึ่งของโลกแล้ว ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่ส่งออกยางธรรมชาติมากที่สุดในโลกด้วย ปริมาณการส่งออกยางของไทยเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ปริมาณการส่งออกยางของไทยมีทั้งสิ้น 2,952,381 ตัน เพิ่มขึ้นจากที่มีปริมาณส่งออก 2,703,762 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 และคิดเป็นสัดส่วนการส่งออกยางร้อยละ 36.4 ของการส่งออกยางทั้งหมดของโลก ส่วนใหญ่เกือบ 1 ใน 3 ส่งออกไปยังตลาดหลัก ได้แก่ จีน รองลงมา มาเลเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ สำหรับชนิดของยางที่ส่งออกรุนั้น ไทยส่งออกยางแท่งเอสทีอาร์ร้อยละ 44.06 ยางแผ่นรมควันร้อยละ 25.31 น้ำยางข้นร้อยละ 17.60 ยางผสมร้อยละ 11.51 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมาก มีสัดส่วนการส่งออกเพียงร้อยละ 5.5 ที่เหลือส่งออกรุนชนิดอื่นๆ เช่น แผ่นผึ่งแห้ง ยางสกิม ยางเครพ ยางแผ่นดิบ สำหรับท่าเรือ / ด้านส่งออก พบว่า

ปริมาณยางที่ส่งออกกว่าครึ่งหนึ่ง ส่งออกผ่านจังหวัดสงขลา ณ ท่าเรือสงขลา ด้านปาดังเบซาร์ และด้านสะเดา

4.5 ตลาดยาง

4.5.1 ตลาดยางต่างประเทศ

ตลาดเปิด หรือตลาดทางการ (Open or Official Market) ปัจจุบัน ตลาดต่างประเทศที่มีลักษณะเป็นตลาดเปิด หรือตลาดทางการ คือตลาดญี่ปุ่น ได้แก่ โตเกียว (TOCOM) และนาโกย่า (C COM) ตลาดสิงคโปร์ (SICOM) ตลาดเซี่ยงไฮ้ (SHFE) ตลาดลอนดอน ตลาดนิวยอร์ก และตลาดฮัมบูร์ก แต่ตลาดเปิดที่สำคัญและมีบทบาทซึ่งนำราคาภายในตลาดโลกมีเพียง 2 แห่ง คือ ตลาดโตเกียว (TOCOM) และตลาดสิงคโปร์ (SICOM) โดยตลาดโตเกียว (TOCOM) ให้บริการซื้อขายเฉพาะแผ่นรมควันชั้น 3 ส่วนตลาดสิงคโปร์ (SICOM) ให้บริการซื้อขายยาง 3 ชนิด คือ ยางแผ่นรมควันชั้น 1 (Ribbffd Smoked Sheet : RSS 1) ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Ribbffd Smoked Sheet : RSS 3) และยางแท่งชั้น 20 (Technicaiiy Specified Rubber : TSR 20) สาเหตุที่เรียกตลาดทางการว่าเป็นตลาดเปิดนั้น เนื่องจากตลาดยางมีการซื้อขายหมุนเวียนต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง โดยเริ่มจากตลาดญี่ปุ่น ตลาดเซี่ยงไฮ้ ตลาดลอนดอน และตลาดนิวยอร์ก ตามลำดับ การซื้อขายยางแผ่นตลาดเปิด หรือตลาดทางการจะทำให้ทราบราคาที่มีการซื้อขายจริง เป็นราคาโปร่งใสและสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงได้

ตลาดที่มีการซื้อขายตรง เนื่องจากการซื้อขายผ่านตลาดเปิด หรือตลาดทางการต้องเสียค่านายหน้า ขณะเดียวกันคุณภาพยางอาจไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ การที่ผู้บริโภครดกลงซื้อขายโดยตรงกับผู้ผลิตโดยไม่ผ่านตลาดเปิด หรือตลาดทางการ การซื้อขายลักษณะนี้เรียกว่าการซื้อขายตรง โดยเป็นการตกลงราคาและคุณภาพตามความต้องการของผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละราย ราคาขายจึงไม่เป็นที่เปิดเผย ปัจจุบันร้อยละ 80 ของการซื้อขายยางเป็นการซื้อขายตรง ส่วนการซื้อขายผ่านตลาดเปิด หรือตลาดทางการมีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น

4.5.2 ตลาดยางในประเทศ

ตลาดยางระดับท้องถิ่น เป็นระบบตลาดที่มีการซื้อขายลักษณะส่งมอบยางจริงที่ไม่มีกฎระเบียบซื้อขายที่แน่นอน โดยเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ขายยางแผ่นตลาดท้องถิ่นที่มีทั้งระดับ หมู่บ้าน ตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และโรงงานแปรรูปยาง

ตลาดกลางยางพารา เป็นระบบตลาดที่มีการซื้อขายลักษณะส่งมอบยางจริง โดยมีกฎและระเบียบของตลาดควบคุม และมีกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการตามธุรกิจที่ทุกฝ่ายยอมรับ ช่วยลดปัญหาทางด้านตลาด และสร้างอำนาจการต่อรองในการขายยางแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร บทบาทของตลาดกลางยางพาราทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เห็นได้จากมี

การอ้างอิงราคาตลาดกลางยางพาราในการซื้อขาย ปัจจุบัน ตลาดกลางยางพาราที่ดำเนินการ โดยกรมวิชาการเกษตรเปิดดำเนินการ 5 แห่ง ที่จังหวัดสงขลา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช หนองคาย และบุรีรัมย์ เกษตรกรที่นำยางมาขายในตลาดกลางยางพาราทุกแห่ง

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็น กลไกสำหรับเกษตรกร ผู้ผลิต และแปรรูปสินค้าเกษตร บุคคลที่เกี่ยวข้อง และนักลงทุนทั่วไปเพื่อ ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เปิดดำเนินการ สินค้ายางพาราที่ซื้อขายส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควัน ชั้น 3 แต่ยังมีปริมาณยางที่ซื้อขายผ่านตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าไม่มาก ทั้งนี้เพราะมีผู้สนใจลงทุน น้อย จึงยังไม่มียกยอพบปะในการขึ้นราคายางในตลาดโลกแม้ว่าไทยจะเป็นผู้นำในการผลิตยางก็ตาม แต่ในอนาคตคาดว่าบทบาทของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อการค้า และราคายางจะมีมากขึ้น

4.6 ราคายาง

ราคายางมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัย เทคนิคปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วยปริมาณการผลิตยางและปริมาณความต้องการใช้ยาง โดยปริมาณ การผลิตยางขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลูก และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล การผลัดใบ ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและศัตรูยาง ส่วนปริมาณความต้องการใช้ยางขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจโลก โดยมีตัวชี้วัด อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ผลิตและผู้ใช้อย่าง และการบริโภคของประชากร

การเคลื่อนไหวของราคายาง มีความผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโลก กล่าวคือ ราคายางปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากความต้องการใช้ยางของโลก ประกอบกับได้รับปัจจัยบวก จากการเพิ่มขึ้นของราคายางสังเคราะห์ รวมทั้งมีการเก็งกำไรของกองทุนและนักลงทุนในตลาดซื้อ ขายล่วงหน้าในทิศทางที่สูงขึ้น ราคายางปรับตัวลดลงจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยของสหรัฐ อันเนื่องมาจากปัญหาสินเชื่อด้อยคุณภาพหรือซับไพรม์ การลดลงของยอดขายรถยนต์ในสหรัฐ ญี่ปุ่น ยุโรป การชะลอการซื้อยางผู้ใช้อย่างรายใหญ่ของโลก เนื่องจากปริมาณสต็อกเพิ่มขึ้น รวมทั้ง รวมทั้งการแข็งค่าของเงินบาท และการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ทำให้ราคายาง ปรับตัวลดลงจนถึงจุดต่ำสุด เศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของหลาย ประเทศ โดยเฉพาะจีนและอินเดียซึ่งเป็นผู้ใช้ยางธรรมชาติมากเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ของโลก อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างแข็งแกร่ง ส่งผลต่อความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้น

4.7 การผลิตยางพารา

4.7.1 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง

สถาบันวิจัยยาง (2555: 39) ได้กล่าวถึงพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางไว้ว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อน ระหว่างละติจูด 5 องศา 37 ลิปดาเหนือ กับ 20 องศา 27 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองจิจูด 97 องศา 22 ลิปดาตะวันออก กับ 105 องศา 37 ลิปดาตะวันออก มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการปลูกยาง เฉพาะอย่างยิ่ง ทางภาคใต้ และบางจังหวัดของภาคตะวันออก ซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางเดิมต่อมาได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปยังแหล่งปลูกยางใหม่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ซึ่งมีข้อจำกัดความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปริมาณน้ำฝน การกระจายของฝน และบางพื้นที่เป็นที่สูง แต่เนื่องจากยางพาราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี จึงสามารถปลูกยางในเกือบทุกภาคของประเทศ อย่างไรก็ตาม ต้นยางในภาคใต้เปิดกรีดเมื่ออายุได้ 6 – 7 ปี ขณะที่ต้นยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปิดกรีดช้ากว่าอย่างน้อย 6 เดือน และให้ผลผลิตต่ำกว่าภาคใต้ ร้อยละ 10 – 15 ทั้งนี้ ในการปลูกสร้างสวนยาง นอกจากพิจารณาเลือกพันธุ์ยาง และการจัดการสวนยางที่ถูกต้องแล้ว ยังต้องพิจารณาความเหมาะสมพื้นที่สำหรับปลูกยางด้วย

1) ลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสม

- (1) เป็นพื้นที่ราบ มีความลาดชันไม่เกิน 35 องศา หากปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 15 องศา ต้องทำขั้นบันได
- (2) หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร เป็นต้น เป็นดินร่วนเหนียว หรือร่วนทราย ไม่มีชั้นหิน ชั้นดินดาน หรือชั้นกรวดอัดแน่นในระดับสูงกว่า 1 เมตรจากพื้นดิน
- (3) การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่าระดับผิวดินมากกว่า 1 เมตร ไม่เป็นที่ลุ่มน้ำขัง หรือพื้นที่นา
- (4) พื้นที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่ควรเกิน 600 เมตร เพราะจะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตช้า
- (5) ค่าความเป็นกรด – ด่างของดิน (PH) ที่เหมาะสม ระหว่าง 4.5-5.5 ไม่เป็นดินด่าง ดินเค็ม หรือดินเกลือ

2) สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

- (1) ปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่า 1,250 มิลลิเมตรต่อปี การกระจายตัวของฝนดี มีจำนวนวันฝนตก 120 – 150 ช่วงแล้งไม่เกิน 4 เดือน
- (2) อุณหภูมิเหมาะสม ระหว่าง 26 – 30 องศาเซลเซียส

3) พันธุ์ยาง

สถาบันวิจัยยาง (2555: 41-43) ได้กล่าวถึงพันธุ์ยางไว้ว่า สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ให้ความสำคัญของการปรับปรุงพันธุ์ยางมาโดยตลอด ด้วยการผสมพันธุ์ สร้างพันธุ์ยางลูกผสมของไทย คัดเลือกพันธุ์ยางทั้งจากในประเทศ และแลกเปลี่ยนพันธุ์ยาง กับต่างประเทศ โดยมีวิธีการ และแผนการปรับปรุงพันธุ์ยางที่เป็นมาตรฐานสากลที่ต้องใช้ระยะเวลา นานถึง 30 ปี พันธุ์ พันธุ์ยางที่ผ่านการคัดเลือก จะนำมาจัดทำคำแนะนำพันธุ์ยางทุก 4 ปี โดยคำนึงถึงผลผลิตการเจริญเติบโต การต้านทานโรค และความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

(1) พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูก แบ่งออกเป็น 3 ชั้น และ 3 กลุ่ม

พันธุ์ยางชั้น 1 เป็นยางพันธุ์ดี ที่ผ่านการทดลอง และศึกษา ลักษณะต่างๆ อย่างละเอียด แนะนำให้ปลูกโดยไม่จำกัดเนื้อที่ปลูก

พันธุ์ยางชั้น 2 เป็นยางพันธุ์ดีที่อยู่ระหว่างการทดลอง และศึกษา ลักษณะบางประการเพิ่มเติมแนะนำให้ปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครองแต่ละ พันธุ์ควรปลูกไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และควรปลูกภายใต้การแนะนำของสถาบันวิจัยยาง

พันธุ์ยางชั้น 3 เป็นยางพันธุ์ดีที่ยังอยู่ระหว่างการทดลอง และยังมี ข้อมูลจำกัด แนะนำให้ปลูกได้ ไม่เกินร้อยละ 20 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครอง แต่ละพันธุ์ควรปลูก ไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และควรปลูกภายใต้การแนะนำของสถาบันวิจัยยาง

กลุ่มที่ 1 พันธุ์ยางเพื่อผลผลิตน้ำยาง เป็นพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิต น้ำยางสูงเป็นหลัก

กลุ่มที่ 2 พันธุ์ยางเพื่อผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้ เป็นพันธุ์ยางที่ให้ ผลผลิตทั้งน้ำยางและเนื้อไม้โดยให้ผลผลิตน้ำยางสูง และมีการเจริญเติบโตดี ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูง

กลุ่มที่ 3 พันธุ์ยางเพื่อผลผลิตเนื้อไม้ เป็นพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิต เนื้อไม้สูงเป็นหลัก ลักษณะลำต้นตรงให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูงมาก ผลผลิตน้ำยางจะอยู่ ในระดับต่ำกว่าพันธุ์ยางในกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

4.7.2 การปลูก

1) วัสดุปลูก

วัสดุปลูกที่แนะนำในปัจจุบันมี 3 ชนิด ได้แก่ ดันตอตา ยาง ดันยางชำถุง และต้นติดตาในแปลง วัสดุปลูกแต่ละชนิดมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่แตกต่างกัน และมีมาตรฐานตามที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด ดังนั้น การเลือกวัสดุปลูกที่เหมาะสม และมีคุณภาพ จึงส่งผลต่อความสำเร็จในการปลูกสร้างสวนยาง

2) การเตรียมพื้นที่ปลูก

การเตรียมพื้นที่เป็นการปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการปลูกสร้างสวนยาง ด้วยการโค่นต้นยางเก่า หรือไม้ยืนต้นบางชนิด จะต้องทำการเผาปรนเก็บเศษไม้และวัชพืชที่เหลือในพื้นที่ออกให้มากที่สุดทั้งนี้เพื่อเป็นการกำจัดแหล่งแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะโรครากยาง ควรเริ่มโค่นในช่วงฤดูแล้งเพื่อสะดวกในการเก็บเศษไม้ และต่อไม้ออกจากพื้นที่

3) การวางแผนปลูก

การวางแผนปลูกเป็นการกำหนดว่าจะปลูกยางไปทิศทางใด เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับต้นยางป้องกันการชะล้างผิวหน้าดิน สะดวกในการปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บผลผลิต มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

(1) การกำหนดระยะปลูก ระยะปลูกยางมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง ต้นยางจะเจริญเติบโตได้ดีต้องมีพื้นที่ต่อต้นไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร ระยะปลูกที่เหมาะสมในพื้นที่ราบเขตปลูกยางเดิมควรเป็น 2.5 X 8 เมตร หรือ 3 x 7 เมตร มีจำนวนต้นยาง 80 ต้นต่อไร่ หรือ 76 ต้นต่อไร่ ตามลำดับ ระยะปลูกยางในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น เป็น 2.5 X 7 เมตร หรือ 3 x 7 เมตร มีจำนวนต้นยาง 91 ต้นต่อไร่ หรือ 76 ต้นต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับระยะปลูกยางในพื้นที่ลาดเทควรเป็น 3 x 8 เมตร มีจำนวนต้นยาง 67 ต้นต่อไร่

(2) การกำหนดแถวหลัก การกำหนดแถวหลักของต้นยาง ควรวางแผนแถวหลักตามแนวทิศตะวันออก ตะวันตก และให้ขวางทางการไหลของน้ำเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน และการพังทลายของดิน กำหนดแถวหลักให้ห่างจากแนวเขตสวนยางเก่าไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร และขุดคูตามแนวเขตสวนเพื่อป้องกันโรคราก และการแก่งแย่งธาตุอาหาร หลังจากนั้นวางแผนปลูกพร้อมกัน ปักไม้ชะมบตามระยะปลูกที่กำหนด สำหรับพื้นที่ลาดเทมากกว่า 15 องศา จะต้องวางแผนปลูกตามแนวระดับ และทำขั้นบันได

(3) การขุดหลุม ขุดดินด้านใดด้านหนึ่งของชะมบโดยตลอด ไม่ต้องถอนไม้ออก หลุมที่จะขุดมีขนาด กว้าง X ยาว X ลึก 50 X 50 X 50 เซนติเมตร ดินที่ขุดแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดินบนกองไว้ด้านหนึ่ง ดินล่างกองไว้อีกด้านหนึ่ง ผึ่งแดดไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ เมื่อดินแห้งแล้ว ย่อยดินบนให้ละเอียดพอควรใส่ลงก้นหลุมแล้วตามด้วยดินล่างผสมปุ๋ยหินฟอสเฟต (สูตร 0-3-0.20-25 % Total P2O5) อัตรา 170 – 200 กรัม และปุ๋ยอินทรีย์ประมาณ 3 – 5 กิโลกรัมต่อหลุม ใส่ไว้ด้านบน

4) วิธีปลูก

(1) การปลูกด้วยต้นตอยาง เป็นวิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติ แต่ไม่แนะนำสำหรับการปลูกยางในพื้นที่ปลูกยางใหม่ที่มีปริมาณน้ำฝนต่ำ การปลูกด้วยต้นตอตา ควรปลูกต้นฤดูฝน

วิธีการปลูก ใช้เหล็กหรือไม้ปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอตาที่ปลูกเล็กน้อยแทงลงบนหลุมปลูก ลึกขนาดเกือบเท่าความยาวของรากแก้วต้นตอตา เสียบต้นตอตามร่องที่แทงไว้ ให้แผ่นตาอยู่แนวทิศเหนือ – ใต้ จากนั้นใช้เหล็ก หรือ ไม้อัดต้นตอตาให้แน่นที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่าให้มีโพรงอากาศ บริเวณราก เพราะจะทำให้รากเน่า การกลบดินต้องให้แนวระดับดินอยู่ตามส่วนรอยต่อของราก กับลำต้น หลังการปลูก ควรพรวนดินบริเวณ โคนต้นตอตา ให้สูงเพื่อมิให้โคนต้นตอตาเน่า เนื่องจากมีน้ำขัง หลังจากปลูกควรใช้เศษฟางข้าว หรือวัสดุหาง่าย คลุมโคนต้นตอตาข้าง

(2) การปลูกด้วยต้นยางชำถุง เป็นวิธีที่ประสบความสำเร็จสูงเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น ต้นยางเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ช่วยลดช่วงระยะเวลาดูแลรักษาต้นยางอ่อนให้สิ้นลง สามารถกรีดยางได้เร็วกว่าการปลูกด้วยต้นตอตาและการติดตาในแปลง นอกจากนี้ต้นยางชำถุงยังเหมาะสมใช้เป็นต้นปลูกซ่อมได้ดีที่สุดอีกด้วย การปลูกยางด้วยต้นยางชำถุง จะต้องระมัดระวังเรื่องการขนย้าย เพราะหากดินในถุงชำแตก จะทำให้ต้นยางตายได้ ควรเลือกใช้ต้นยางชำถุงที่มีจำนวนฉัตร 1 – 2 ฉัตร และฉัตรจะต้องแก่เต็มที่ หลังจากเลือกต้นได้แล้วทำการตัดแต่งรากที่ทะลุถุงชำออก เก็บต้นยางชำถุงไว้ในโรงเรือนที่มีร่มเงาราวประมาณ 1 สัปดาห์ เพื่อให้ต้นยางปรับตัวก่อนย้ายลงในแปลง วิธีการปลูก ใช้มีดเหมือนถุงออกประมาณ 2-3 เซนติเมตร แล้วกรีดด้านข้างของถุงให้ขาดออกจากกัน แต่ยังไม่ดึงถุงออก นำไปวางในหลุมกลบดินลงหลุมจนเกือบเต็มหลุมแล้วดึงพลาสติกออก ระวังอย่าให้ดินในถุงพลาสติกแตก กลบดินจนเสมอปากหลุม และอัดดินให้แน่น โดยให้ดินบริเวณ โคนต้นยางสูงกว่าเล็กน้อย เพื่อไม่ให้มีน้ำขังในหลุมปลูก

(3) การปลูกด้วยการติดตาในแปลง ต้นยางที่ปลูกจะมีระบบรากแข็งแรง มีความเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ไม่ต้องขุดถอนย้ายปลูก ต้นยางเปิดกรีดได้ในระยะเวลาใกล้เคียงกับการปลูก โดยใช้ต้นตอตาการปลูกสร้างสวนยางโดยการติดตาในแปลงจะประสบผลสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นกล้า ความสมบูรณ์ของกิ่งตอตา และความสามารถของคนติดตอตา ยางมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 เตรียมพื้นที่ โดยไถพลิกดินเก็บวัชพืชที่เหลือในพื้นที่ออกให้หมด ไถพรวนดินเพื่อให้ดินร่วน หลังจากนั้นปักไม้ชะมบตามระยะปลูกที่กำหนดไว้

1.2 ขุดหลุมปลูก โดยขุดหลุมขนาด กว้าง X ยาว X ลึก 50 X 50 X 50 เซนติเมตร ดินที่ขุดควรแยกดินบนและดินล่างออกจากกัน ตากแดดไว้ประมาณ 10 – 15 วัน เมื่อดินแห้งแล้ว ย่อยดินชั้นบนให้ร่วน กวาดใส่ครึ่งหนึ่งของหลุม สำหรับล่างเมื่อย่อยดีแล้วผสมกับปุ๋ยหินฟอสเฟตในอัตรา 170 – 200 กรัม ต่อหลุม ใส่ไว้ด้านบน

1.3 ปลูกเมล็ดข้าง นำเมล็ดสดปลูกในหลุมที่เตรียมไว้ หลุมละ 3 เมล็ด ระยะห่างระหว่างเมล็ด 25 เซนติเมตร วางเมล็ดบนหลุม ควรใช้ไม้ปลายแหลมปักดินให้เป็นหลุมลึก

ประมาณ 3 เซนติเมตรวางเมล็ดลงในหลุมที่เจาะไว้ ให้ด้านบนของเมล็ดคว่ำลง หรือถ้าปลูกด้วยเมล็ดดงอก ให้วางด้านรากอกของเมล็ดคว่ำลง แล้วกลบดินให้มีเมล็ด ต้นยางที่ได้จากการเพาะเมล็ด เรียกว่า ต้นกล้ายาง

1.4 ดิดตายาง เมื่อต้นกล้ายางอายุ 6-8 เดือน หรือมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น ไม่ต่ำกว่า 1 เซนติเมตรที่ระดับความสูงจากพื้นดิน 10 เซนติเมตร ทำการดิดตายางพันธุ์ที่ต้องการปลูก หลังจากดิดตาแล้ว 21 วัน หากดิดตาสำเร็จมากกว่า 2 ต้นต่อหลุม ให้ตัดยอดต้นที่สมบูรณ์ที่สุดในระดับความสูง 10 – 15 เซนติเมตร เอียงเป็นมุม 45 องศาไปทางด้านตรงข้ามกับแผ่นดิน หลังจากนั้น 1 เดือน หากตาของต้นที่ตัดยอดยังไม่แตก ให้ตัดต้นอื่นต่อไปทีละต้น แต่ถ้าตาของต้นที่ตัดแตกออกมาแล้ว ให้ถอนต้นตอตาที่เหลือออก คงไว้แต่ต้นที่ตาแตกปล่อยให้เจริญเติบโตเป็นยางต่อไป

4.8 โรคยางพารา

มานะชัย สังข์วาทิน (2554: 110-122) ได้กล่าวถึงโรคยางพาราไว้ว่า โรคยางพารานับเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำสวนยางในปัจจุบัน เนื่องจากโรคมีผลกระทบต่อทั้งการเจริญเติบโตและผลผลิตของยางพารา โดยจะส่งผลทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต แคระแกร็น และให้ผลผลิตลดลง นอกจากนี้โรคยางพารายังสามารถเกิดขึ้นได้ทุกระยะการเจริญเติบโตและทุกภาคส่วนของต้นยาง เช่น ใบ ลำต้น กิ่งก้าน ราก และฝักเป็นต้น ส่วนความรุนแรงของโรคจะแตกต่างกันตามแหล่งปลูก ดังนั้นการได้ทราบและมีความเข้าใจถึงสาเหตุของโรค การระบาด ลักษณะอาการของโรค และการป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง จะสามารถลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นกับยางพาราลงได้มาก

4.8.1 โรคราแป้ง

โรคราแป้งจะเข้าทำลายยางพาราในระยะยางอ่อนและทำลายดอกยางพารา สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Oidium hevea* Steinm จะระบาดในช่วงที่ต้นยางผลิใบใหม่ตามธรรมชาติ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน โรคราแป้งจะระบาดมากในพื้นที่ที่มีสภาพกลางวันร้อน กลางคืนเย็นและชื้นตอนเช้ามีหมอก พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและในบางพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา สงขลาและยะเชิงเทรา

ลักษณะอาการ เชื้อราจะเข้าทำลายใบอ่อนทำให้ใบบิดงอ มีปุยเชื้อราสีขาวเทาปกคลุม จากนั้นแผลเริ่มเน่าเป็นสีดำจากปลายใบ แล้วล่องหล่นจากต้น ใบเพศที่ถูกเชื้อเข้าทำลายจะเกิดเป็นจุดแผลขนาดค่อนข้างใหญ่และมีขอบเขตที่ไม่แน่นอนอยู่ด้านล่างของแผ่นใบและบนรอยแผลจะเห็นปุยเส้นใยสีขาว-เทา เมื่อใบเจริญต่อไปแผลจะกลายเป็นสีเหลืองซีดเฉพาะบริเวณที่เชื้อราทำลายอยู่ แล้วต่อมาจะเปลี่ยนเป็นรอยไหม้สีน้ำตาลขนาดและรูปร่างของแผลไม่แน่นอน

นอกจากนี้เชื้อโรคนั้นยังเข้าทำลายที่ดอกยาง โดยมีปุยเชื้อราปกคลุมดอก ทำให้ดอกร่วงเหลือแต่ก้านดอกสีดำติดอยู่บนต้น ต้นยางที่เกิดโรคนี้อาจชะงักการเจริญเติบโตและให้น้ำยางลดลง

การป้องกันกำจัด หลักเลี่ยงการเกิดโรคโดยการปรับปุ๋ยอย่างให้มีธาตุไนโตรเจนมากขึ้น และใส่ในช่วงก่อนที่ต้นยางจะผลิตใบอ่อนเป็นการเร่งรัดให้ต้นยางผลิตใบเร็วขึ้นและใบแก่เร็วให้พื้นที่ระยะที่อ่อนแอต่อการทำลายของเชื้อโรคโดยเร็ว

4.8.2 โรคตายยอด

สาเหตุการเกิดโรคนี้อาจเกิดจากเชื้อราที่เป็นสาเหตุ หรือเกิดจากปลูกรยางพาราในพื้นที่ที่สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารมีน้อยหรือมากเกินไป ไฟฟ้า มีสารพิษตกค้างในดิน เป็นต้น ซึ่งโรคนี้อาจแพร่ระบาดได้ตลอดทั้งปีและมักเกิดขึ้นหลังจากเกิดสภาวะแห้งแล้งหรือหลังจากเกิดโรคต่างๆ ระบาดอย่างรุนแรง โดยจะเกิดได้ตั้งแต่อย่างเล็กน้อยถึงขั้นที่เป็ดกริดแล้ว

ลักษณะอาการ โรคตายยอดมักเกิดขึ้นในทันทีที่มีการระบาดของโรครุนแรง และเมื่อปลูกรยางในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เริ่มจากกิ่งก้านหรือยอดแห้งตายจากปลายกิ่งหรือยอดเข้าหาส่วนโคนทีละน้อย แล้วลุกลามไปจนถึงโคนและต้นยางจะยืนต้นตายในที่สุด หากอาการของโรครุนแรงต้นยางจะแห้งตายตลอดทั้งต้นในเวลาอันสั้น เปลือกจะล่อนออกจากเนื้อไม้ไม่มีเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราทั้งสีขาวและสีดำเกิดขึ้นบริเวณเปลือกด้านในนอกจากนี้อาจพบนอกจากนี้อาจพบแบคทีเรียและไส้เดือนฝอยอาศัยอยู่ทั่วไป แต่ถ้าอาการของโรคไม่รุนแรงต้นยางมักจะแห้งหรือตายเฉพาะกิ่งยอด สำหรับส่วนของกิ่งก้านหรือลำต้นที่ยังไม่ตายก็จะแตกแขนงออกมาใหม่และเจริญเติบโตต่อไป

การป้องกันกำจัด หากโรคนี้อาจเกิดจากการระบาดของเชื้อราสาเหตุของโรคใดโรคหนึ่งให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของโรคนั้นๆ และบำรุงรักษาต้นยางให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ หากเกิดจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น สภาพดินเลว และแล้งจัดให้รดน้ำตามความจำเป็นแล้วใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชุ่มชื้น

4.8.3 โรคเปลือกแห้ง

โรคเปลือกแห้งเป็นโรคที่มีความสำคัญต่อสวนยางพาราที่เป็ดกริดแล้วและสร้างความเสียหายให้กับหน้ากรีดยางอย่างร้ายแรง สาเหตุเกิดจากการกรีดยางไปกระทบต่อท่อน้ำยางอันเป็นผลมาจากการกรีดยางที่ไม่ถูกวิธี หรือการกรีดยางมากเกินไป หรือกรีดยางลึกเกินไป ทำให้น้ำยางไหลออกมามาก จนเนื้อเยื่อบริเวณเปลือกที่ถูกกรีดมีธาตุอาหารมาหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอจึงส่งผลให้เปลือกยางบริเวณนั้นแห้งตาย

ลักษณะอาการ ลักษณะอาการเริ่มแรกสังเกตได้จากการที่ความเข้มข้นของน้ำยางจางลง หลังจากกรีตเปลือกยางจะแห้งเป็นจุดๆ อยู่ตามรอยกรีตไปจนกระทั่งแห้งตลอดแนว รอยกรีต เปลือกลำต้นบริเวณด้านล่างรอยกรีตจะแห้งทำให้เปลือกต้นยางแตก เนื้อเยื่อบริเวณนั้นแห้งตาย แตกหลุดล่อนออกเป็นแผ่นๆ

การป้องกันกำจัด เมื่อพบอาการผิดปกติควรลดจำนวนวันกรีตยางลงให้น้อยลง จากกรีตทุกวันควรเปลี่ยนมาเป็นกรีตวันเว้นวันหรือกรีตวันเว้นสองวัน และดูแลรักษาต้นยางให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ควรใช้สารเคมีเร่งน้ำยางในสวนยางที่มีต้นยางแสดงอาการของโรคนี

4.8.4 โรครากขาว

โรครากขาวเป็นโรคที่สำคัญอีกโรคหนึ่งของยางพารา สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Rigidoporus Lignosus* ระบาดในพื้นที่สวนยางปลูกใหม่หลังจากโค่นต้นไม้ในป่าที่เป็นแหล่งโรค พบเข้าทำลายยางได้ตั้งแต่อายุ 1 ปีขึ้นไปหลังจากปลูกสามารถระบาดได้ตลอดปี แต่ระบาดได้รวดเร็วในช่วงฤดูฝน เนื่องจากฝนตกชุกและความชื้นสูง พบในบางพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี สงขลา พัทลุง ตรัง กระบี่ พังงา และสุราษฎร์ธานี โรครากขาวเป็นโรคที่ทำความเสียหายให้กับต้นยางมากที่สุดในบรรดาโรครากของยางพารา โดยเชื้อราจะเข้าทำลายระบบรากเสียหายจนไม่สามารถดูดอาหาร ไปเลี้ยงลำต้นได้ ส่งผลทำให้ต้นยางตาย

ลักษณะอาการ เชื้อราสาเหตุจะเริ่มเข้าทำลายที่ส่วนราก โดยเชื้อราจะเกาะติดแน่นและปกคลุมรากที่เข้าทำลาย ในระยะนี้อาการของโรคที่เกิดกับต้นยางส่วนที่เหนือดินยังเห็นไม่ชัด ต่อมากลุ่มเส้นใยจะเจริญลุกลามสู่โคนต้นทำให้รากและโคนเน่า พอระยะนี้ต้นยางจะแสดงอาการพุ่มใบมีสีเหลืองบางส่วนหรือทั้งต้น ถ้าเป็นยางเล็กใบจะเหี่ยวเฉา ขอบใบม้วนงอลงแล้วร่วง ก่อนที่จะยืนต้นตายภายใน 6 สัปดาห์ เปลือกลำต้นบริเวณโคนต้นจะแห้งและแตก

ในช่วงฤดูฝนซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศสูง บริเวณโคนต้นเหนือดินเชื้อราจะสร้างดอกเห็ดขนาดใหญ่เกิดขึ้นเป็นชั้นๆ ลักษณะเป็นแผ่นแข็งครึ่งวงกลม ผิวด้านบนของดอกเห็ดเรียบ มีสีเหลืองส้ม โดยมีสีเข้มและอ่อนเรียงสลับกันเป็นวง ผิวด้านล่างเป็นรูพรุนสีส้มแดงหรือน้ำตาลซึ่งเป็นที่เกิดของสปอร์ ขอบดอกเป็นสีขาว

การป้องกันกำจัด การป้องกันกำจัดโรครากขาวควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรเตรียมพื้นที่ให้ปลอดโรคโดยการขุดตออย่างเก่าที่อาจจะเป็นแหล่งก่อให้เกิดโรคไปทำลายโดยการเผา
2. พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคนีไม่ควรปลูกส้ม ชา กาแฟ โกโก้ ไม้ มะพร้าว มันเทศ มันสำปะหลัง พริกขี้หนู มะเขือเปราะ น้อยหน่า ลองกอง จำปาตะ สะตอ สะเดาเทียม ทัง ทูเรียน เพราะพืชเหล่านี้เป็นพืชอาศัยของโรครากขาว

3. รอกันหลุมปลูกด้วยกำมะถันผงในอัตราหลุมละ 240 กรัม เพื่อให้ช่วยปรับสภาพดินทำให้ไม่เหมาะสมต่อการเจริญของเชื้อโรค

4. เมื่อพบต้นยางที่เป็นโรคให้เฉือนส่วนที่เป็นโรคทิ้ง แล้วทาด้วยสารเคมีทิลท์ 250 EC อัตรา 7.5 % หลังจากนั้นขุดดินรอบโคนต้นให้เป็นร่องกว้างและลึกประมาณ 10-15 เซนติเมตร แล้วราดสารเคมีทิลท์ 250 EC ในอัตราต้นละ 30 ซีซี ผสมน้ำ 3 ลิตร หรือเบเรต์ 400 ในอัตราต้นละ 10-15 กรัม ผสมน้ำ 3 ลิตร ลงในร่องรอบๆ โคนต้นทุกๆ 6 เดือน โดยไม่ต้องกลบดิน

5. บริบทอำเภอสันติสุข

5.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอสันติสุข

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา เมืองพงษ์ หรือตำบลคู่งษ์ มีภัยคุกคาม พวกผู้ร้าย คอมมิวนิสต์เข้ามาแทรกซึม โดยใช้นโยบายแผนการยุบปักปัน ประชาชนด้วยวิธีต่างๆ นาๆ ตามหมู่บ้านต่างๆ และในป่าเป็นระยะ เวลานาน จนถึงเข้าช่วงปี 2514 ถึง 2522 สถานการณ์ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น มีเหตุการณ์เกิดขึ้นในป่า เนื่องจากราษฎรในเมืองพงษ์ บางรายเข้าไปในป่านอนในป่า เพื่อหาลูกตัวมาขาย บางรายก็เหยียบกับระเบิดขาขาด ถึงแก่ชีวิต บางรายไม่ถึงตายแต่หายแล้วเป็นคนพิการ เกิดขึ้นทุกปีในป่าทุกพื้นที่ของเมืองพงษ์

ในปี พ.ศ. 2517 บริษัทอิตาเลียนไทย จำกัด รับเหมาทำถนนสายน้ำยาวถึงบ่อเกลือ ได้ตั้งแคมป์พักอยู่ที่เขตป่าหมู่บ้านน้ำยาว ตำบลลวง อำเภอบัว ซึ่งเป็นเขตติดต่อระหว่าง ตำบลลวง กับตำบลคู่งษ์ในสมัยนั้น ได้มีราษฎรมาจากหลายหมู่บ้านไปเป็นแรงงานรับจ้างถางป่าตามแนวถนนที่ตัดไป บางรายก็เหยียบกับระเบิดตายทันที บางรายทันรักษาหาย แต่เป็นคนพิการแขน-ขาขาดดังกล่าว ราษฎรที่รับจ้างเป็นยามรักษาการแคมป์ ก็มาตายในกลางคืน ผู้ก่อการร้ายได้โจมตี ทั้งยิงทั้งเผาแคมป์จนพินาศ บางรายกำลังหลับนอนอยู่ถูกไฟไหม้หนีไม่ทัน บ้างถูกยิงยามผู้ที่กำลังเข้าเฝ้ายามก็ถูกยิง ครั้งนั้นตายไปหลายราย มีราษฎรของหมู่บ้านคู่งษ์ไปรับจ้างเป็นยาม 2 คน ตายในคืนนั้น ได้แก่ นายประเสริฐ จันอ้น และนายจรูญ อุปจักร

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ราชการถูกทำลาย และบุคคลซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ ต้องมาสังเวชชีวิตกับเหตุการณ์ดังกล่าว ได้แก่

1. นายเหรียญ (แสง) สุริยะพรหม กำนันตำบลคู่งษ์ ถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์จับตัวมัดจากบ้าน ไปยิงทิ้ง บริเวณป่าริมฝายห้วยลี เมื่อคืนวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2521

2. นายประสงค์ สุริยะพรหม อาจารย์ใหญ่โรงเรียนคู่งษ์พิทยาคม ถูกยิงที่ใต้ถุนบ้านพักครูถึงแก่ความตาย เมื่อคืนวันที่ 22 กันยายน 2521

3. นายประสิทธิ์ ะวิญญาญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลป่าเลหวง ถูกยิงเสียชีวิตข้างกำแพงหน้าวัดคู่งษ์ เมื่อคืนวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2522 (ในงานฉลองโรงเรียนปริยัติธรรม) ของวัดคู่งษ์

4. คืนวันที่ 25 เมษายน 2522 สถานีตำรวจนครตำบลคู่งษ์ ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เผาและยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจและพลเรือน ทำให้เจ้าหน้าที่เสียชีวิต 3 นาย ประชาชน 1 ราย ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น ชาวอำเภอสันติสุขยากที่จะลืมเลือน

ปี พ.ศ.2522 พื้นที่ตำบลคู่งษ์เป็นเขตการปกครองของอำเภอเมืองน่าน ส่วนตำบลพงษ์ นั้นเป็นเขตการปกครองของอำเภอแม่จรม ซึ่งพื้นที่ทั้ง 3 ตำบล เป็นเขตปฏิบัติการของพวกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ทางราชการจึงได้ประกาศเป็นพื้นที่สีชมพู หมายถึงเป็นท้องถิ่นที่มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ามาแทรกซึม ทำให้เกิดการต่อสู้กันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ทำให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของทางราชการหลังจากทางราชการ ได้สูญเสียก้านคนดังกล่าวไปแล้วเหตุการณ์ต่างๆ ในพื้นที่ อำเภอสันติสุข ทีวีความรุนแรงยิ่งขึ้น มีเหตุการณ์เกิดขึ้นอีกหลายครั้ง หลายหน ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้ประชาชนในเมืองพงษ์ต่างเสียชีวิตไปตามๆ กัน

เดิมที่เมืองพงษ์มี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลคู่งษ์ และตำบลพงษ์ ทั้ง 2 ตำบล ขึ้นอยู่กับอำเภอเมืองน่าน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2512 เมืองบ่อว่า ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอแม่จรม ทางการได้โอนเอาตำบลพงษ์ไปขึ้นกับกิ่งอำเภอแม่จรม ส่วนตำบลคู่งษ์ ยังขึ้นอยู่กับอำเภอเมืองน่านเหมือนเดิม ต่อมากิ่งอำเภอแม่จรม ได้ยกฐานะเป็นอำเภอแม่จรม

อำเภอสันติสุข

ประวัติศาสตร์เมืองโพง

ทรงน้ำพระธาตุ

อริวาทพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

ยึดคิดวัฒนธรรมล้านนา

เดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองน่าน ในขณะนั้นมีปัญหาการก่อการร้ายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง ประกอบกับเป็นพื้นที่ป่าเขา อำเภอเมืองน่านสามารถปกครองดูแลได้ทั่วถึง ต่อมาจึงได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นที่ว่าการอำเภอสันติสุข ตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2524 และได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะ กิ่งอำเภอสันติสุข จัดเป็นอำเภอสันติสุข ตั้งแต่วันที่ 3 กรกฎาคม 2537 ปัจจุบันมีเขตการปกครอง 3 ตำบล 31 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร นับถือศาสนาพุทธ

5.2 อาณาเขตและบริการติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลอวน อำเภอปัว และตำบลยม อำเภอท่าวังผา และตำบลเมืองจ๋อง อำเภอภูเพียง
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลอวน อำเภอปัว และตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลเมืองจ๋อง อำเภอภูเพียง และตำบลยม อำเภอท่าวังผา
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลฝายแก้ว ตำบลเมืองจ๋อง อำเภอภูเพียง และตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม

5.3 ประชากร

ตารางที่ 2.1 ข้อมูล จำนวนประชากร อำเภอสันติสุข

ตำบล	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
ป่าแลหวง	1,429	2,177	2,225	4,402
คู่งษ์	1,684	2,668	2,380	5,048
พงษ์	1,636	3,251	3,161	6,412
รวม	4,749	8,096	7,766	15,862

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอสันติสุข (2557)

5.4 ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมและประเพณีของอำเภอสันติสุข มีขนบธรรมเนียมประเพณี แบบของชาวไทยภาคเหนือ พุทธศาสนาพื้นเมือง พุทธภาษาลาวหลวงพระบาง มีการแต่งกายและการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย มีความเลื่อมใส และศรัทธาในพระสงฆ์ ประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ การรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ การสืบทอด การสู่ขวัญ การเลี้ยงผี การลอยกระทง ดานก้วยสลาก งานวันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา การบวชลูกแก้ว (บรรพชา – อุปสมบท) งานฉลองสมโภชน์ อุโบสถ วิหาร และกุฏิสงฆ์ เป็นต้น

มีสภาวัฒนธรรม อำเภอ 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่โรงเรียนสันติสุขพิทยาคม

มีศูนย์สภาวัฒนธรรมตำบล 3 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์สภาวัฒนธรรมตำบลคู่งษ์
2. ศูนย์สภาวัฒนธรรมตำบลป่าแลหวง
3. ศูนย์สภาวัฒนธรรมตำบลพงษ์

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไป

เป็นภูเขาล้อมรอบ มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 30 มีที่ราบ ตามไหล่เขา ประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด มีแม่น้ำลำธารไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำมวบ แม่น้ำว่า แม่น้ำยาว และแม่น้ำควาย อากาศหนาวหนาวจัดในฤดูหนาว อากาศร้อน ร้อนจัดในฤดูร้อน

ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ฤดูร้อน ระหว่างเดือน มีนาคม – พฤษภาคม อากาศร้อนจัด ในเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ประมาณ 38 – 39 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ระหว่างเดือน มิถุนายน – ตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ประมาณ 110 -120 มิลลิเมตร ช่วงที่มีฝนตกหนัก เดือน สิงหาคม – เดือน กันยายน ประมาณ 200 – 220 มิลลิเมตร

ฤดูหนาว ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิต่ำสุด ช่วงเดือน ธันวาคม ประมาณ 14 -16 องศาเซลเซียส เฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 77 % เดือน กันยายน เฉลี่ย ประมาณ 85 % เดือน เมษายน เฉลี่ยประมาณ 85 %

5.5 สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอสันติสุขตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดน่าน ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศา 46 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 46 ลิปดา ตะวันออก การติดต่อกับจังหวัดน่าน ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1169 มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 416.838 ตารางกิโลเมตร หรือ 260,523.75 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้) ประมาณ 385 ตารางกิโลเมตร หรือ 246,875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.80 ของทั้งหมด เป็นพื้นที่อาศัย และพื้นที่เกษตรกรรม ประมาณ 21.835 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,646.87 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.2

5.6 สภาพดิน

ประกอบด้วยชุดดิน หางดง เชียงราย บ้านจ้อง ห้างฉัตร ซึ่งเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว หลังเก็บเกี่ยว ปลูกพืชผัก พืชล้มลุก ถั่วต่างๆ หรือข้าวนาปรัง และพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นต่างๆ เช่น ลิ้นจี่ ลำไย มะขาม นุ่น หน่อไม้ฝรั่ง พืชผักต่างๆ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย หรือสภาพพื้นที่ที่มีความลาดเอียงสูง สภาพการเพาะปลูก ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเพื่อบริโภค เหลือแล้ว จึงจำหน่าย ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง งา ถั่วเขียวผิวมัน และพืชผัก ซึ่งรายได้จากการปลูกพืชไร่ และมีส่วนน้อยที่รายได้ เกิดจากการปลูกไม้ผล บางรายที่เริ่มปลูกยังให้ผลผลิตไม่เต็มที่ รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้มาจากการเกษตรและรับจ้างนอกสถานที่

5.7 ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ โดยส่วนรวมของอำเภอสันติสุข ผูกพันรายได้กับการเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากประชากรในพื้นที่ ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ อีกร้อยละ 20 ประกอบอาชีพค้าขาย หาของป่าและรับราชการ

เนื่องจากสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่อำเภอสันติสุข โดยส่วนใหญ่ มีความทุรกันดารแห้งแล้ง ประชากรในวันทำงาน บางส่วนอพยพเข้าไป ประกอบอาชีพในเขตเมือง และในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่เหลือจึงเป็นเด็ก และคนชรา พื้นที่บางแห่งไม่เหมาะสมกับการเกษตร จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรได้ค่อนข้างต่ำ ประกอบกับการส่งสินค้ามีความยากลำบากต้องผ่านเนินเขาสูง จึงทำให้ค่าขนส่งแพง สินค้าอุปโภค บริโภคแพง รายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งหมด /คน /ปี ประมาณ 4,000 – 5,000 บาท

5.8 ด้านแหล่งน้ำ

จากการสำรวจพบว่า แหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งน้ำใต้ดิน ซึ่ง แหล่งน้ำเหล่านี้ในฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อย มาก เมื่อเทียบกับ ในฤดูฝน อันเนื่องจาก ป่าไม้บริเวณต้นน้ำ ถูกทำลาย และส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้เพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

5.9 การปกครองส่วนตำบล มี 3 ตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลคูพงษ์ มี 8 หมู่บ้าน ดังนี้
2. องค์การบริหารส่วนตำบลพงษ์ มี 13 หมู่บ้าน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแฉะหลวง มี 10 หมู่บ้าน

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการเคลื่อนไหวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสภาพแวดล้อม ส่งผลให้อำเภอสันติสุข มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายตัวด้านการค้า การลงทุนมากขึ้น มีการขยายตัวการผลิตพืช ทั้งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา แต่มีปัญหาสภาพอากาศแปรปรวน มีปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง ปัญหาพลังงานที่เป็นน้ำมันราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรยิ่งขึ้น ปัญหาการสืบทอดทางภูมิปัญญา ด้านการเกษตร มีการบุกกรุกพื้นที่ป่าทำการเกษตรการใช้สารเคมีทางการเกษตร ปัญหาด้านทรัพยากรที่มีข้อจำกัด จึงเกิดการแย่งชิงทรัพยากรป่าไม้ น้ำทำการเกษตร จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น การปลูกยางพาราและปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จึงมีความจำเป็นในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ตลอดจนมุมมองทิศทางการพัฒนาที่มีความยั่งยืน

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าว โปดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

6.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

6.1.1 เพศ

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 65) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.40 ซึ่งสอดคล้องกับ จำลิมเอกสุพจน์ เทียมเมฆา (2550: 49) ได้ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่ปลูกยางพาราต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา : ตำบลน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 63.6 และ นิตยา รักสิด (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 51.2

6.1.2 อายุ

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 65) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 37.10 มีอายุระหว่าง 41 -50 ปี และในขณะที่ จำลิมเอกสุพจน์ เทียมเมฆา (2550: 49) ได้ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่ปลูกยางพาราต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา : ตำบลน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกร มีอายุ 36 – 50 ปี ส่วน นิตยา รักสิด (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 41.3 มีอายุระหว่าง 41 – 55 ปี

6.1.3 ระดับการศึกษา

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 65) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 67.20 เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จำลิมเอกสุพจน์ เทียมเมฆา (2550: 49) ได้ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่ปลูกยางพาราต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา : ตำบลน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี และ นิตยา รักสิด (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

6.2 สภาพด้านเศรษฐกิจ

6.2.1 อาชีพหลัก

วิทยา ชันดิยู (2552: 45) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.14) มีอาชีพหลักทำสวนยางพารา ขณะที่ จันสุดา บุตรสีหัด (2550: 49) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคายพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.3) ประกอบอาชีพทำสวนยาง และ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 70) ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.50 มีอาชีพหลักด้านการเกษตร และ นนิตา คุปต์กาญจนากุล (2556: 67) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 61.3 ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา

6.2.2 อาชีพรอง

นนิตา คุปต์กาญจนากุล (2556: 67) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 25.4 ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ในขณะที่ จันสุดา บุตรสีหัด (2550: 49) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.9) ประกอบอาชีพรอง โดยการทำนา และ วิทยา ชันดิยู (2552: 45) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.71) มีอาชีพรองเพียง ร้อยละ 1.29 เท่านั้น ที่ไม่มีอาชีพรอง

6.2.3 พื้นที่ถือครองทั้งหมด

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 69) ศึกษา การผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 54.2 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ระหว่าง 11 – 30 ไร่ ในขณะที่ วิทยา ชันดิยู (2552: 45) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 56.5) มีพื้นที่ถือครองไม่เกิน 25 ไร่ และจันสุดา บุตรสีหัด (2550: 50) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.1) มีพื้นที่ถือครอง จำนวน 16 – 30 ไร่

6.2.4 พื้นที่ปลูกยางทั้งหมด

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 70) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 51.60 มีพื้นที่ปลูกยางพารา น้อยกว่า 21 ไร่ ในขณะที่ นิตยา รักศีล (2550: 53) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความ

ต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.6 มีพื้นที่ปลูกยางพاران้อยกว่าหรือเท่ากับ 34 ไร่ และ สุธาริน แก้วภิกข (2554: 69) ได้ศึกษา ความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราใน อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 53.50 มีพื้นที่ปลูกยางพารา ระหว่าง 4 – 9 ไร่

6.2.5 อายุยางพารา

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 73) ศึกษา การผลิตยางพาราและความต้องการ การส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 39.3 มียางพาราอายุ ระหว่าง 11 – 15 ปี ในขณะที่ จันสุดา บุตรสีห์ (2550: 52) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วย ของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 60.8) มีต้นยางที่ให้ผลผลิต โดยมีอายุ 6 – 10 ปี และ สติชัย ภูนาเพชร (2547: 60) ศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 84.9 กรีดยางได้เมื่อต้นยางมีอายุ 7 ปี

6.2.6 สภาพพื้นที่ปลูกยางพารา

วิทยา ชันติยู (2552: 55) การผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าสภาพพื้นที่ปลูกยางพาราเกษตรกรประมาณ สองในสาม (ร้อยละ 65.1) มีสภาพพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ราบ ในขณะที่ วิมุติ ลีมวัฒนชัย (2549 : 51) ศึกษา การปฏิบัติ เกี่ยวกับการดูแล บำรุง รักษา สวนยางพาราหลังเปิดกรีด ของเกษตรกร จังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64.8 เกษตรกรปลูกยางพารา ในที่ราบ และ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 84) ศึกษา การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 65.10 มีลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ราบ

6.2.7 รายได้ของครัวเรือน

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 71) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของ เกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.30 มีรายได้ในครัวเรือนจาก การผลิตยางพารา ระหว่าง 100,001 – 300,000 บาท ในขณะที่จำสิบเอกสุพจน์ เทียมเมฆ (2550: 51) ได้ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่ปลูกยางพาราต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมในระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา ตำบลน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี พบว่า มากกว่า 150,000 บาท /ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 49.4) และ วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 67) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความ ต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.8 มีรายได้รวมของครอบครัวเรือนระหว่าง 250,001-450,000 บาท

6.2.8 แหล่งเงินทุน

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 72) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขละบุรี จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 81.70 มีการกู้เงินในการผลิตยางพารา ในขณะที่นางสาวสุชากรีน แก้วภักดิ์ (2554: 69) ได้ศึกษา ความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 81.70 ไม่กู้เงิน และร้อยละ 18.30 กู้เงิน จากเกษตรกรผู้กู้เงินจำนวน 116 คน ร้อยละ 95.69 กู้ ธกส. และ ธัญญ์รัศม์ สฤณีชัยกุล (2550: 26) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ในการลงทุนปลูกสวนยางพาราขนาดเล็ก ในอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีเกษตรกรที่กู้เงินมาลงทุน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.63 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งมีการกู้ โดยเฉลี่ย 43,276 บาท สำหรับแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรกู้ยืมส่วนใหญ่ ได้แก่ สหกรณ์

6.2.9 จำนวนแรงงานภาคการเกษตร

สุชากรีน แก้วภักดิ์ (2554: 68) ได้ศึกษา ความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 81.70 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน ระหว่าง 2 – 3 คน ในขณะที่จำสียง เอกสุพจน์ เทียมเมฆ (2550: 55) ได้ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่ปลูกยางพาราต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา ตำบลน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในแต่ละครัวเรือนมีแรงงานในการเพาะปลูกยางพารา จำนวน 1 – 3 คน (ร้อยละ 63.1) และ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 70) ได้ศึกษา การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขละบุรี จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 54.30 มีแรงงาน ด้านการเกษตรในครัวเรือน ระหว่าง 3 – 5 คน

6.3 สภาพทางสังคม

6.3.1 ประสบการณ์การปลูกยาง

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 66) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขละบุรี จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 43.30 มีประสบการณ์ผลิตยางพารา ระหว่าง 6-10 ปี ในขณะที่ นิตยา รักคิด (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.0 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเป็นเวลา 21 -35 ปี และ ธัญญ์รัศม์ สฤณีชัยกุล (2550: 25) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ในการ

ลงทุนปลูกสวนยางพาราขนาดเล็ก ในอำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 44.79 มีประสบการณ์อยู่ในช่วงอายุ 11 – 15 ปี

6.3.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 63) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 73.0 เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และ ร้อยละ 27.0 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด ในขณะที่ จันสุดา บุตรสิทธิ์ (2550: 46) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.9) เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร และ สถิตย์ ภูนาเพชร (2547: 45) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดอุตรธานี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 57.8 เป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ นนิตา คุปต์กาญจนากุล (2556: 59) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 39.4 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร และร้อยละ 60.6 เป็นสมาชิกกลุ่มโดยเกษตรกร ร้อยละ 21.1 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน

6.3.3 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 72) ได้ศึกษา การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 90.90 ได้รับความรู้ ด้านการผลิตและการตลาดยางพารา ในขณะที่ วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 63) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 85.3 ได้รับความรู้จากโทรทัศน์

6.3.4 สื่อบุคคล

นนิตา คุปต์กาญจนากุล (2556: 62) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่า ในภาพรวมระดับการ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.84) ในขณะที่ วิทยา ชันดิยู (2552: 49) การผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.6 และ 98.7) ได้รับความรู้และ ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจากเพื่อนบ้าน หรือผู้นำ

6.3.5 สื่อกลุ่ม

วิทยา ชันติยู (2552: 49) การผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.0) ได้รับความรู้ และข้อมูลข่าวสาร จากการฝึกอบรม

6.3.6 สื่อมวลชน

นนิดา คุปต์กาญจนากุล (2556: 61) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่า ในภาพรวมระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.86) ในขณะที่ วิทยา ชันติยู (2552: 49) การผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.7) ได้รับความรู้ และข้อมูล ข่าวสาร จากเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่

6.4 สภาพทางสังคม

6.4.1 พันธุ์ยางที่ปลูก

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 73) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรเกือบทุกราย (ร้อยละ 92.9) ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ในขณะที่ วิทยา ชันติยู (2552: 57) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.0) มีการปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 และนิวัตร วรรณธิกุล (2545 :39) ศึกษาการกรีดยางของเกษตรกรจังหวัดเลย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.00) ใช้พันธุ์ RRIM 600 และ วิมุต ลิ้มวัฒน์ชัย (2549: 51) ศึกษา การปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลบำรุงรักษาสวนยางพาราหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกร จังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกรทั้งหมดปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600

6.4.2 ระยะการปลูกยางพารา

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 74) ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 60.7 ปลูกยางพาราระยะระหว่างต้น 3X7 เมตร ในขณะที่ วิทยา ชันติยู (2552: 56) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.8) มีการใช้ระยะปลูก 3X6 เมตร และ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 85) ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 59.70 มีการปลูกยางพาราระยะ 3X7 เมตร

6.4.3 สาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจปลูกยาง

จันสุดา บุตรสีหัด (2552 : 56) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกรอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.4) ตัดสินใจปลูกยางเพราะเห็นว่ามีความผลผลิตดีและ สุภัทธา สินไชย์ (2547: 82) ศึกษากระบวนการผลิตและตลาดยางพาราของกลุ่มเกษตรกรเจ้าของสวนยาง บ้านนาคำ ตำบลเค็ด อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.8 ตัดสินใจปลูกยางพาราจากเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ

6.4.4 การฝึกอบรม

จันสุดา บุตรสีหัด (2552 : 57) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกรอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43.5) เข้ารับการฝึกอบรมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และลำพอง อาจกิจ (2555: 52) ศึกษาความต้องการส่งเสริมการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.00) ผ่านการอบรมกรีดยางโดยสำนักกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

6.5 ด้านความรู้

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 88) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 ตอบถูกต้องใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 และสถาบันวิจัยยาง 251 เป็นพันธุ์ยางชั้น 1 (ร้อยละ 86.4) 2) ยางแผ่นดิบสามารถแปรรูปเป็นยางแท่งและยางแผ่นรมควันได้ (ร้อยละ 86.1) 3) วิธีการที่เหมาะสมในการป้องกันกำจัดโรครากขาวในยางพารา คือ การเตรียมดินก่อนปลูกโดยการเผาปรน ไถ และตากดิน (ร้อยละ 83.8) 4) วิธีการเปิดกรีดยางที่ถูกต้อง คือการเปิดกรีดยางเมื่อเส้นรอบวงลำต้น ได้ขนาด 50 เซนติเมตร ที่ระดับความสูงจากพื้น 150 เซนติเมตร (ร้อยละ 83.5) และ 5) การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับสวนยางพาราควรใช้ปุ๋ยเคมีเท่านั้น (ร้อยละ 80.6)

6.6 ปัญหาการผลิต

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 102) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า มีความรุนแรงของปัญหาในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) โดยมีความรุนแรงของปัญหาในภาพรวมระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรูยาง (ค่าเฉลี่ย 3.73) ปัญหาด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.70) และปัญหาเกี่ยวกับวัสดุ / ปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.63) ในขณะที่ลำพอง อาจกิจ (2555: 62) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาสารเคมีกำจัดวัชพืชราคาแพงในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 1.68

6.7 ข้อเสนอแนะ

6.7.1 ด้านการผลิต

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 106) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 9.2 มีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรมีการประกันราคาผลผลิตยางพารา กิโลกรัมละ 100 บาท

6.7.2 ด้านการส่งเสริมการเกษตร

วรรณธิดา เบญจกุล (2556: 106) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 3.1 มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนและช่วยแก้ปัญหาแก่เกษตรกรให้บ่อยขึ้น

ลำพอง อาจกิจ (2555: 63) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 14.00 เสนอแนะว่า อยากให้หน่วยงานภาครัฐจัดฝึกอบรมหลักสูตรการกรีดยาง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกยาง ความรู้พื้นฐานการปลูกยาง ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ต้นทุนในการผลิต รายได้เฉลี่ยต่อปี ราคาผลผลิต ปริมาณผลผลิต ค่าจ้างแรงงาน แหล่งเงินทุน แรงงานในครัวเรือน การได้รับข่าวสาร การสนับสนุนจากรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่มสวนยาง การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม
2. สภาพการผลิตยางพารา ได้แก่ การใช้พันธุ์ดี การเตรียมดิน วิธีปลูก การดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยว
3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ได้แก่ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ด้านความรู้ แหล่งความรู้
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการผลิตยางพารา และความต้องการส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรของเกษตรกร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีการดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางที่ผ่านการขึ้นทะเบียนในพื้นที่ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 1,251 ราย

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กำหนดโดยสูตร Taro Yamane (1973 อ้างในจินดาขลิบทอง 2544:19) กำหนดหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความคาดเคลื่อน 0.05 เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีคุณลักษณะ คล้ายคลึงกัน (homogeneity) และขนาดของประชากร มีขนาดใหญ่มาก (Size of population) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 303 คน ใช้สูตรการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

(ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้เกิดความคาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5)

$$n = \frac{1251}{1 + 1251(0.05)^2}$$

$$n = \frac{1251}{1 + 1251(0.0025)}$$

$$n = \frac{1251}{1 + 3.12} = \frac{1251}{4.12} = 303$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 303 คิดเป็นร้อยละ 24.2 ของประชากรทั้งหมด

2) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยนำรายชื่อประชากร เกษตรกรทั้งหมดมาใช้เลขกำกับทำการจับฉลากตามสัดส่วนที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล

ตำบล	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
ป่าเลหวหลวง	278	55
คู่งษ์	383	96
พงษ์	590	152
รวม	1,251	303

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข (2557)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด สร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูล สภาพพื้นฐาน ส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา

ตอนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

2.2 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น (2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรู้ (3) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (4) การปลูกยางพารา (5) บริบทอำเภอสันติสุข (6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ นำผลจากการศึกษาค้นคว้า ตามข้อ 2.2.1 มากำหนดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบของตัวแปร ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกยาง ความรู้พื้นฐานการปลูกยาง
- 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ต้นทุนในการผลิต รายได้เฉลี่ยต่อปี ราคาผลผลิต ปริมาณผลผลิต ค่าจ้างแรงงาน แหล่งเงินทุน
- 3) ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย แรงงานในครัวเรือน การได้รับข่าวสาร การสนับสนุนจากรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่มสวนยาง การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เส้นทางคมนาคม
- 4) สภาพการผลิตยางพารา ประกอบด้วย การใช้พันธุ์ดี การเตรียมดิน วิธีปลูก การดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยว
- 5) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตยางพาราทดแทนข้าวโพด ประกอบด้วย การปลูก ข้อดี ข้อเสีย ผลกระทบ ความยั่งยืน การลดต้นทุน รายได้ สิ่งแวดล้อม แรงจูงใจ ผลที่เกิดขึ้น
- 6) ด้านความรู้ ประกอบด้วย การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว
- 7) ด้านแหล่งความรู้ ประกอบด้วย สื่อ บุคคล กลุ่ม มวลชน
- 8) ปัญหาการผลิต ประกอบด้วย การผลิตยางพารา การส่งเสริมสนับสนุนของเจ้าหน้าที่
- 9) ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ความต้องการของเกษตรกร การส่งเสริมการใช้พันธุ์ดีที่เหมาะสมกับพื้นที่

2.2.3 การตรวจความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำแก้ไข

2.2.4 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ (Pre Test) กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่างในการทำการวิจัย จำนวน 20 ราย นำผลการสัมภาษณ์ไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (Reliability Consistency) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการทดสอบค่าความเที่ยงตรง พบว่า

1) การได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตยางพาราของเกษตรกร มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.846

2) ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา ด้านความคิดเห็น มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.743 ด้านการได้รับการสนับสนุน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.841

3) ด้านปัญหาการผลิตยางพารา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.897 ด้านปัญหาส่งเสริมและสนับสนุน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.758

4) ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.903 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.5 นำผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข

2.2.6 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข จำนวน 303 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุขเป็นรายบุคคล ซึ่งมีคำถามลักษณะปลายปิด และปลายเปิด โดยสัมภาษณ์ตัวแทนเกษตรกรในครัวเรือนของผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary) เป็นการค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร รายงาน เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Internet) และการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยออกไปสัมภาษณ์เกษตรกร โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกษตรกร ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ รายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข ปากกา ดินสอ เครื่องคิดเลข และกล้องถ่ายรูป

3.2 การวางแผนการสัมภาษณ์ กำหนดแผนการสัมภาษณ์ พร้อมกับประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อขอความร่วมมือในการนัดหมายเกษตรกร วัน เวลา และสถานที่ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

3.3 การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการวิจัย เริ่มสัมภาษณ์โดยผู้สัมภาษณ์ชี้แจงการตอบแบบสัมภาษณ์ อ่านข้อคำถามให้เกษตรกรตอบ และผู้สัมภาษณ์บันทึกคำตอบลงแบบสัมภาษณ์ตามที่เกษตรกรตอบ

3.4 การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และกล่าวขอบคุณเกษตรกรที่ให้การสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาจัดระเบียบ ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งอธิบายลักษณะข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละตอนแบ่งเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการผลิตยางพารา ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และการจัดอันดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ และการจัดอันดับ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนระดับความรู้มีรายละเอียดดังนี้

ตอบถูกต้องมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 90 หมายความว่า มีระดับความรู้มากที่สุด

ตอบถูกต้องร้อยละ 80 – 89 หมายความว่า มีระดับความรู้มาก

ตอบถูกต้องร้อยละ 70 – 79 หมายความว่า มีระดับความรู้ปานกลาง

ตอบถูกต้องร้อยละ 60 – 69 หมายความว่า มีระดับความรู้น้อย

ตอบถูกต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 หมายความว่า มีระดับความรู้ที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละการแปลความหมาย และการจัดอันดับ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนของระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คะแนน หมายถึง	มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คะแนน หมายถึง	มาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คะแนน หมายถึง	น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คะแนน หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนของระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คะแนน หมายถึง	มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คะแนน หมายถึง	มาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	คะแนน หมายถึง	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คะแนน หมายถึง	น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คะแนน หมายถึง	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน
อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพด
ตอนที่ 4 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร
ตอนที่ 5 ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพ สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร ปรากฏตามตารางที่ 4.1 – 4.4

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

n = 303

สภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	217	71.6
หญิง	86	28.4
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	37	12.2
41 - 50	136	44.9
51 - 60	109	36.0
61 - 70	20	6.6
มากกว่า หรือเท่ากับ 71	1	0.3
ต่ำสุด = 32 ปี สูงสุด = 74 ปี $\bar{X}$ = 49.69 ปี S.D. = 7.637 ปี		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	30	9.9
ประถมศึกษาปีที่ 4	108	35.6
ประถมศึกษาปีที่ 6	62	20.5
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	45	14.9
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	46	15.2
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	2	0.7
ปริญญาตรี	10	3.3

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ปรากฏผลดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 71.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 28.4 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.9 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี รองลงมาร้อยละ 36.0 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ร้อยละ 12.2 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ร้อยละ 6.6 มีอายุระหว่าง 61 – 70 ปี และร้อยละ 0.3 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 71 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 32 ปี สูงสุด 74 ปี มีอายุเฉลี่ย 49.69 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 20.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 15.2 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ร้อยละ 14.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 9.9 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 3.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 0.7 จบการศึกษอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)

ตารางที่ 4.2 สภาพด้านเศรษฐกิจ

n = 303		
ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก		
ทำสวนยาง	34	11.2
ทำสวน	11	3.6
ทำไร่	223	73.6
ทำนา	25	8.3
ค้าขาย	6	2.0
รับจ้าง	3	1.0
รับราชการ	1	0.3
2. อาชีพรอง		
ไม่มี	10	3.3
มี ได้แก่	293	96.7
ทำสวนยาง	109	37.2
ทำสวน	8	2.7
ทำไร่	26	8.9
ทำนา	30	10.2
ค้าขาย	12	4.1
รับจ้าง	108	36.9
3. พื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ - 10	30	9.9
11 - 20	52	17.2
21 - 30	77	25.4
31 - 40	47	15.5
41 - 50	48	15.8
51 - 60	24	7.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 61	25	8.3
ค่าต่ำสุด = 3 ไร่ ค่าสูงสุด = 115 ไร่ $\bar{X} = 35.52$ ไร่ S.D. = 21.041 ไร่		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. พื้นที่ปลูกยางทั้งหมด (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ - 10	104	34.3
11 - 20	124	40.9
21 - 30	51	16.9
มากกว่า หรือเท่ากับ 31	24	7.9
ค่าต่ำสุด = 2 ไร่ ค่าสูงสุด = 52 ไร่ $\bar{X} = 16.17$ ไร่ S.D. = 9.515 ไร่		
5. สิทธิการถือครองพื้นที่ปลูกยางพารา		
ของตนเอง เอกสารสิทธิ	303	100.0
โฉนดที่ดิน	6	1.9
นส 3 ก	1	0.3
สปก	70	23
พื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ	226	74.7
6. อายุยางพารา (ปี) (มีพื้นที่มากกว่า 1 แปลง)		
- ก่อนเปิดกรีด 1 - 6	264	87.1
- หลังเปิดกรีด มากกว่า หรือ เท่ากับ 7	95	31.3
6.1 พื้นที่ปลูกก่อนเปิดกรีด (ไร่) (มีพื้นที่ มากกว่า 1 แปลง)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10	107	40.5
11 - 20	113	42.8
21 - 30	29	10.9
มากกว่า หรือ เท่ากับ 31	15	5.6
ค่าต่ำสุด = 1 ไร่ ค่าสูงสุด = 59 ไร่ $\bar{X} = 12.22$ ไร่ S.D. = 9.191 ไร่		
6.2 พื้นที่ปลูกหลังเปิดกรีด (ไร่) (มีพื้นที่ มากกว่า 1 แปลง)		
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 5	23	24.2
6 - 10	35	36.8
11 - 15	22	23.1
16 - 20	11	3.6
มากกว่า หรือเท่ากับ 21	4	1.3
ค่าต่ำสุด = 2 ไร่ ค่าสูงสุด = 35 ไร่ $\bar{X} = 10.33$ ไร่ S.D. = 6.026 ไร่		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
7. รายได้ของครอบครัว (บาท / ปี)		
ไม่มี	18	6.0
มี	285	94.0
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50000	63	22.1
50001 - 100000	68	23.9
100001 - 150000	62	21.7
150001 - 200000	47	16.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 200001	45	15.8
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 400,000 บาท $\bar{X} = 133,980.35$ บาท S.D. = 84,295.01 บาท		
7.1 รายได้จากการเกษตร		
ไม่มี	36	11.9
มี	267	88.1
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50000	79	29.6
50001 - 100000	72	27.0
100001 - 150000	51	19.1
150001 - 200000	33	12.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 200001	32	12.0
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 400,000 บาท $\bar{X} = 110,565.54$ บาท S.D. = 76,343.24 บาท		
7.2 รายได้จากการปลูกยางพารา		
ไม่มี	205	67.7
มี	98	32.3
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 10000	13	13.3
10001 - 20000	19	19.4
20001 - 30000	19	19.4
30001 - 40000	17	17.3
40001 - 50000	17	17.3
มากกว่า หรือเท่ากับ 50001	13	13.3
ค่าต่ำสุด = 2,000 บาท ค่าสูงสุด = 350,000 บาท $\bar{X} = 55,191.84$ บาท S.D. = 66,471.46 บาท		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
7.3 รายได้จากการทำงานประเภทอื่นๆ		
ไม่มี	180	59.4
มี	123	40.6
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 10000	26	21.1
10001 - 20000	31	25.2
20001 - 30000	23	18.7
30001 - 40000	16	13.0
40001 - 50000	13	10.6
มากกว่า หรือเท่ากับ 50001	14	11.4
ค่าต่ำสุด = 2,000 บาท ค่าสูงสุด = 95,000 บาท $\bar{X} = 3,0012.20$ บาท S.D. = 22,003.21 บาท		
7.4 รายได้นอกภาคการเกษตร		
ไม่มี	138	45.5
มี	165	54.5
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10000	29	17.5
10001 - 20000	47	28.5
20001 - 30000	27	16.4
30001 - 40000	27	16.4
40001 - 50000	21	12.7
มากกว่า หรือเท่ากับ 50001	14	8.5
ค่าต่ำสุด = 2,000 บาท ค่าสูงสุด = 95,000 บาท $\bar{X} = 28,341.82$ บาท S.D. = 20,789.94 บาท		
8. แหล่งเงินทุนในการทำสวนยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทุนของตนเอง	204	67.3
ธนาคาร	113	37.3
นายทุน	10	3.3
ญาติพี่น้อง	2	0.7
สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.)	14	4.6
กลุ่มออมทรัพย์ / กองทุนหมู่บ้าน	33	10.9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	606	100
ชาย	303	50.0
หญิง	303	50.0
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 2	22	7.27
3 - 4	177	58.41
5 - 6	90	29.70
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	14	4.62
ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 9 คน $\bar{X} = 4.26$ คน S.D. = 1.294 คน		
10. จำนวนแรงงานภาคการเกษตร (คน)		
แรงงานในครัวเรือน		
ไม่มี	3	1.0
มี	300	99.0
1	35	11.6
2	218	71.9
3	27	8.9
4	23	7.6
ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 4 คน $\bar{X} = 1.99$ คน S.D. = 0.099 คน		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	n = 303	
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จ้างแรงงาน		
ไม่จ้าง	301	99.3
จ้าง	2	0.7
11. หากท่านจ้างแรงงานท่านแบ่งรายได้แบบใด		
เจ้าของสวนร้อยละ 50 ลูกจ้างร้อยละ 50	2	0.7
12. อายุต้นยางพาราที่ให้ผลผลิตแล้ว (ปี)		
ยังไม่ให้ผลผลิต	204	67.3
ให้ผลผลิต	99	32.7
จำนวนพื้นที่ (ไร่)		
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 5	20	20.2
6 - 10	52	52.5
11 - 15	20	20.2
มากกว่า หรือ เท่ากับ 16	7	7.1
ค่าต่ำสุด = 2 ไร่ ค่าสูงสุด = 21 ไร่ $\bar{X} = 9.43$ ไร่ S.D. = 4.518 ไร่		
13. พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบัน เคยปลูกพืชอะไรมาก่อน		
เคย	303	100.0
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	282	93.1
ไม้สัก	13	4.3
ไม้ผล	8	2.6
14. สภาพพื้นที่ปลูกยางพาราแทนมีลักษณะพื้นที่เป็น		
ที่ราบ	35	11.6
เขลาดชันเล็กน้อย	241	79.5
เขลาดชันมาก	27	8.9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
15. กรีดยางได้ปีละ (วัน)		
ไม่ได้กรีด	206	68.0
กรีด	97	32.0
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 50	8	8.3
51 - 100	36	37.1
101 - 150	40	41.3
150 - 200	10	10.3
มากกว่า หรือเท่ากับ 201	3	3.0
ค่าต่ำสุด = 6 วัน ค่าสูงสุด = 240 วัน $\bar{X} = 113.73$ วัน S.D. = 46.191 วัน		
16. ผลผลิตยางเฉลี่ย (กิโลกรัม / ไร่)		
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 20	25	25.8
21 - 40	31	31.9
41 - 60	16	16.5
61 - 80	10	10.3
มากกว่า หรือเท่ากับ 81	15	15.5
ค่าต่ำสุด = 7 กก./ไร่ ค่าสูงสุด = 133 กก./ไร่ $\bar{X} = 45.25$ กก./ไร่ S.D. = 29.360 กก./ไร่		
17. ผลผลิตยางพาราที่ได้รับ (กิโลกรัม / ปี)		
ไม่เปิดกรีด	206	68.0
เปิดกรีด	97	32.0
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 1000	16	16.5
1001 - 2000	39	40.2
2001 - 3000	25	25.8
มากกว่า หรือ เท่ากับ 3001	17	17.5
ค่าต่ำสุด = 150 กก./ปี ค่าสูงสุด = 6,200 กก./ปี $\bar{X} = 2,208.66$ กก./ปี S.D. = 1,399.082 กก./ปี		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
18. ราคาผลผลิตเฉลี่ยจำหน่ายในรอบปีการผลิตที่ผ่านมา (บาท/ กก.)		
ยาก่อนถั่ว		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 15	7	7.2
16 - 20	73	75.3
มากกว่า หรือเท่ากับ 21	17	17.5
ค่าต่ำสุด = 15 บาท ค่าสูงสุด = 25 บาท $\bar{X}$ = 19.15 บาท S.D. = 2.028 บาท		
19. ต้นทุนการปลูกยางพาราต่อไร่ (บาท) (ก่อนเปิดกรีด)		
ค่าต้นกล้า		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2000	9	2.9
2001 - 3000	93	30.7
3001 - 4000	152	50.2
4001 - 5000	44	14.5
มากกว่า หรือเท่ากับ 5001	5	1.7
ค่าต่ำสุด = 1,250 บาท ค่าสูงสุด = 7,142 บาท $\bar{X}$ = 3,401.17 บาท S.D. = 790.749 บาท		
ค่าจ้างเตรียมพื้นที่		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 500	1	0.3
501 - 1000	66	21.8
1001 - 1500	145	47.9
1501 - 2000	68	22.4
มากกว่า หรือเท่ากับ 2001	23	7.6
ค่าต่ำสุด = 500 บาท ค่าสูงสุด = 3,000 บาท $\bar{X}$ = 1,454.83 บาท S.D. = 478.678 บาท		
ค่าจ้างแรงงาน		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 500	3	1.0
501 - 1000	69	22.8
1001 - 1500	171	56.4
1501 - 2000	58	19.2
มากกว่า หรือเท่ากับ 2001	2	0.6
ค่าต่ำสุด = 416 บาท ค่าสูงสุด = 3,000 บาท $\bar{X}$ = 1,321.12 บาท S.D. = 313.118 บาท		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย , ยา)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 500	3	0.9
501 - 1000	106	35.0
1001 - 1500	132	43.6
1501 - 2000	57	18.8
มากกว่า หรือเท่ากับ 2001	5	1.7
ค่าต่ำสุด = 153 บาท ค่าสูงสุด = 4,000 บาท $\bar{X}$ = 1,289.91 บาท S.D. = 433.916 บาท		
ต้นทุนการผลิต บาท / ปี		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 5000	8	2.6
5001 - 6000	21	6.9
6001 - 7000	62	20.5
7001 - 8000	118	38.9
8001 - 9000	69	22.8
มากกว่า หรือเท่ากับ 9001	25	8.3
ค่าต่ำสุด = 3,598 บาท ค่าสูงสุด = 9,998.25 บาท $\bar{X}$ = 7,484.44 บาท S.D. = 1,117.410 บาท		
ต้นทุนการปลูกยางพาราต่อไร่ (บาท) (หลังเปิดกรีด)		
ค่าต้นกล้า	0	0.0
ค่าจ้างเตรียมพื้นที่		
1000	3	33.3
1200	2	22.3
1300	1	11.1
1500	3	33.3
ค่าต่ำสุด = 1,000 บาท ค่าสูงสุด = 1,500 บาท $\bar{X}$ = 1,244.44 บาท S.D. = 218.581 บาท		
ค่าจ้างแรงงาน		
1125	2	28.6
1200	5	71.4
ค่าต่ำสุด = 1,125 บาท ค่าสูงสุด = 1,200 บาท $\bar{X}$ = 1,178.57 บาท S.D. = 36.596 บาท		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 303		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย, ยา)		
100	1	11.1
480	1	11.1
1000	2	22.2
1200	4	44.5
1500	1	11.1
ค่าต่ำสุด = 100 บาท ค่าสูงสุด = 1,500 บาท $\bar{X}$ = 986.67 บาท S.D. = 431.393 บาท		
ค่าจ้างเก็บเกี่ยว		
800	3	50.0
900	2	33.3
1000	1	16.7
ค่าต่ำสุด = 800 บาท ค่าสูงสุด = 1,000 บาท $\bar{X}$ = 866.67 บาท S.D. = 81.650 บาท		
ค่าขนส่งผลผลิต		
800	4	44.4
900	5	55.6
ค่าต่ำสุด = 800 บาท ค่าสูงสุด = 900 บาท $\bar{X}$ = 855.56 บาท S.D. = 52.705 บาท		
ต้นทุนการผลิต บาท / ปี		
3000	3	33.3
4300	2	22.2
5600	4	44.5
ค่าต่ำสุด = 3,000 บาท ค่าสูงสุด = 5,600 บาท $\bar{X}$ = 4,444.44 บาท S.D. = 1206.34 บาท		

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาสภาพด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า

อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 73.6 ประกอบอาชีพทำไร่ รองลงมาร้อยละ 11.2 ประกอบอาชีพทำสวนยาง ร้อยละ 8.3 ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 3.6 ประกอบอาชีพทำสวน ร้อยละ 2.0 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 1.0 ประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 0.3 ประกอบอาชีพรับราชการ

อาชีพรอง พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 37.2 ประกอบอาชีพทำสวนยาง รองลงมาร้อยละ 36.9 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 10.2 ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 8.9 ประกอบอาชีพทำไร่ ร้อยละ 4.1 ประกอบอาชีพค้าขาย และร้อยละ 2.7 ประกอบอาชีพทำสวน

พื้นที่ถือครองทั้งหมด พบว่าเกษตรกรร้อยละ 25.4 มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 21 – 30 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 17.2 มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 15.8 มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 41 – 50 ไร่ ร้อยละ 15.5 มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 31 – 40 ไร่ ร้อยละ 9.9 มีพื้นที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 8.3 มีพื้นที่การเกษตร 61 ไร่ขึ้นไป และร้อยละ 7.9 มีพื้นที่ 51 – 60 ไร่ โดยมีพื้นที่ต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 115 ไร่ เฉลี่ย 35.52 ไร่

พื้นที่ปลูกยางทั้งหมด พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 40.9 มีพื้นที่ปลูกยางระหว่าง 11 – 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 34.3 มีพื้นที่ปลูกยางน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 16.9 มีพื้นที่ปลูกยางระหว่าง 21 – 30 ไร่ และร้อยละ 7.9 มีพื้นที่ปลูกยาง 31 ไร่ขึ้นไป โดยมีพื้นที่ปลูกยางต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 52 ไร่ เฉลี่ย 16.17 ไร่

สิทธิการถือครองพื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.7 มีพื้นที่ถือครองเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ รองลงมา ร้อยละ 23 เป็นพื้นที่ สปก. ร้อยละ 1.9 เป็นพื้นที่โฉนดที่ดิน และร้อยละ 0.3 เป็นพื้นที่ นส 3 ก.

อายุยางพารา (ก่อนเปิดกรีด 1 – 6 ปี) พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 42.8 มีพื้นที่ระหว่าง 11 – 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 40.5 มีพื้นที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ร้อยละ 10.9 มีพื้นที่ระหว่าง 21 – 30 ไร่ และร้อยละ 5.6 มีพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 31 ไร่ โดยมีพื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 59 ไร่ เฉลี่ย 12.22 ไร่

อายุยางพารา (หลังเปิดกรีด 7 ปีขึ้นไป) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.8 มีพื้นที่ระหว่าง 6 – 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 24.2 มีพื้นที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ ร้อยละ 23.1 มีพื้นที่ระหว่าง 11 – 15 ไร่ ร้อยละ 3.6 มีพื้นที่ระหว่าง 16 – 20 ไร่ และ ร้อยละ 1.3 มีพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ โดยมีพื้นที่ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 35 ไร่ เฉลี่ย 10.33 ไร่

รายได้ของครอบครัว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 23.9 มีรายได้ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท ร้อยละ 21.7 มีรายได้ ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 16.5 มีรายได้ ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท และร้อยละ 15.8 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 200,001 บาท โดยมีรายได้ของครอบครัว ต่ำสุด 5,000 บาท สูงสุด 400,000 บาท เฉลี่ย 133,980.35 บาท

รายได้จากการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 29.6 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.0 มีรายได้ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 19.1 มีรายได้ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 12.3 มีรายได้ระหว่าง 150,001 – 200,000 และ ร้อยละ 12.0

มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 200,001 บาท โดยมีรายได้จากการเกษตร ต่ำสุด 5,000 บาท สูงสุด 400,000 บาท เฉลี่ย 110,565.54 บาท

รายได้จากการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 19.4 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท เท่ากันกับ มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 17.3 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท เท่ากันกับมีรายได้ 40,001 – 50,000 บาท และร้อยละ 13.3 มีรายได้ น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท เท่ากันกับ มีรายได้ มากกว่าหรือเท่ากับ 50,001 บาท โดยมีรายได้จากการ ปลูกยางพาราต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 350,000 บาท เฉลี่ย 55,191.84 บาท

รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 25.2 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.1 มีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 18.7 มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 13.0 มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 11.4 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 50,001 บาท และ ร้อยละ 10.6 มีรายได้ระหว่าง 40,001 – 50,000 บาท โดยมีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ ต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 95,000 บาท เฉลี่ย 30,012.20 บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.5 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 17.5 มีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 16.4 มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท เท่ากับ มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 12.7 มีรายได้ระหว่าง 40,001 – 50,000 บาท และร้อยละ 8.5 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 50,001 บาท โดยมีรายได้ นอกภาคการเกษตร ต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 95,000 บาท เฉลี่ย 28,341.82 บาท

แหล่งเงินทุนในการทำสวนยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.3 ใช้ทุนของตนเอง รองลงมา ร้อยละ 37.3 ใช้ทุนของธนาคาร ร้อยละ 10.9 ใช้ทุนจากกลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 4.6 ใช้ทุนจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สทศ.) ร้อยละ 3.3 ใช้ทุนจากนายทุน และ ร้อยละ 0.7 ใช้ทุนจากญาติพี่น้อง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 58.41 มีสมาชิกในครัวเรือน ระหว่าง 3 – 4 คน รองลงมา ร้อยละ 29.70 มีสมาชิกระหว่าง 5 – 6 คน ร้อยละ 7.27 มีสมาชิก น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2 และร้อยละ 4.62 มีสมาชิกมากกว่าหรือเท่ากับ 7 คน โดยมีจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 9 คน เฉลี่ย 4.26 คน

จำนวนแรงงานภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 71.9 มีแรงงานภาคการเกษตร จำนวน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 11.6 มีแรงงานภาคการเกษตรจำนวน 1 คน ร้อยละ 8.9 มีแรงงาน ภาคการเกษตร จำนวน 3 คน และร้อยละ 7.6 มีแรงงานภาคการเกษตร จำนวน 4 คน โดยมีจำนวน แรงงานภาคการเกษตรต่ำสุด 1 คน สูงสุด 4 คน เฉลี่ย 1.99 คน

จ้างแรงงาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.3 ไม่จ้างแรงงาน และ ร้อยละ 0.7 มีการจ้างแรงงาน โดยมีจ้างแรงงานแบบ การแบ่งรายได้ เจ้าของสวนร้อยละ 50 ลูกจ้างร้อยละ 50

อายุต้นยางพาราที่ให้ผลผลิตแล้ว พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 52.5 มีต้นยางพาราระหว่าง 6 - 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 20.2 มีต้นยาง น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ เท่ากับ มีต้นยาง ระหว่าง 11 – 15 ไร่ และร้อยละ 7.1 มีต้นยางมากกว่า หรือเท่ากับ 16 ไร่ โดยอายุต้นยางที่ให้ผลผลิตแล้ว ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 21 ไร่ เฉลี่ย 9.43 ไร่

พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบันเคยปลูกพืช พบว่าเกษตรกรร้อยละ 93.1 ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รองลงมา ร้อยละ 4.3 ปลูกไม้สัก และร้อยละ 2.6 ปลูกไม้ผล

สภาพพื้นที่ปลูกยางพารามีลักษณะพื้นที่ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 79.5 เป็นพื้นที่เขลาดชันเล็กน้อย รองลงมา ร้อยละ 11.6 เป็นที่ราบ และร้อยละ 8.9 เป็นที่เขลาดชันมาก

กรีดยางได้ปีละ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 41.3 กรีดยางได้ระหว่าง 101 – 150 วัน รองลงมา ร้อยละ 37.1 กรีดยางได้ระหว่าง 51 – 100 วัน ร้อยละ 10.3 กรีดยางได้ ระหว่าง 150 – 200 วัน ร้อยละ 8.3 กรีดยางได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 วัน และ ร้อยละ 3.0 กรีดยางได้มากกว่า หรือเท่ากับ 201 วัน โดยกรีดยาง ต่ำสุด 6 วัน สูงสุด 240 วัน เฉลี่ย 113.73 วัน

ผลผลิตยางเฉลี่ย พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 31.9 ผลผลิตยางอยู่ระหว่าง 21 – 40 กก./ ไร่ รองลงมา ร้อยละ 25.8 ผลผลิตยางน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 กก./ ไร่ ร้อยละ 16.5 ผลผลิตยางอยู่ระหว่าง 41 – 60 กก./ ไร่ ร้อยละ 15.5 ผลผลิตยางมากกว่า หรือเท่ากับ 81 กก./ ไร่ และร้อยละ 10.3 ผลผลิตอยู่ระหว่าง 61 – 80 กก./ ไร่ โดยผลผลิตยาง ต่ำสุด 7 กก./ไร่ สูงสุด 133 กก./ไร่ เฉลี่ยที่ 45.25 กก./ ไร่

ผลผลิตยางพาราที่ได้รับ (กิโลกรัม / ปี) พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 40.2 ได้รับผลผลิตยางระหว่าง 1,001 – 2,000 กก./ ปี รองลงมา ร้อยละ 25.8 ได้รับผลผลิตยางระหว่าง 2,001 – 3,000 กก./ ปี ร้อยละ 17.5 ได้รับผลผลิตยางมากกว่าหรือเท่ากับ 3,001 กก./ ปี ร้อยละ 16.5 ได้รับผลผลิตยางน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1,000 กก./ ปี โดยได้รับผลผลิตยาง ต่ำสุด 150 กก./ปี สูงสุด 6,200 กก./ปี เฉลี่ย 2,208.66 กก./ปี

ราคาผลผลิตเฉลี่ยจำหน่าย พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 75.3 ผลผลิตจำหน่ายระหว่าง 16 – 20 บาท/ กก. รองลงมา ร้อยละ 17.5 ผลผลิตจำหน่าย มากกว่า หรือเท่ากับ 21 บาท/ กก. ร้อยละ 7.2 ผลผลิตจำหน่าย น้อยกว่า หรือเท่ากับ 15 บาท/ กก. โดยผลผลิตจำหน่าย ต่ำสุด 15 บาท/ กก. สูงสุด 25 บาท/ กก. เฉลี่ย 19.15 บาท / กก.

ต้นทุนการปลูกยางพารา (ก่อนเปิดกรีด)

1) ค่าต้นกล้า พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 50.2 ค่าต้นกล้าระหว่าง 3,001 – 4,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 30.7 ค่าต้นกล้าระหว่าง 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 14.5 ค่าต้นกล้าระหว่าง 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 2.9 ค่าต้นกล้าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท และ ร้อยละ 1.7 ค่าต้นกล้ามากกว่าหรือเท่ากับ 5,001 บาท โดยค่าต้นกล้า ต่ำสุด 1,250 บาท สูงสุด 7,142 บาท เฉลี่ย 3,401.17 บาท

2) ค่าจ้างเตรียมพื้นที่ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 47.9 จ้างเตรียมพื้นที่ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.4 จ้างเตรียมพื้นที่ระหว่าง 1,501 – 2,000 บาท ร้อยละ 21.8 จ้างเตรียมพื้นที่ระหว่าง 501 – 1,000 บาท ร้อยละ 7.6 จ้างเตรียมพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท และ ร้อยละ 0.3 จ้างเตรียมพื้นที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท โดยจ้างเตรียมพื้นที่ ต่ำสุด 500 บาท สูงสุด 3,000 บาท เฉลี่ย 1,454.83 บาท

3) ค่าจ้างแรงงาน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 56.4 จ้างแรงงานระหว่าง 1,001 -1,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.8 จ้างแรงงานระหว่าง 501 -1,000 บาท ร้อยละ 19.2 จ้างแรงงานระหว่าง 1,501 -2,000 บาท ร้อยละ 1.0 จ้างแรงงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท ร้อยละ 0.6 จ้างแรงงานมากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท โดยจ้างแรงงาน ต่ำสุด 416 บาท สูงสุด 3,000 บาท เฉลี่ย 1,321.12 บาท

4) ค่าเคมีภัณฑ์ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 43.6 ค่าเคมีภัณฑ์ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 35.0 ค่าเคมีภัณฑ์ระหว่าง 501 – 1,000 บาท ร้อยละ 18.8 ค่าเคมีภัณฑ์ระหว่าง 1,501 – 2,000 บาท ร้อยละ 1.7 ค่าเคมีภัณฑ์มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาท ร้อยละ 0.9 ค่าเคมีภัณฑ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท โดยค่าเคมีภัณฑ์ ต่ำสุด 153 บาท สูงสุด 4,000 บาท เฉลี่ย 1,289.91 บาท

5) ค่าจ้างเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกร ไม่มีค่าจ้างเก็บเกี่ยว

6) ค่าขนส่งผลผลิต พบว่า เกษตรกร ไม่มีค่าขนส่งในการเก็บเกี่ยว

7) ต้นทุนการผลิต พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 38.9 มีต้นทุนการผลิตระหว่าง 7,001 – 8,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.8 มีต้นทุนการผลิตระหว่าง 8,001 – 9,000 บาท ร้อยละ 20.5 มีต้นทุนการผลิตระหว่าง 6,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 8.3 มีต้นทุนการผลิตมากกว่า หรือเท่ากับ 9,001 บาท ร้อยละ 6.9 มีต้นทุนการผลิตระหว่าง 5,001 – 6,000 บาท และ ร้อยละ 2.6 มีต้นทุนการผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท โดยต้นทุนการผลิต ต่ำสุด 3,598 บาท สูงสุด 9,998.25 บาท เฉลี่ย 7,484.44 บาท

ต้นทุนการปลูกยางพารา หลังเปิดกรีด

1) ค่าต้นกล้า พบว่า หลังเปิดกรีดแล้ว ไม่มีค่าต้นกล้า

2) ค่าจ้างเตรียมพื้นที่ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 33.3 มีค่าจ้างในการเตรียมพื้นที่ จำนวน 1,000 บาท เท่ากับค่าเตรียมพื้นที่ จำนวน 1,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.3 มีค่าจ้าง

เตรียมพื้นที่ จำนวน 1,200 บาท ร้อยละ 11.1 มีค่าจ้างเตรียมพื้นที่ จำนวน 1,300 บาท โดยค่าจ้างเตรียมพื้นที่ ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 1,500 บาท เฉลี่ย 1,244.44 บาท

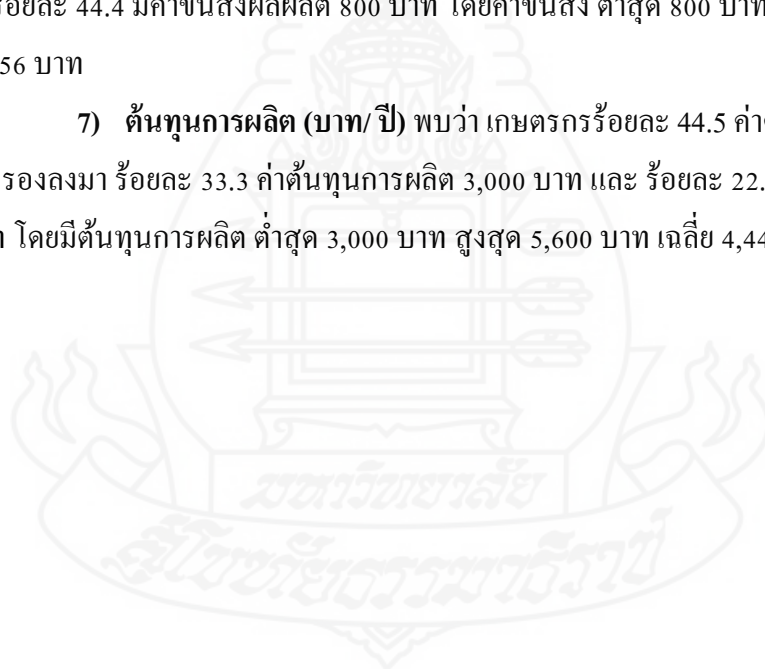
3) **ค่าจ้างแรงงาน** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 71.4 มีค่าจ้างแรงงาน 1,200 บาท รองลงมาร้อยละ 28.6 มีค่าจ้างแรงงาน 1,125 บาท โดยมีค่าจ้างแรงงาน ต่ำสุด 1,125 บาท สูงสุด 1,200 บาท เฉลี่ย 1,178.57 บาท

4) **ค่าเคมีภัณฑ์** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.5 มีค่าเคมีภัณฑ์ 1,200 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.2 มีค่าเคมีภัณฑ์ 1,000 บาท ร้อยละ 11.1 มีค่าเคมีภัณฑ์ เท่ากัน คือ 100 , 480 , 1,500 บาท โดยมีค่าเคมีภัณฑ์ ต่ำสุด 100 บาท สูงสุด 1,500 บาท เฉลี่ย 986.67 บาท

5) **ค่าจ้างเก็บเกี่ยว** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.0 มีค่าจ้างเก็บเกี่ยว 800 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีค่าจ้างเก็บเกี่ยว 900 บาท ร้อยละ 16.7 มีค่าจ้างเก็บเกี่ยว 1,000 บาท โดยมีค่าจ้างเก็บเกี่ยว ต่ำสุด 800 บาท สูงสุด 900 บาท เฉลี่ย 866.67 บาท

6) **ค่าขนส่งผลผลิต** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.6 มีค่าขนส่งผลผลิต 900 บาท รองลงมา ร้อยละ 44.4 มีค่าขนส่งผลผลิต 800 บาท โดยค่าขนส่ง ต่ำสุด 800 บาท สูงสุด 900 บาท เฉลี่ย 855.56 บาท

7) **ต้นทุนการผลิต (บาท/ปี)** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.5 ค่าต้นทุนการผลิต 5,600 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.3 ค่าต้นทุนการผลิต 3,000 บาท และ ร้อยละ 22.2 ค่าต้นทุนการผลิต 4,300 บาท โดยมีต้นทุนการผลิต ต่ำสุด 3,000 บาท สูงสุด 5,600 บาท เฉลี่ย 4,444.44 บาท

ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคม

n = 303		
สภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 3	74	24.42
4 - 6	121	39.94
7 - 9	66	21.78
มากกว่า หรือเท่ากับ 10	42	13.86
ค่าต่ำสุด = 1 ปี ค่าสูงสุด = 13 ปี $\bar{X} = 5.60$ ปี S.D. = 2.793 ปี		
2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่เป็น	20	6.6
เป็น ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	283	93.4
กลุ่มเกษตรกร	72	23.8
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	18	5.9
กลุ่มผู้ปลูกยางพารา	135	44.6
กลุ่มแม่บ้าน	34	11.2
กลุ่มยุวเกษตรกร	5	1.7
กลุ่มลูกค้า ธกส.	144	47.5
สหกรณ์การเกษตร	98	32.3
กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร	3	1.0
3. การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่ได้รับ	143	47.2
ได้รับ	160	52.8
ต้นกล้ายางพารา	60	19.8
ปุ๋ย	3	1.0
สารป้องกันและกำจัดวัชพืช	1	0.3
เงินทุนในการผลิต	4	1.3
ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา	123	40.6

4.3 สภาพทางสังคม

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาสภาพทางสังคม พบว่า

ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 39.94 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ระหว่าง 4 – 6 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.42 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา น้อยกว่า หรือเท่ากับ 3 ปี ร้อยละ 21.78 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ระหว่าง 7 – 9 ปี และ ร้อยละ 13.86 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา มากกว่า หรือเท่ากับ 10 ปี โดยมีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 13 ปี เฉลี่ย 5.60 ปี

การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 6.6 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร และร้อยละ 93.4 เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเกษตรกรร้อยละ 47.5 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. รองลงมา ร้อยละ 44.6 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกยางพารา ร้อยละ 32.3 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 23.8 เป็นสมาชิก กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 11.2 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 5.9 เป็นสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 1.7 เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 1.0 เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร

การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.2 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และร้อยละ 52.8 ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเกษตรกรร้อยละ 40.6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา รองลงมา ร้อยละ 19.8 ได้รับต้นกล้ายางพารา ร้อยละ 1.3 ได้รับเงินทุนในการผลิต ร้อยละ 1.0 ได้รับปุ๋ย และ ร้อยละ 0.3 ได้รับสารป้องกันและกำจัดวัชพืช

ตารางที่ 4.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตยางพาราของเกษตรกร

n = 303

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. สื่อบุคคล							
1) ผู้นำท้องถิ่น	60 (19.8)	70 (23.1)	130 (42.9)	27 (8.9)	16 (5.3)	3.43 (1.068)	มาก
2) เพื่อนบ้าน	31 (10.2)	60 (19.8)	137 (45.2)	47 (15.5)	28 (9.2)	3.06 (1.064)	ปานกลาง
3) เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานรัฐ	40 (13.2)	67 (22.1)	110 (36.3)	42 (16.2)	37 (12.2)	3.08 (1.182)	ปานกลาง
4) เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานเอกชน	4 (2.3)	17 (5.6)	74 (24.4)	85 (28.1)	120 (39.6)	2.03 (1.037)	น้อย
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	2.90 (1.088)	ปานกลาง
2. สื่อกลุ่ม							
1) ประชุม	49 (16.2)	94 (31.0)	95 (31.4)	35 (11.6)	30 (9.9)	3.32 (1.171)	ปานกลาง
2) อบรม	35 (11.6)	62 (20.5)	82 (27.1)	68 (22.4)	56 (18.5)	2.84 (1.269)	ปานกลาง
3) ศึกษาดูงาน	9 (3.0)	40 (13.2)	54 (17.8)	54 (17.8)	146 (48.2)	2.05 (1.207)	น้อย
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	2.73 (1.215)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
3. สื่อมวลชน							
1) วีดิทัศน์ (VCD)	11 (3.6)	25 (8.3)	71 (23.4)	69 (22.8)	127 (41.9)	2.09 (1.143)	น้อย
2) นิตรรศการ	7 (2.3)	16 (5.3)	67 (22.1)	80 (26.4)	133 (43.9)	1.96 (1.040)	น้อย
3) รายการวิทยุ ทั่วไป รายการวิทยุชุมชน	15 (5.0)	43 (14.2)	121 (39.9)	69 (22.8)	55 (18.2)	2.65 (1.084)	ปานกลาง
4) รายการโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ ดาวเทียม	18 (5.9)	47 (15.5)	132 (43.6)	58 (19.1)	48 (15.8)	2.77 (1.080)	ปานกลาง
5) เอกสารเผยแพร่	13 (4.3)	43 (14.2)	93 (30.7)	93 (30.7)	61 (20.1)	2.52 (1.094)	น้อย
6) หอกระจายข่าว	28 (9.2)	69 (22.8)	104 (34.3)	68 (22.4)	34 (11.2)	2.96 (1.128)	ปานกลาง
7) หนังสือพิมพ์	10 (3.3)	12 (4.0)	83 (27.4)	70 (23.1)	128 (42.2)	2.03 (1.075)	น้อย
8) อินเทอร์เน็ต	5 (1.7)	10 (3.3)	31 (10.2)	53 (17.5)	204 (67.3)	1.54 (0.923)	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	2.31 (1.070)	น้อย
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	2.64 (1.124)	ปานกลาง

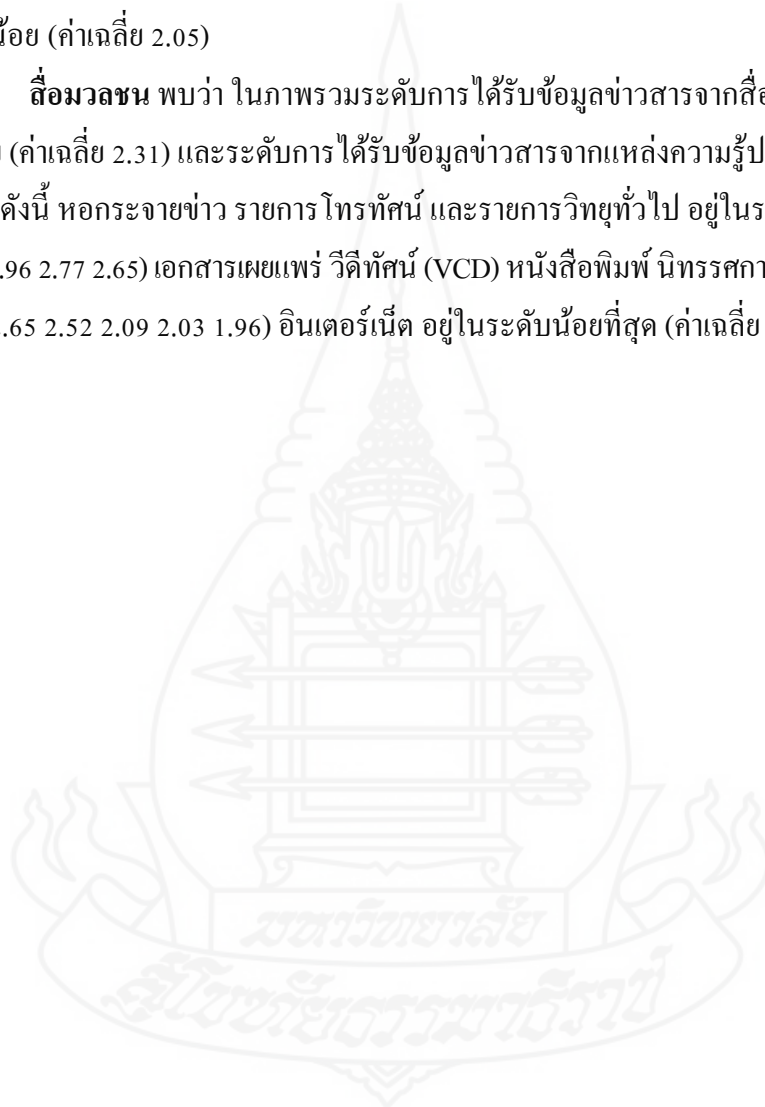
จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) และเมื่อจำแนกตามประเภทของแหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม และ สื่อมวลชน มีลักษณะ ดังนี้

สื่อบุคคล พบว่า ในภาพรวมระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ประเภทสื่อบุคคลเรียงลำดับดังนี้ ผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ เพื่อนบ้าน

อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08 3.06) และ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.03)

สื่อกลุ่ม พบว่า ในภาพรวมระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73) และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ประเภทสื่อกลุ่มเรียงลำดับดังนี้ ประชุม อบรม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32 2.84) และศึกษาดูงานอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.05)

สื่อมวลชน พบว่า ในภาพรวมระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.31) และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ประเภทสื่อมวลชนเรียงลำดับดังนี้ หอกระจายข่าว รายการโทรทัศน์ และรายการวิทยุทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96 2.77 2.65) เอกสารเผยแพร่ วิดีทัศน์ (VCD) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.65 2.52 2.09 2.03 1.96) อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.54)

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

การศึกษา การผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลวิเคราะห์ห้ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

			n = 303
	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. พันธุ์ยางที่ปลูก			
	RRIM 251	5	1.7
	RRIC 110	1	0.3
	RRIM 600	297	98.0
2. ระยะการปลูกยางพารา (เมตร)			
	ระยะ 2.5 X 7	1	0.3
	ระยะ 3 X 7	159	52.5
	ระยะ 3 X 6	54	17.8
	ระยะ 3 X 8	89	29.4
3. สาเหตุหลักที่ทำให้ท่านตัดสินใจปลูกยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
	ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ	118	38.9
	ราคาผลผลิตดี	67	22.1
	มีตลาดรองรับแน่นอน	110	36.3
	การดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก	87	28.7
	มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน	126	41.6
	เพื่อนบ้านแนะนำ	42	13.9
	พื้นที่เหมาะสม	72	23.8

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 303		
ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านได้รับการส่งเสริมปลูกยางจากหน่วยงานใด (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มี	63	20.8
มี ได้แก่	240	79.2
สกย.	147	61.2
กรมส่งเสริมการเกษตร	61	25.4
ราชการส่วนท้องถิ่น (อบต., เทศบาล)	71	29.5
สหกรณ์การเกษตร	31	12.9
2. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่เคย	108	35.6
เคย ได้แก่	142	46.9
หลักสูตรการปลูกสวนยาง	115	80.9
หลักสูตร การกรีดยาง	41	28.8
หลักสูตร การทำยางก้อนถ้วย	10	7.0
3. หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม		
สกย.	119	69.6
สำนักงานเกษตรอำเภอ	9	5.2
ราชการส่วนท้องถิ่น (อบต., เทศบาล)	35	20.5
กรมวิชาการเกษตร	8	4.7

จากตารางที่ 4.5 ผลการ ศึกษา การผลิตยางพาราของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่า

พันธุ์ยางที่ปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 98.0 ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 รองลงมา ร้อยละ 1.7 ปลูกยางพันธุ์ RRIM 251 และ ร้อยละ 0.3 ปลูกยางพันธุ์ RRIC 110

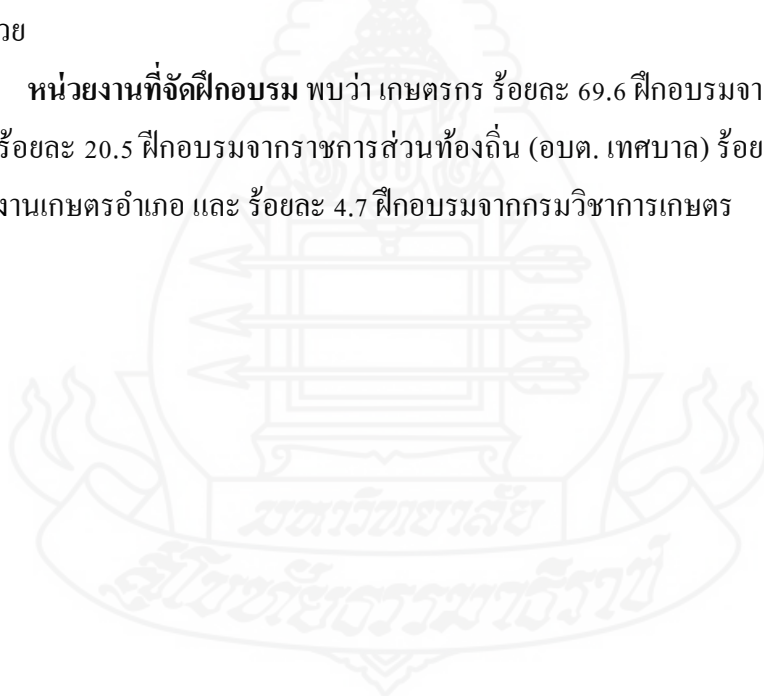
ระยะการปลูกยางพารา พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 52.5 ปลูกยางระยะ 3 X 7 เมตร รองลงมา ร้อยละ 29.4 ปลูกระยะ 3 X 8 เมตร ร้อยละ 17.8 ปลูกระยะ 3 X 6 เมตร ร้อยละ 0.3 ปลูก ระยะ 2.5 X 7 เมตร

สาเหตุหลักที่ทำให้ตัดสินใจปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 41.6 มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน รองลงมา ร้อยละ 38.9 ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 36.3 มีตลาดรองรับแน่นอน ร้อยละ 28.7 การดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 23.8 พื้นที่เหมาะสม ร้อยละ 22.1 ราคาผลผลิตดี และร้อยละ 13.9 เพื่อนบ้านแนะนำ

ได้รับการส่งเสริมปลูกยางจากหน่วยงาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 20.8 ไม่ได้รับการส่งเสริมปลูกยาง และ ร้อยละ 79.2 ได้รับการส่งเสริมปลูกยางจากหน่วยงาน โดยเกษตรกร ร้อยละ 61.2 ได้รับการส่งเสริมจาก สกย. รองลงมา ร้อยละ 29.5 ได้รับการส่งเสริมจากราชการ ส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล) ร้อยละ 25.4 ได้รับการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมการเกษตร และร้อยละ 12.9 ได้รับการส่งเสริมจากสหกรณ์การเกษตร

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.6 ไม่เคยผ่านการอบรม และ ร้อยละ 46.9 เคยได้รับการฝึกอบรม โดยเกษตรกร ร้อยละ 80.9 ได้อบรมหลักสูตรการปลูกสวนยาง รองลงมา ร้อยละ 28.8 ได้อบรมหลักสูตรการกรีดยาง ร้อยละ 7.0 ได้รับการฝึกอบรม การทำยางก้อนถ้วย

หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 69.6 ฝึกอบรมจากหน่วยงาน สกย. รองลงมา ร้อยละ 20.5 ฝึกอบรมจากราชการส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล) ร้อยละ 5.2 ฝึกอบรมจากสำนักงานเกษตรอำเภอ และ ร้อยละ 4.7 ฝึกอบรมจากกรมวิชาการเกษตร

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

การศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ประกอบด้วย พื้นที่ปลูก พันธุ์ยาง การปลูก การจัดการสวนยาง โรคและศัตรูยาง การกรีดยาง และการแปรรูปยาง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ประเด็นความรู้	ความรู้ผู้ตอบถูก			
	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. พันธุ์ยางชั้น 1 หมายถึง ยางพันธุ์ดีที่เกษตรกรสามารถปลูกโดยไม่จำกัดพื้นที่	ถูก	257	84.8	7
2. ต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่คิดค่าด้วยยางพันธุ์ดี (เฉลี่ย: ต้นกล้ายางที่ได้รับการคิดค่าด้วยยางพันธุ์ดีไว้เรียบร้อยแล้ว)	ผิด	81	26.7	14
3. ต้นยางชำถุง หมายถึง ต้นยางที่มีขนาด 1-2 นิ้ว ที่ได้จากการนำต้นตอยางมาชำในถุง	ถูก	243	80.2	8
4. การเตรียมพื้นที่ปลูกจะต้องเผาปรนเศษไม้และวัชพืชออกให้มากที่สุด	ถูก	172	56.8	9
5. ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร	ถูก	81	26.7	14
6. การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ควรเลือกต้นยางที่มีฉัตรอ่อนเท่านั้น (เฉลี่ย : ควรเลือกต้นยางที่มีฉัตรแก่)	ผิด	273	90.1	5
7. การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ	ถูก	284	93.7	3
8. การปลูกไม้กั้นลม ให้ปลูกกรอบแนวสวนตามความเหมาะสม (เฉลี่ย: ปลูกไม้กั้นลมให้ปลูกโดยรอบแนวสวน)	ผิด	282	93.1	4
9. การตัดแต่งกิ่งต้นยางควรทำในฤดูแล้ง (เฉลี่ย: ตัดแต่งกิ่งในช่วงฤดูฝนและปลายฤดูฝน)	ผิด	155	51.2	10
10. วัสดุที่เหมาะสมสำหรับใช้คลุมโคนต้นยาง คือ ฟางข้าว	ถูก	262	86.5	6
11. การทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง	ถูก	297	98.0	1
12. การปลูกพืชคลุมดินควรปลูกชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่ (เฉลี่ย : ปลูกพืชคลุมดินควรปลูกพืชตระกูลถั่ว หลายชนิดได้)	ผิด	99	32.7	13
13. พืชแซมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในสวนยาง คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (เฉลี่ย : พืชแซมยางควรเป็นพืชล้มลุก หรือพืชอายุสั้น)	ผิด	120	39.6	12
14. การกรีดยางควรกรีดถึงเนื้อเยื่อเจริญเพื่อให้ได้น้ำยางดี (เฉลี่ย: การกรีดยางไม่ควรกรีดถึงเนื้อเยื่อเจริญ)	ผิด	148	48.8	11
15. เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยาง คือ ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น.	ถูก	291	96.0	2

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร
ตอบถูกต้อง พบว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกยางพารา ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น
คำถาม ใน 15 ประเด็นคำถาม โดยมีผู้ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การทำแนวกันไฟควรทำเป็น
แนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยาง คือช่วงเวลา
03.00 – 06.00 น. การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ
การปลูกไม้กั้นลม ให้ปลูกรอบแนวสวนตามความเหมาะสม การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ควรเลือก
ต้นยางที่มีฉัตรอ่อนเท่านั้น ตอบถูกร้อยละ 80 - 89 คือ วัสดุที่เหมาะสมสำหรับใช้คลุมโคนต้นยาง
คือฟางข้าว พันธุ์ยางชั้น 1 หมายถึง ยางพันธุ์ดีที่เกษตรกรสามารถปลูกโดยไม่จำกัดพื้นที่ ต้นยาง
ชำถุง หมายถึง ต้นยางที่มีขนาด 1 – 2 ฉัตร ที่ได้จากการนำต้นตอยางมาชำในถุงส่วนที่ตอบถูก
น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 คือ เตรียมพื้นที่ปลูกจะต้องเผาปรนเศษไม้และวัชพืชออกให้มากที่สุด
การตัดแต่งกิ่งยางควรทำในช่วงฤดูแล้ง การกรีดยางควรกรีดยางถึงเชื้อเจริญเพื่อให้ได้น้ำยางดี
พืชแซมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในสวนยาง คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชคลุมดินควรปลูก
ชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่ ต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี
และ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราการได้รับสนับสนุนและการปฏิบัติของ
เกษตรกรต่อการผลิตยางพารา

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา

ประเด็น	ความคิดเห็น(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การปลูกยางพาราเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม	124 (40.9)	98 (32.3)	77 (25.4)	3 (1.0)	1 (0.3)	4.13 (0.848)	มาก
2. การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า	130 (42.9)	126 (41.6)	44 (14.5)	2 (0.7)	1 (0.3)	4.26 (0.751)	มากที่สุด
3. การปลูกยางพาราเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	144 (47.5)	101 (33.5)	41 (13.5)	14 (4.6)	3 (1.0)	4.22 (0.916)	มากที่สุด
4. การปลูกยางพารามีวิธีปฏิบัติไม่ยุ่งยาก	79 (26.1)	109 (36.0)	101 (33.3)	12 (4.0)	2 (0.7)	3.83 (0.886)	มาก
5. การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น	142 (46.9)	110 (36.3)	48 (15.8)	3 (1.0)	0 (0.0)	4.29 (0.764)	มากที่สุด
6. การปลูกยางพารามีความยั่งยืน	106 (35.0)	102 (33.7)	82 (27.1)	9 (3.0)	4 (1.3)	3.98 (0.928)	มาก
7. การปลูกยางพาราทำให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวท่านเปลี่ยนแปลงไป	28 (9.2)	57 (18.6)	114 (37.6)	58 (19.1)	46 (15.2)	2.88 (1.160)	ปานกลาง
8. การปลูกยางพาราทำให้ความสัมพันธ์ของท่านกับชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	18 (5.9)	59 (19.5)	111 (36.5)	62 (20.5)	53 (17.5)	2.76 (1.133)	ปานกลาง
9. การปลูกยางพารามีผลกระทบต่อปริมาณน้ำฝน	37 (12.2)	86 (28.4)	77 (25.4)	60 (19.8)	43 (14.2)	3.05 (1.241)	ปานกลาง
10. หลังจากที่ท่านปลูกยางพารามีส่วนช่วยในการกระจายรายได้สู่ชุมชนของท่าน	45 (14.9)	103 (34.0)	123 (40.6)	25 (8.3)	7 (2.3)	3.51 (0.924)	มาก
11. การปลูกยางพาราทำให้สภาพความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น	68 (22.4)	111 (36.6)	108 (35.6)	10 (3.3)	6 (2.0)	3.74 (0.910)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.695 (0.951)	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราของเกษตรกร ในภาพรวม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.695) โดยมี 3 ประเด็นที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ได้แก่ การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.29) การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า (ค่าเฉลี่ย 4.26) การปลูกยางพาราเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 4.22)

ประเด็นที่มีความคิดเห็นระดับมาก ได้แก่ การปลูกยางพาราเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) การปลูกยางพารามีความยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.98) การปลูกยางพารามีวิธีปฏิบัติไม่ยุ่งยาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) การปลูกยางพาราทำให้สภาพความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.74) หลังจากที่ท่านปลูกยางพารามีส่วนช่วยในการกระจายรายได้สู่ชุมชนของท่าน (ค่าเฉลี่ย 3.51)

ประเด็นที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกยางพารามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำฝน (ค่าเฉลี่ย 3.05) การปลูกยางพาราทำให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวของท่านเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย 2.88) การปลูกยางพาราทำให้ความสัมพันธ์ของท่านกับชุมชนเปลี่ยนแปลงไป (ค่าเฉลี่ย 2.76)

ตารางที่ 4.8 การได้รับการสนับสนุน

n = 303

ประเด็น	ความคิดเห็น (จำนวน ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1.การส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกยางพารา	36 (11.9)	110 (36.3)	98 (32.3)	44 (14.5)	15 (5.0)	3.36 (1.029)	ปานกลาง
2.การส่งเสริมความรู้เรื่องการดูแลรักษาสวนยาง	24 (7.9)	103 (34.0)	124 (40.9)	40 (13.2)	12 (4.0)	3.29 (0.931)	ปานกลาง
3.การส่งเสริมความรู้เรื่องการกรีดยาง	31 (10.2)	94 (31.0)	90 (29.7)	55 (18.2)	33 (10.9)	3.12 (1.152)	ปานกลาง
4.การสนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น	38 (12.5)	63 (20.8)	76 (25.1)	65 (21.5)	61 (20.1)	2.84 (1.308)	ปานกลาง
5.การส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน	40 (13.2)	102 (33.7)	74 (24.4)	61 (20.1)	26 (8.6)	3.23 (1.167)	ปานกลาง
6.การประกันราคาขาย	50 (16.5)	29 (9.6)	60 (19.8)	70 (23.1)	94 (31.0)	2.57 (1.433)	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.068 (1.170)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 จากการศึกษา การได้รับการสนับสนุนของเกษตรกร

ความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุน พบว่าเกษตรกรได้รับการสนับสนุนใน

ภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.068) โดยมี 5 ประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.36) การส่งเสริมความรู้เรื่องการดูแลรักษาสวนยาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) การส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.23) การส่งเสริมความรู้เรื่องการกรีดยาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) การสนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 2.84) มี 1 ประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนระดับน้อย ได้แก่ การประกันราคาขาย (ค่าเฉลี่ย 2.57)

ตารางที่ 4.9 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา

n = 303

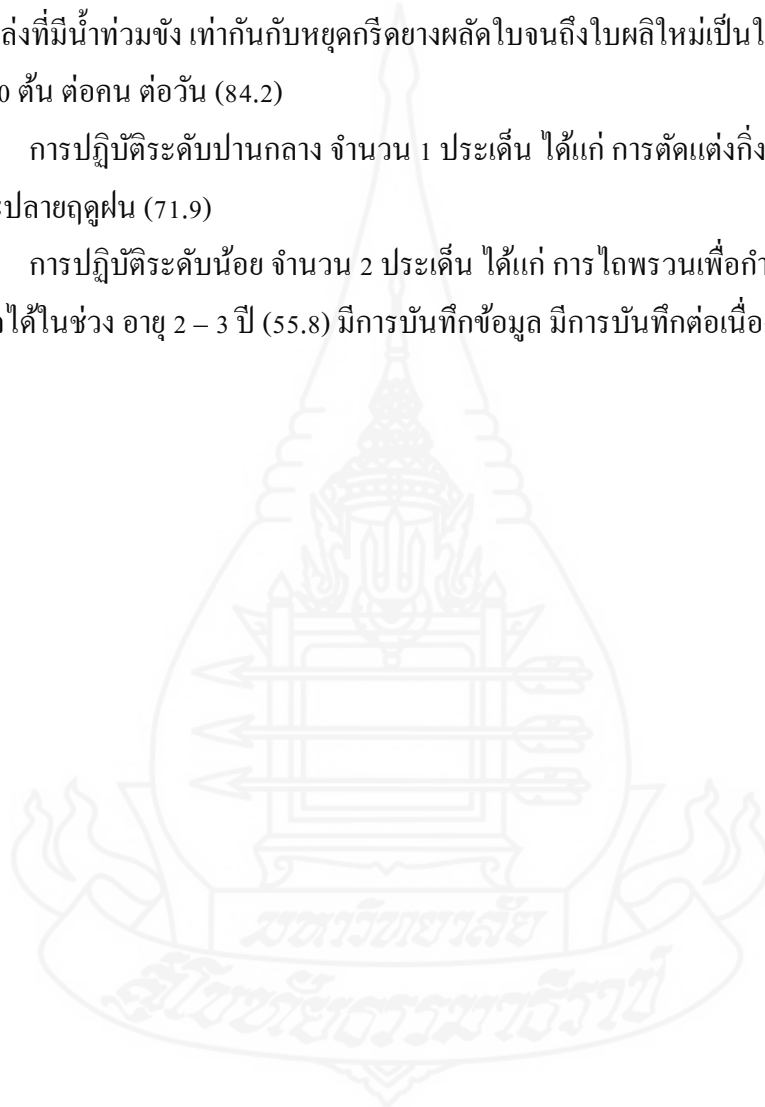
ประเด็น	ปฏิบัติ		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
1. สภาพพื้นที่ปลูกไม่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง	263	86.8	10
2. พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	295	97.4	1
3. รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์	273	90.1	8
4. การกรีดยางเปิดกรีดเมื่อจำนวนต้นยางมีขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร	266	87.8	9
5. มีการบันทึกข้อมูล มีการบันทึกต่อเนื่องทุกขั้นตอน	139	45.9	15
6. การใส่ปุ๋ยยางพาราใส่ในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ ไม่แห้ง หรือเปียกเกินไป	291	96.0	2
7. ทำการกรีดยางระหว่าง 03.00 – 06.00 น.	283	93.4	5
8. กรีดยางไม่เกิน 500 ต้น ต่อคน ต่อวัน	255	84.2	13
9. หยุดกรีดยางในช่วงยางผลัดใบจนถึงใบที่ผลิใหม่เป็นใบแก่	263	86.8	10
10. การตัดแต่งกิ่งควรตัดในช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน	218	71.9	12
11. การทำแนวป้องกันไฟกำจัดวัชพืชรอบแนวสวนกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร	287	94.7	4
12. การไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชระหว่างแถวยางได้ในช่วงอายุ 2 – 3 ปี	169	55.8	14
13. การกรีดยาง เปิดกรีดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน	276	91.1	6
14. การกรีดยางพารา กรีดให้ลึกใกล้เนื้อไม้มากที่สุด แต่ต้องไม่ถึงเนื้อไม้	275	90.8	7
15. มีการลับมีดกรีดยางให้คมอยู่เสมอ	291	96.0	2

จากตารางที่ 4.9 การศึกษาการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพาราพบว่า การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติในการผลิตยางพาราระดับมาก จำนวน 12 ประเด็น ได้แก่ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (97.4) การใส่ปุ๋ยยางพาราใส่ในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะไม่แห้ง หรือเปียกเกินไป เท่ากับ

มีการลับมีดกรีดยางให้คมอยู่เสมอ (96.0) การทำแนวป้องกันไฟกำจัดวัชพืชรอบแนวสวนกว้าง
 ไม่ต่ำกว่า 3 เมตร (94.7) ทำการกรีดยางระหว่าง 03.00 – 06.00 น (93.4) การกรีดยาง เปิดกรีดที่
 ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน (91.1) การกรีดยางพารากรีดให้ลึกใกล้เนื้อไม้มากที่สุด
 แต่ต้องไม่ถึงเนื้อไม้ (90.8) รองกันหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ (90.1) การกรีดยาง
 เปิดกรีดเมื่อจำนวนต้นยางมีขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร (87.8) สภาพพื้นที่ปลูก
 ไม่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง เท่ากันกับหยุดกรีดยางผลัดใบจนถึงใบผลิใหม่เป็นใบแก่ (86.8) กรีดยาง
 ไม่เกิน 500 ต้น ต่อคน ต่อวัน (84.2)

การปฏิบัติระดับปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ การตัดแต่งกิ่งควรตัดในช่วงต้น
 ฤดูฝนและปลายฤดูฝน (71.9)

การปฏิบัติระดับน้อย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ การไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชระหว่าง
 แถวยางไถได้ในช่วง อายุ 2 – 3 ปี (55.8) มีการบันทึกข้อมูล มีการบันทึกต่อเนื่องทุกขั้นตอน (45.9)

ตอนที่ 5 ปัญหา / ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

5.1 ปัญหา

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการผลิตยางพารา

n = 303

ประเด็น	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการเตรียมดิน							
1.พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน	89 (29.4)	81 (26.7)	68 (22.4)	34 (11.2)	31 (10.2)	3.54 (1.296)	มาก
2.ดินไม่เหมาะสมดินขาดความอุดมสมบูรณ์	27 (8.9)	114 (37.6)	83 (27.4)	41 (13.5)	38 (12.5)	3.17 (1.160)	มาก
3.สภาพภูมิอากาศร้อนเกินไป	38 (12.5)	99 (32.7)	94 (31.0)	50 (16.5)	22 (7.3)	3.27 (1.103)	มาก
4.ขาดแหล่งน้ำ	68 (22.4)	91 (30.0)	67 (22.1)	42 (13.9)	35 (11.6)	3.38 (1.288)	มาก
5.ขาดความรู้ในการเตรียมดิน	26 (8.6)	65 (21.5)	112 (37.0)	59 (19.5)	41 (13.5)	2.92 (1.137)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.25 1.196	มาก
ด้านการปลูกยาง							
1.ไม่มีพันธุ์ยางที่เหมาะสมกับพื้นที่	25 (8.3)	87 (28.7)	84 (27.7)	55 (18.2)	52 (17.2)	2.93 (1.219)	ปานกลาง
2.ขาดความรู้เรื่องวิธีการปลูกยางพารา	27 (8.9)	74 (24.4)	106 (35.0)	56 (18.5)	40 (13.2)	2.97 (1.148)	ปานกลาง
3.ต้องมีการปลูกซ่อมเพราะยางตายมาก	52 (17.2)	65 (21.5)	99 (32.7)	53 (17.5)	34 (11.2)	3.16 (1.227)	มาก
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.02 (1.198)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	n = 303						
ด้านการกำจัดวัชพืช							
1.ขาดความรู้เรื่องการกำจัดวัชพืช	34 (11.2)	56 (18.5)	89 (29.4)	64 (21.1)	60 (19.8)	2.80 (1.266)	ปานกลาง
2.สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง	101 (133.3)	98 (32.3)	58 (19.1)	32 (10.6)	14 (4.6)	3.79 (1.151)	มาก
3. ไม่มีแรงงานกำจัดวัชพืช	33 (10.9)	58 (19.1)	93 (30.7)	59 (19.5)	60 (19.8)	2.82 (1.259)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.13 (1.225)	ปานกลาง
ด้านการใส่ปุ๋ยอย่างพารา							
1.ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ย	27 (8.9)	74 (24.4)	108 (35.6)	48 (15.8)	46 (15.2)	2.96 (1.170)	ปานกลาง
2.ปุ๋ยเคมีราคาแพง	142 (46.9)	88 (29.0)	38 (12.5)	16 (5.3)	19 (6.3)	4.05 (1.171)	มาก
3.ปุ๋ยอินทรีย์ในท้องตลาดขาดแคลน	20 (6.6)	51 (16.8)	79 (26.1)	85 (28.1)	68 (22.4)	2.57 (1.196)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.06 (1.321)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 303

ประเด็น	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
ด้านการกรีดขางพารา							
1.ขาดแคลนแรงงานที่ชำนาญในการกรีดขาง	58 (19.1)	63 (20.8)	81 (26.7)	50 (16.5)	51 (16.8)	3.09 (1.345)	ปานกลาง
2.ขาดความรู้และทักษะในการกรีดขาง	59 (19.5)	75 (24.8)	73 (24.1)	52 (17.2)	44 (14.5)	3.17 (1.324)	ปานกลาง
3.ยางมีอาการเปลือกแห้ง	42 (13.9)	63 (20.8)	90 (29.7)	52 (17.2)	56 (18.5)	2.94 (1.294)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.06 (1.321)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	3.10 (1.252)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่าปัญหาการผลิตขางพาราของเกษตรกรในแต่ละด้านในภาพรวมทั้งหมดอยู่ใน ระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการเตรียมดิน พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการเตรียมดินระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.25) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ ดังนี้ ระดับมาก จำนวน 4 ประเด็น คือ พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน (ค่าเฉลี่ย 3.54) ขาดแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.38) สภาพภูมิอากาศร้อนเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.27) ดินไม่เหมาะสมดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.17) ระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้ในการเตรียมดิน (ค่าเฉลี่ย 2.92)

ด้านการปลูกขางพารา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการปลูกขางระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ ดังนี้ ระดับมาก คือ ต้องมีการปลูกซ่อมเพราะขางตายมาก (ค่าเฉลี่ย 3.16) ระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น คือ ขาดความรู้เรื่องวิธีการปลูกขางพารา (ค่าเฉลี่ย 2.97) ไม่มีพันธุ์ขางที่เหมาะสมกับพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 2.93)

ด้านการกำจัดวัชพืช พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการกำจัดวัชพืชระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ ดังนี้ ระดับมาก คือ สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.79) ระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น คือ ไม่มีแรงงานกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.82) ขาดความรู้เรื่องการกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.80)

ด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการใส่ปุ๋ยยางพารา ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.06) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆดังนี้ ระดับมาก คือ ปุ๋ยเคมีราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 4.05) ระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น คือ ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.96) ปุ๋ยอินทรีย์ในท้องตลาดขาดแคลน (ค่าเฉลี่ย 2.57)

ด้านการกรีดยาง พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการกรีดยาง ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.06) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆดังนี้ ระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น คือ ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) การขาดแรงงานที่ชำนาญในการกรีดยาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) ยางมีอายุการเปลือกแห้ง (ค่าเฉลี่ย 2.94)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน

ประเด็น	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
n = 303							
การส่งเสริมและสนับสนุน							
1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง	124 (40.9)	73 (24.1)	64 (21.1)	22 (7.3)	20 (6.6)	3.85 (1.220)	มาก
2. การให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง	70 (23.1)	106 (35.0)	75 (24.8)	32 (10.6)	20 (6.6)	3.57 (1.148)	มาก
3. ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร	88 (29.0)	86 (28.4)	67 (22.1)	41 (13.5)	21 (6.9)	3.59 (1.230)	มาก
4. ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมด้านความรู้	82 (27.1)	93 (30.7)	71 (23.4)	33 (10.9)	24 (7.9)	3.58 (1.218)	มาก
5. ไม่มีการแนะนำการใช้พันธุ์ดีที่เหมาะสม	77 (25.4)	71 (23.4)	87 (28.7)	37 (12.2)	31 (10.2)	3.42 (1.271)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.60 (1.217)	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) และมีปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ ดังนี้ ระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.85) ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร

(ค่าเฉลี่ย 3.59) ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.58) การให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.57) ไม่มีการแนะนำการใช้พันธุ์ที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.42)

5.2 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

ตารางที่ 4.12 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

ประเด็น	ระดับความต้องการของเกษตรกร					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	n=303						
1. ด้านความรู้ การผลิตยางพารา							
1. พันธุ์ที่เหมาะสม	168 (55.4)	78 (25.7)	44 (14.5)	6 (2.0)	7 (2.3)	4.30 (0.948)	มากที่สุด
2. การกำจัดวัชพืชและการ คลุมโคนยางในสวน ยางพารา	62 (20.5)	119 (39.3)	91 (30.0)	16 (5.3)	15 (5.0)	3.65 (1.021)	มาก
3. การใช้ปุ๋ยและการผสมปุ๋ย เพื่อใช้เองในสวน ยางพารา	104 (34.3)	98 (32.3)	79 (26.1)	13 (4.3)	9 (3.0)	3.91 (1.019)	มาก
4. การบำรุงรักษาและการ ป้องกันไฟสวนยาง ในช่วงหน้าแล้ง	99 (32.7)	94 (31.0)	67 (22.1)	21 (6.9)	22 (7.3)	3.75 (1.192)	มาก
5. การตัดแต่งกิ่งยางพารา	68 (22.4)	102 (33.7)	91 (30.0)	22 (7.3)	20 (6.6)	3.58 (1.112)	มาก
6. การบำรุงรักษาหน้ายาง	90 (29.7)	118 (38.9)	63 (20.8)	15 (5.0)	17 (5.6)	3.82 (1.086)	มาก
7. การกรีดยาง	110 (36.3)	90 (29.7)	74 (24.4)	10 (3.3)	19 (6.3)	3.86 (1.136)	มาก
8. การป้องกันโรคยางพารา	129 (42.6)	86 (28.4)	62 (20.5)	15 (5.0)	11 (3.6)	4.01 (1.076)	มาก
9. การปลูกพืชร่วม พืชแซมยาง	63 (20.8)	93 (30.7)	84 (27.8)	34 (11.2)	29 (9.6)	3.42 (1.209)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	3.81 (1.088)	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 303

ประเด็น	ระดับความต้องการของเกษตรกร					$\bar{X}$ (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
2.ด้านการส่งเสริมสนับสนุน							
1.การจัดการฝึกอบรม วิชาการ ยางพารา	15 (5.0)	19 (6.3)	49 (16.2)	87 (28.7)	113 (43.9)	4.00 (1.141)	มากที่สุด
2.คู่มือและเอกสารแนะนำเรื่อง ยางพารา	15 (5.0)	25 (8.3)	45 (14.9)	116 (38.3)	102 (33.7)	3.87 (1.118)	มาก
3.การประกันราคายางพารา	24 (7.9)	18 (5.9)	24 (7.9)	43 (14.2)	194 (64.0)	4.20 (1.278)	มาก
4.จัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมี กำจัดวัชพืชมกษในราคาถูก	21 (6.9)	15 (5.0)	39 (12.9)	46 (15.2)	182 (60.1)	4.17 (1.237)	มาก
5.สินเชื่อและการประสานงาน กับแหล่งสินเชื่อ เพื่อจัดซื้อ อุปกรณ์ในการดูแลรักษาสวน ยางพารา	21 (6.9)	18 (5.9)	57 (18.8)	78 (25.7)	129 (42.6)	3.91 (1.213)	ปานกลาง
6.จัดทัศนศึกษาดูงานสวน เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ ประสบความสำเร็จ	21 (6.9)	22 (7.3)	59 (19.5)	69 (22.8)	132 (43.6)	3.89 (1.240)	มาก
7.ให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมสวนยาง และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้ ปลูกยางพารา	16 (5.3)	15 (5.0)	56 (18.5)	69 (22.8)	147 (48.5)	4.04 (1.160)	มาก
8.อาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับ ยางพารา	12 (4.0)	27 (8.9)	50 (16.5)	84 (27.7)	130 (42.9)	3.97 (1.145)	มาก
9.การตลาดและตลาดกลาง ราคายางพารา	15 (5.0)	11 (3.6)	36 (11.9)	57 (18.8)	184 (60.7)	4.22 (1.118)	มากที่สุด
10.อาชีพเสริม อื่นๆเพื่อเพิ่ม รายได้	9 (3.0)	18 (5.9)	46 (15.2)	81 (26.7)	149 (49.2)	4.13 (1.065)	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	-	-	-	-	-	4.04 (1.171)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	3.92 (1.1295)	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.92) โดยมี 2 ด้าน ที่มีความต้องการในภาพรวมระดับมาก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.04) ด้านความรู้ การผลิตยางพารา(ค่าเฉลี่ย 3.81) ระดับความต้องการต่อการส่งเสริมการปลูกยางพาราในแต่ละประเด็น ผลมีดังนี้

1.ด้านความรู้ การผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านความรู้การผลิตยางพาราในภาพรวมระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) โดยเกษตรกรมีความต้องการระดับมากที่สุด ได้แก่ พันธุ์ดีที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.30) ระดับมากจำนวน 8 ประเด็น ได้แก่ การป้องกันโรคนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.01) การใช้ปุ๋ยและการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองในสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.91) การกรีดยาง (ค่าเฉลี่ย 3.86) การบำรุงรักษาหน้ายาง (ค่าเฉลี่ย 3.82) การบำรุงรักษาและการป้องกันไฟสวนยาง ในช่วงหน้าแล้ง (ค่าเฉลี่ย 3.75) การกำจัดวัชพืชและการคลุม โคนยางในสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.65) การตัดแต่งกิ่งยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.58) การปลูกพืชร่วม พืชแซมยาง (ค่าเฉลี่ย 3.42)

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านการส่งเสริมสนับสนุนในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.04) โดยเกษตรกรมีความต้องการระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ การตลาดและตลาดกลางราคายางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.22) การจัดฝึกอบรมวิชาการยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.00) ความต้องการระดับมาก จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ การประกันราคายางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.20) จัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดวัชพืชมายังในราคาถูกลง (ค่าเฉลี่ย 4.17) อาชีพเสริม อื่นๆเพื่อเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.13) ให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมสวนยางและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.04) อาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.97) จัดทำศนศึกษา ดูงานสวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 3.89) คู่มือและเอกสาร แนะนำเรื่องยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.87) ความต้องการระดับปานกลางจำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ สินเชื่อ และการประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ในการดูแลสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.91)

5.3 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะ

n = 303		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านนโยบาย		
1. รัฐควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรื่องราคาขายพาราดกต่ำ	166	65.4
2. รัฐควรมีการกำหนดนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเรื่องขายพาราทั้งระบบ	74	29.1
3. รัฐควรส่งเสริมให้เกิดการแปรรูปผลผลิตขยพารา	14	5.5
2. ด้านการปลูกและบำรุงรักษา		
1. ส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้การปลูกขยพาราและการดูแลรักษา	110	43.3
2. ต้องการให้ภาครัฐจัดทำเอกสารเผยแพร่เรื่องการบำรุงรักษาสวนขยพารา	58	22.8
3. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตราคาถูกลง (ปุ๋ยยาเคมีฯ)	86	33.9
3. ด้านการตลาด		
1. สนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางขยพาราในท้องถิ่น	69	27.2
2. รัฐควรมีการแก้ไขปัญหาด้านราคาขยพารา	114	44.9
3. รัฐควรมีการประกันราคาขยพารา	71	27.9
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน		
1. ส่งเสริมการปลูกขยพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม	85	33.5
2. ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	139	54.7
3. ให้เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยือนและให้ความรู้เรื่องการพัฒนา กลุ่ม	30	11.8

จากตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกขยพารา พบว่าเกษตรกรไม่ตอบข้อเสนอแนะ ร้อยละ 16.2 และตอบข้อเสนอแนะ ร้อยละ 83.8 รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านนโยบาย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.4 เสนอแนะว่า รัฐควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรื่องราคารายพาราตกต่ำ รองลงมา ร้อยละ 29.1 รัฐควรมีการกำหนดนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเรื่องยางพาราทั้งระบบ และร้อยละ 5.5 รัฐควรส่งเสริมให้เกิดการแปรรูปผลผลิตยางพารา
2. ด้านการปลูกและบำรุงรักษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.3 เสนอแนะว่า ส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้การปลูกยางและการดูแลรักษา รองลงมา ร้อยละ 33.9 ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตราคาถูก (ปุ๋ย ยาเคมีฯ) และ ร้อยละ 22.8 ต้องการให้ภาครัฐจัดทำเอกสารเผยแพร่เรื่องการบำรุงรักษาสวนยาง
3. ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.9 เสนอว่า รัฐควรมีการแก้ไขปัญหาด้านราคารายพารา รองลงมา ร้อยละ 27.9 รัฐควรมีการประกันราคารายพารา และ ร้อยละ 27.2 สนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น
4. ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.7 เสนอว่าควร ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ร้อยละ 33.5 ส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม และ ร้อยละ 11.8 ให้เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยือนและให้ความรู้เรื่องการพัฒนากลุ่ม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน อำเภอ สันติสุข จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้เสนอในประเด็นสำคัญจำแนกได้ เป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร 5) ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 1,251 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 ราย กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยถือว่าทุกๆ หน่วยหรือทุกๆ สมาชิกในประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆกัน โดยนำรายชื่อเกษตรกรทั้งหมดมาให้เลขกำกับแล้วทำการจับฉลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ข้อมูล สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 49.69 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4

2) สภาพด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ อาชีพรองทำสวนยาง มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 35.52 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ สิทธิในการถือครองพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ อายุยางพารา (ก่อนเปิดกรีด) มีพื้นที่เฉลี่ย 12.22 ไร่ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 133,980.35 บาท รายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 110,565.54 บาท รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55,191.84 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆเฉลี่ย 30,012.20 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,341.82 บาท เกษตรกรใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยาง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน แรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.99 คน ส่วนการจ้างแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน อายุต้นยางที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 9.43 ไร่ พื้นที่ที่ปลูกยางพาราเคยปลูกข้าว โพลีเลี้ยงสัตว์มาก่อน สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดชันเล็กน้อย กรีดยางเฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ผลผลิตเฉลี่ย 45.25 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตที่ได้รับเฉลี่ย 2,208.66 กิโลกรัมต่อปี ส่วนใหญ่ขายเป็นยางก้อนถ้วยเฉลี่ย 19.15 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรไม่ได้ทำยางแผ่น ต้นทุนการปลูกยางพารา(ก่อนกรีด) ค่าต้นกล้า เฉลี่ย 3401.17 บาท ค่าจ้างเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 1454.83 บาท จ้างแรงงานเฉลี่ย 1321.12 บาท ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย ยา) เฉลี่ย 1289.91 บาท ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งผลผลิตไม่มีเนื่องจากยางยังไม่เปิดกรีด ต้นทุนการผลิตก่อนกรีดเฉลี่ย 7484.44 บาท ต้นทุนการปลูกยาง (หลังเปิดกรีด) ค่าจ้างเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 1244.44 บาท ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 1178.57 บาท ค่าเคมีภัณฑ์เฉลี่ย 986.67 บาท ค่าจ้างเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 866.67 บาท ค่าขนส่งผลผลิตเฉลี่ย 855.56 บาท ต้นทุนการผลิตหลังเปิดกรีดเฉลี่ย 4444.44 บาท

3) สภาพทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกยางเฉลี่ย 5.60 ปี เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการสนับสนุนจากภาครัฐ

4) การได้รับข้อมูลข่าวสาร การผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกร ได้รับข้อมูลข่าวสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสื่อบุคคล เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารระดับมาก ในประเด็น ผู้นำท้องถิ่น ด้านสื่อกลุ่ม เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลางในประเด็น ประชุม ด้านสื่อมวลชน เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ในประเด็น หอกระจายข่าว

5) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 ปลูกระยะ 3X7 เมตร สาเหตุที่ทำให้ปลูกยางพาราเพราะยางมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน และได้รับการส่งเสริมจาก สกย. และผ่านการอบรมหลักสูตรการปลูกสวนยางหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมคือ สกย.

6) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป ได้แก่ การทำแนวกันไฟ ควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือ ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางประสบความสำเร็จ การปลูกไม้กั้นลม ให้ปลูกรอบแนวสวนตามความเหมาะสม การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ควรเลือกต้นยางที่มีฉัตรอ่อนเท่านั้น ประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 59 ได้แก่ การเตรียมพื้นที่ ปลูกจะต้องเผาปรนเศษไม้และวัชพืชออกให้มากที่สุด การตัดแต่งกิ่งต้นยางควรทำในช่วงฤดูแล้ง การกรีดน้ำยางควรกรีดถึงเนื้อเยื่อเจริญเพื่อให้ได้น้ำยางดี พืชแซมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในสวนยาง คือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชคลุมดินควรปลูกชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5X7 เมตร ต้นตอยาง หมายถึงต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดต่อด้วยยางพันธุ์ดี

7) ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา

(1) ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น มีดังนี้

ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับมากที่สุด ได้แก่ การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับ มาก ได้แก่ การปลูกยางพาราเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราในระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกยางพารามีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำฝน

(2) การได้รับการสนับสนุน พบว่าการ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่ระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การสนับสนุนระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกยางพารา การส่งเสริมความรู้เรื่องการดูแลรักษาสวนยาง ระดับน้อย ได้แก่ การประกันราคาขาย

(3) การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา ระดับมาก ได้แก่ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ระดับปานกลาง ได้แก่ การตัดแต่งกิ่งควรตัดในช่วงต้นฤดูฝน

และปลายฤดูฝน ระดับน้อย ได้แก่ การไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชระหว่างแถวยางไถได้
ในช่วง อายุ 2-3 ปี มีการบันทึกข้อมูล มีการบันทึกต่อเนื่องทุกขั้นตอน

8) ปัญหา ของเกษตรกร

- (1) ปัญหาด้านการเตรียมดินของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความ
รุนแรงของปัญหาระดับ มาก ในประเด็น พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน
- (2) ปัญหาด้านการปลูกยางของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความ
รุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็น ที่มีความรุนแรง ระดับมาก ได้แก่ ต้องมีการปลูกซ่อม
เพราะยางตายมาก
- (3) ปัญหาด้านการกำจัดวัชพืชของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีความ
รุนแรงของปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็นที่มีความรุนแรงระดับมาก ได้แก่ สารเคมีที่กำจัด
วัชพืชราคาแพง
- (4) ปัญหาด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของ
ปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็นที่มีความรุนแรงมาก ได้แก่ ปุ๋ยเคมีราคาแพง
- (5) ปัญหาด้านการกรีดยางพารา พบว่า โดยภาพรวมมีความรุนแรงของ
ปัญหาระดับปานกลาง ในประเด็น ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง
- (6) ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่าโดยภาพรวมมีความรุนแรง
ของปัญหาระดับมาก ในประเด็น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง

9) ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

- (1) ด้านความรู้ การผลิตยางพารา พบว่าโดยภาพรวมมีความต้องการของ
เกษตรกรต่อการส่งเสริม ระดับมาก ในประเด็น ความต้องการของเกษตรกร ระดับ มากที่สุด ได้แก่
พันธุ์ดีที่เหมาะสม
- (2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่าโดยภาพรวมความต้องการส่งเสริม
สนับสนุน ระดับมาก ในประเด็นความต้องการสนับสนุน ระดับมากที่สุด ได้แก่ การตลาดและ
ตลาดกลางราคายางพารา

10) ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร มีดังนี้

- (1) ด้านนโยบาย เนื่องจากในปัจจุบันสถานการณ์ราคายางพาราตกต่ำ
ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ และทำให้ยางพาราขายไม่ได้ราคา จึงมีเห็นว่ารัฐควรมีมาตรการในการ
แก้ไขปัญหาเรื่องราคายางพาราตกต่ำ เพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกร ไม่ขาดทุนและไม่กระทบต่อ
เศรษฐกิจ

(2) ด้านการปลูกและบำรุงรักษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ การปลูกยางพาราและการดูแลรักษาให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติในสวน ยางพาราของตนเองได้อย่างถูกวิธี

(3) ด้านการตลาด ด้านการตลาดราคายางพารา รัฐควรมีมาตรการในการ ประกันราคายางพาราเพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง และเพื่อจะได้ แก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำเนื่องจากผลผลิตยางพาราที่ได้นำไปใช้ในประเทศและนำไป จำหน่ายต่างประเทศเป็นอันดับ 1 ของโลก แต่เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราขายยางพาราไม่ได้

(4) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม และสนับสนุนถ่ายทอดความรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรจะได้นำไปปฏิบัติใน การดูแลรักษาสวนยางพาราของตนเองได้อย่างถูกวิธี

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน อำเภอ สันติสุข จังหวัดน่าน มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลและสภาพด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกยางส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.9 ปี สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นิตยา รักศีล (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการ ส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 41.3 และมีอายุระหว่าง 41-55 ปี ทั้งนี้การที่เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อาจเป็นเพราะในการกรีดยางจะใช้แรงงานเพศชายเป็นหลักและเป็นหัวหน้า ครัวเรือนซึ่งมักเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรและเป็นผู้ติดต่อกับทางราชการต่างๆ

เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ กนิษฐา วรรณชาติ (2554: 65) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอ ส่องดาว จังหวัดสกลนคร และนิตยา รักศีล (2550: 51) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความ ต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาทำให้เกษตรกรมี พื้นฐานในด้านความรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และทำให้เกิดความเข้าใจในการรับการ ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ สามารถเรียนรู้วิชาการได้

เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพทำไร่ เป็นอาชีพหลัก อาชีพรองคือรับจ้าง ไม่สอดคล้องกับ วิทยา ขันติยู (2552:45) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.14) มีอาชีพหลักทำสวนยางพารา และร้อยละ 1.29 เท่านั้น ไม่มีอาชีพรอง เกษตรกรส่วนมากมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 32.52 ไร่ ไม่สอดคล้องกับ จันสุดา บุตรสีหัด (2550:50) ศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.1) มีพื้นที่ถือครองจำนวน 16 – 30 ไร่ พื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ ไม่สอดคล้องกับ กนิษฐา วรณชาติ (2554:70) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.60 มีพื้นที่ปลูกยางพาราน้อยกว่า 21 ไร่ สิทธิการถือครองพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองที่ใช้ในการปลูกยางพาราเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ เนื่องจากนำยางพาราไปปลูกทดแทนในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ป่า และเขตป่าสงวน ที่สืบทอดกันมาเป็นรุ่นๆ เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพารายังไม่ได้เปิดกรีดพื้นที่เฉลี่ย 12.22 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเฉลี่ย 10.33 ไร่ มีรายได้ของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 133,980.35 บาท รายได้จากการเกษตร เฉลี่ย 110,565.54 บาท รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55,191.84 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 30,012.20 บาท และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,341.82 บาท แหล่งเงินทุนในการทำสวนยางใช้ทุนของตนเองเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ ซึ่งเกษตรกรยังไม่ได้เปิดกรีดยางพาราเป็นส่วนใหญ่

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีสมาชิกระหว่าง 3-4 คน แรงงานภาคการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยที่ 1.99 คน ส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานเพราะพื้นที่ทำการเกษตรมีไม่มากใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ในการทำการเกษตร เกษตรกรจะทำการผลิตเองโดยใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชจากเดิมเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน เปลี่ยนมาเป็นปลูกยางพาราแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม่สอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภักพ (2554:68) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 81.70 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 2 – 3 คน

อายุต้นยางที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ย 9.43 ปี พื้นที่ที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อนพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เขาลาดชันเล็กน้อย กรีดยางพาราได้เฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ผลผลิตยางพาราเฉลี่ย ที่ 2,208.66 กิโลกรัมต่อปีราคาจำหน่ายส่วนใหญ่เกษตรกร

ผลิตยงก่อนด้วยเฉลี่ย 19.15 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรไม่ได้ผลิตยงแผ่นจำหน่ายเพราะขาดความรู้และอุปกรณ์ในการผลิตยงแผ่น

ต้นทุนในการผลิตยงพาราก่อนเปิดกริดของเกษตรกรเฉลี่ย 7,484.44 บาทต่อไร่ ต้นทุนการผลิตหลังเปิดกริดเฉลี่ย 4,444.44 บาทต่อไร่ การทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอ สันติสุข ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ เกษตรกรนำยางไปปลูกเพื่อทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิและลักษณะพื้นที่เป็นเขาลาดชันเล็กน้อย ประสิทธิภาพในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 5.60 ปี การเป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็น สมาชิกกลุ่มร้อยละ 93.4 การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเกษตรกรส่วนมากได้รับการสนับสนุน ด้านความรู้ ร้อยละ 40.6 ประสิทธิภาพในการปลูกยางของเกษตรกรมีประสพการณ์น้อยมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ และเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่เข้าไปแทนที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็น พืชเดิมที่เกษตรกรเคยปลูกที่มีประสพการณ์และมีความคุ้นเคยมากกว่ายางพารา

การได้รับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในภาพรวมระดับปานกลาง ด้านสื่อบุคคล ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น ด้านสื่อกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารทางประชุม ด้านสื่อมวลชน ได้รับข้อมูลข่าวสารทางหอกระจายข่าว การได้รับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นไป ในการประชุม โดยที่ผู้นำชุมชนได้รับการถ่ายทอดมาจากเจ้าหน้าที่และนำมาถ่ายทอดให้กับ เกษตรกรในชุมชน และได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางหอกระจายข่าว และได้นำมาประยุกต์ใช้กับ สภาพพื้นที่ของเกษตรกร และได้รับความรู้โดยผ่านการอบรมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ระยะการปลูกยางพาราส่วนมาก ปลูก 3X7 เมตร มีความสอดคล้องกับ วรรณธิดา เบญจกุล (2556:73) ได้ศึกษาการผลิตยางพาราและ ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกร เกือบทุกราย ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 และปลูกยางพาราระยะระหว่างต้น 3 X 7 เมตร สาเหตุ หลักที่ทำให้ตัดสินใจปลูกยางพาราเพราะยางพารามีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน (ร้อยละ 41.1) ไม่สอดคล้องกับ จันสุดา บุตรสีหัต (2552:56) ศึกษาการผลิตยางก่อนด้วยของเกษตรกร อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ตัดสินใจปลูกยางเพราะเห็นว่ามีราคาผลผลิตดี ได้รับการ ส่งเสริมจากหน่วยงานคือ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) การฝึกอบรม เกี่ยวกับผลิตได้อบรมหลักสูตรการปลูกสวนยาง หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมคือหน่วยงานสำนักงาน กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.)

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร เกษตรกรมีความรู้ในเรื่อง การปลูกยางพาราปานกลาง ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ การทำแนวกันไฟ ควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง รองลงมา มีประเด็นที่ตอบถูก คือ เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. และการจัดสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้การปลูกยางพาราประสบผลสำเร็จ ส่วนประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด มี 2 ประเด็น คือ ต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี และ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ การทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง เนื่องจากว่า เกษตรกรที่ทำการปลูกยางพารา ได้รับความรู้จาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ให้ความรู้กับเกษตรกรและให้เกษตรกรฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ปลูกสวนยางเกษตรกรจึงตอบถูก และเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการจัดทำแนวป้องกันไฟเป็นอย่างดี

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกรองลงมา คือ เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยางคือ ช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น. เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกยางพาราได้รับการถ่ายทอดความรู้ ในการดูแลรักษาและการกรีดยางพร้อมได้รับการฝึกอบรมในการกรีดยางพาราจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการอบรมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา จึงทำให้เกษตรกรมีความรู้และได้ฝึกปฏิบัติจริง

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูก รองลงมา เป็นประเด็นที่สาม คือ การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการจัดการสวนยางเป็นประเด็นหลักที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มาถ่ายทอดความรู้ และเน้นย้ำให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญในการจัดการสวนยางอย่างถูกวิธีจึงทำให้เกษตรกรสามารถรับรู้ว่าการจัดการสวนยางมีความสำคัญต่อการปลูกยางพาราให้ประสบผลสำเร็จและให้ต้นยางพาราเจริญเติบโตเปิดกรีดยางได้เร็วขึ้น

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด คือ ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร และต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี เกษตรกร ได้รับความรู้จากการถ่ายทอดจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มาถูกต้องแล้ว แต่ว่า การตอบคำถามของเกษตรกรที่ตอบในแบบสอบถาม เอา ประสิทธิภาพที่เกษตรกรทำมาตอบซึ่ง ผิดกับความรู้ที่ได้รับมา จึงทำให้ตอบผิดใน 2 ประเด็นนี้

2.4 ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกร

2.4.1 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารามากที่สุด คือ การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า และการปลูกยางพาราเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สอดคล้องกับผลวิจัยในเรื่องการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยการปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2.4.2 ความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุน

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุน ในการส่งเสริมความรู้ เรื่องการปลูกยางพารา การดูแลสวนยาง และการส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน เนื่องจากที่ผ่านมาในการส่งเสริมด้านความรู้ในเรื่องต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ต่อเนื่องทำให้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ไม่ต่อเนื่องและใช้วิธีการปฏิบัติสืบทอดกันมา นำมาปฏิบัติในการดูแลสวนยางของตนเอง

2.4.3 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยาง คือ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับพื้นที่ และการใส่ปุ๋ยยางพาราใส่ในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ ไม่แห้งหรือเปียกเกินไป เกษตรกรได้รับความรู้ในเรื่องการดูแลการปลูกสวนยางพาราจาก เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจึงนำไปปฏิบัติในสวนยางของตนเอง ได้ถูกวิธี

2.5 ปัญหาการผลิตยางพารา

จากการศึกษาพบว่าความรุนแรงของปัญหาในระดับมากของเกษตรกร ได้แก่

2.5.1 ปัญหาด้านการเตรียมดิน ในประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการพังทลายของดิน เนื่องจากพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดเชิงเขา และนำยางพาราไปปลูกทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาจึงเสี่ยงต่อการพังทลายของดิน

2.5.2 ปัญหาด้านการปลูกยางพารา ในประเด็นที่เป็นปัญหา คือ ขาดความรู้เรื่องวิธีการปลูกยางพารา เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่และเกษตรกรได้ตัดสินใจปลูกยางเพราะคิดว่าการปลูกยางพารามีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนานและคิดว่ามีตลาดรองรับแน่นอน จึงทำให้ขาดความรู้ในการปลูกยางพาราที่ถูกต้องและให้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่

2.5.3 ปัญหาด้านการกำจัดวัชพืช ในประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง เกษตรกรประสบปัญหาโดยตรงทั้งเรื่อง และสารเคมีที่ใช้กำจัดวัชพืชมีราคาแพง และมีราคาที่สูงขึ้นทุกปี ในขณะที่ราคายางต่ำลง และมีแนวโน้มที่จะต่ำลงเรื่อยๆ

2.5.4 ปัญหาด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา ในประเด็นที่มีปัญหามากที่สุดคือ ปุ๋ยเคมีราคาแพง เกษตรกรประสบปัญหาโดยตรงเรื่องปุ๋ยราคาแพงและมีราคาสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่ราคายางพาราต่ำลงและมีแนวโน้มที่จะต่ำลงเรื่อยๆ

2.5.5 ปัญหาด้านการกรีดยาง ในประเด็นที่มีปัญหาคือ ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง เนื่องจากพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ใหม่ ยังไม่ได้รับการอบรมในเรื่องกรีดยางพารา และใช้วิธีการปฏิบัติที่สืบทอดกันมา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้ความสำคัญในประเด็นนี้เพิ่มมากขึ้น

2.6 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

2.6.1 ด้านความรู้การผลิตยางพารา

เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในประเด็น พันธุ์ดีที่เหมาะสม การป้องกันโรคยางพารา และการใช้ปุ๋ยและการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองในสวนยางพารา สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องพันธุ์ดีที่เหมาะสมและการใช้ปุ๋ย ให้ถูกต้อง

2.6.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ในประเด็น การตลาดและตลาดกลางยางพารา การประกันราคายางพารา และจัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดวัชพืชมาขายในราคาถูก เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในพื้นที่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวกจึงมีความต้องการตลาดกลางยางพาราในชุมชนเพื่อที่จะได้มีจุดซื้อขายผลผลิตยางพาราของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และมีการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้ และให้ทางรัฐช่วยในด้านการประกันราคายางพาราให้กับเกษตรกรเนื่องจากผลผลิตที่ผลิตออกมาแล้วขายไม่ได้ราคา ปุ๋ยและสารเคมีที่ใช้ในสวนยางพารามีราคาสูงขึ้นทุกปี จึงมีความต้องการแหล่งจำหน่ายที่มีราคาถูก

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะจำนวน 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพาราใช้ทุนของตนเอง เนื่องจากการถือครองพื้นที่เป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านความรู้ให้กับเกษตรกรเพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปดูแลรักษาสวนยางของตนเองได้

3.1.2 เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับความรู้ในเรื่องของการปลูกยางพาราในพื้นที่ปลูกใหม่ เพราะพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยางพาราของเกษตรกรเป็นพื้นที่ลาดเชิงเขา เสี่ยงต่อการพังทลายของดินและขาดแหล่งน้ำเพราะสภาพพื้นที่ที่ปลูกเป็นภูเขาคือเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทางด้านวิชาการ ถ่ายทอดผ่านผู้นำท้องถิ่น เพื่อที่จะนำไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกร ทางหอกระจายข่าวในชุมชน และผ่านการประชุมของชุมชน

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยางพาราควรให้ความรู้ด้านวิชาการและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องต่างๆ ให้ครบวงจรและต่อเนื่องเพื่อที่เกษตรกรจะได้นำความรู้ที่ได้รับนำกลับไปปฏิบัติจริงในการใช้ชีวิตประจำวันได้

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยางพารา ควรให้ความรู้และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรใส่ปุ๋ยเคมีตามการวิเคราะห์ค่าของดิน และ หลักสูตรการผสมปุ๋ยเคมีใช้เองในสวนยางพารา เพื่อช่วยแก้ปัญหา ปุ๋ยเคมีราคาแพง ลดต้นทุนการผลิต ให้กับเกษตรกร เกษตรกรสามารถผสมปุ๋ยเคมีตามสูตรที่เกษตรกรต้องการได้

3.1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน เพราะจะได้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางในการขายผลผลิตยางพารา

3.1.6 เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราให้มีการจดบันทึกข้อมูลในการผลิตยางพาราให้ครบทุกขั้นตอน เพื่อที่จะได้ทราบถึง รายรับ – รายจ่ายในการผลิตของเกษตรกร ในการทำสวนยางพารา

3.1.7 แนะนำการปลูกยางพาราในพื้นที่ลาดชันให้กับเกษตรกรเนื่องจากพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน เพราะเสี่ยงต่อการพังทลายของดินทำให้ผลผลิตเสียหาย

3.1.8 หน่วยงานของรัฐและที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

3.1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ในเรื่อง พันธุ์ดีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร เพราะจะได้ลดต้นทุนการผลิต

3.1.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องการป้องกันโรคยางพาราให้กับเกษตรกร

3.1.11 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราให้กับเกษตรกร จะได้มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานข้อจำกัดในการปฏิบัติงานและความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงาน เพื่อนำผลที่ได้มาเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตยางพาราต่อไป

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตยางพาราของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อนำผลที่ได้มานำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

3.2.3 ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตยางพารารูปแบบต่างๆ สำหรับเกษตรกรในการเลือกแปรรูปผลผลิตยางพาราตามความเหมาะสม เนื่องจากราคาผลผลิตยางพาราคงต่ำ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร จะได้มีทางเลือกในการผลิตยางพารา

3.2.4 ศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตยางพาราเพื่อนำไปสู่อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตยางพาราทั้งขนาดกลาง ขนาดเล็ก เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตยางพาราของตนเองได้ เกษตรกรจะได้มีทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตจากยางพาราได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การผลิต .(2557). ค้นคืน 23 สิงหาคม 2557 จาก

(<http://pojjamansk.exteen.com/20100309/entry6>)

การผลิต .(2557). ค้นคืน 23 สิงหาคม 2557

(<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=32357a4e413a0fe>)

กิตติยา ปรีดาดีลก .(2520). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ประเสริฐการพิมพ์.

กนิษฐา วรรณชาติ .(2554). *การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขะ*

จังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.

กัลยา มิชะมา .(2545). *ความคิดเห็นต่อการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัด โรคพืชผักของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.

กอบชัย ทวีสุขเสถียร .(2545). *ความคิดเห็น คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.

ความหมายของความรู้ .(2557). ค้นคืน 31 สิงหาคม 2557 จาก

(<http://www.thaiail.com/km/indexo.html>)

ความหมายของความรู้ .(2557). ค้นคืน 31 สิงหาคม 2557 จาก

(<http://www.gotoknow.org/posts/396638>)

ความรู้ .(2557). ค้นคืน 31 สิงหาคม 2557 จาก (<http://home.dsd.go.th/kamphaengpget/km/information/dacum/04DACUM.html?category>)

คมศักดิ์ ศรีนิมมวล .(2547). *ความคิดเห็นของพนักงานปกครองท้องถิ่นที่มีต่อความพร้อมของ*

การรับโอนในการกระจายอำนาจของเทศบาลนครนนทบุรี (วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

กรุงเทพมหานคร.

จันสุดา บุตรสีห์ .(2552). *การผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกรอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย*

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.

- จรัญ มากสมบูรณ์ .(2548). *ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการได้สิทธิทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองแม่ราพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ชำนาญ อินทร์ชัย .(2550). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- ชลิตต์ มธุรสมนตรีและคณะ .(2544). *กระบวนการผลิต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- ธัญญ์รัศม์ สฤณีชัยกุล .(2550). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ ในการลงทุนปลูกสวนยางพาราขนาดเล็ก ในอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี*. (ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ธันวา จิตต์สงวน .(2547). “มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เชียรไชย จิตต์แจ้ง .(2542). “ระบบการผลิต” ใน เอกสารการสอน ชุดวิชาการจัดการการตลาดและการผลิต หน่วยที่ 3 (หน้า 102 -105) พิมพ์ครั้งที่ 9 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา รักศีล .(2550). *สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอรุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพฯ.
- นนิตา คุปต์กาญจนกุล .(2556). *การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- นิวัฒน์ วรรณนิธิกุล .(2545). *การกรีดยางของเกษตรกรจังหวัดเลย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา.(2540). การสื่อสาร – วรรณรงค์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์: เน้นการเจาะกลุ่มและการมีส่วนร่วม เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร.
- ปัจจัยการผลิต .(2557). ค้นคืน 23 สิงหาคม 2557 จาก (<http://thaieditorial.com/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A>)

ปิยฉัตร แก่นจันทร์ .(2548). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบและวิธีปฏิบัติในการผลิตปลาสวยงามตามมาตรฐานการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อการส่งออกของเกษตรกร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์. เพ็ญศิริ จันทนะโสตน .(2548). *ความคิดเห็น. คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. มานะชัย สังข์วาทิน .(2554). คู่มือการทำสวนยาง* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์ สำนักพิมพ์เกษตรสยามบุ๊คส์.

เรณู สุขารมณ และคณะ .(2534). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การผลิต* ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การผลิตและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หน่วยที่ 1 (หน้าที่ 21) นนทบุรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลำพอง อาจกิจ .(2555). *ความต้องการส่งเสริมการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกรอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

วารสารยางพารา ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ 12,2556:7:16:17 www.rubberthai.com คืบคืบ วันที่ 27 กรกฎาคม 2557

วิจารณ์ พาณิช .(2557). *ความหมายของความรู้*. คืบคืบ 31 สิงหาคม 2557 จาก (<http://www.thaiall.com/km/indexo.html>)

วิชัย แหวนเพชร .(2539). *การวางแผนและควบคุมการผลิต*. กรุงเทพมหานคร: ชรรคมกลการพิมพ์. วิทยา ชันดิยู .(2552). *การผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

วรรณธิดา เบญจกุล .(2556). *การผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

วิมุติ ลี้มวัฒนชัย .(2549). *การปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลบำรุงรักษาสวนยางพาราหลังเปิดกรีดยางของเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

สุคนทิพย์ เพชกลั่น .(2545). *ความคิดเห็นของบุคคล. คณะวิทยาการจัดการและการจัดการ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร .(2557). คืบคืบ 16 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.rubberthai.com>*

- สถิต ภูนาเพชร .(2547). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร
ชาวสวนยาง จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.
- สุภัทธา สิ้นไชย์.(2547). กระบวนการผลิตและตลาดยางพาราของกลุ่มเกษตรกรเจ้าของสวนยาง บ้านนาคำ
ตำบลเค็ด อำเภอมือง จังหวัดยโสธร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.
- สุพจน์ เทียมเมฆมา .(2550). ความคิดเห็นของเกษตรกร ที่ปลูกยางพารา เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม
จังหวัดอุดรธานี (ปริญญา การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุธาริน แก้วภิพ .(2554). ความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
(ส่งเสริมการเกษตร) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,นนทบุรี.
- เสนห์ บุญมahanพ และ โอภาวดี เข้มทอง .(2539). การจัดการการผลิตผลทางการเกษตรโดยทั่วไป
ใน เอกสารการสอนวิชา การจัดการผลิตผลและการแปรรูปผลิตผลเกษตร
(หน้า 1,หน้า 5 – 7) นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุปัญญา ไชยหาญ .(2534). หลักการตลาด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:พี.เค.ลิฟวิ่ง.
- อนันต์ ศรีโสภา .(2520). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิชย์.

ภาคผนวก

ลำดับที่ของแบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง

การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์ อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่าง หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงลงใน ( ) หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3.ระดับการศึกษา

 1. ไม่ได้รับการศึกษา 2. ประถมศึกษาปีที่ 4 3. ประถมศึกษาปีที่ 6 4. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า 5. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) 6.อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) 7. ปริญญาตรี 8. ปริญญาโท

1.2 สภาพด้านเศรษฐกิจ

1. อาชีพหลัก (ตอบเพียง 1 ข้อ)

 1. ทำสวนยาง 2. ทำสวน 3. ทำไร่ 4. ทำนา 5. ค้าขาย 6. รับจ้าง 7. รับราชการ

2. อาชีพพรอง

( ) 1. ไม่มี

( ) 2. มี ได้แก่

( ) 1. ทำสวนยาง

( ) 2. ทำสวน

( ) 3. ทำไร่

( ) 4. ทำนา

( ) 5. ค้าขาย

( ) 6. รับจ้าง

3. พื้นที่ถือครองทั้งหมด.....ไร่

4. พื้นที่ปลูกยางทั้งหมด.....ไร่

5. สิทธิการถือครองพื้นที่ปลูกยางพารา

( ) ของตนเอง เอกสารสิทธิ์

( ) โฉนดที่ดิน ( ) นส.3 ก ( ) สปก. ( ) พื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์

( ) เช่า

6. อายุยางพารา และ พื้นที่ปลูก

1. อายุยางพารา.....ปี .....ไร่

2. อายุยางพารา.....ปี.....ไร่

3. อายุยางพารา.....ปี.....ไร่

7. รายได้ของครัวเรือน.....บาท / ปี

( ) 1. รายได้ภาคการเกษตรรวม.....บาท / ปี

( ) รายได้จากการปลูกยางพารา .....บาท / ปี

( ) รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ .....บาท / ปี

( ) 2. รายได้นอกภาคการเกษตร.....บาท / ปี

8. แหล่งเงินทุนในการทำสวนยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ทุนของตนเอง

( ) 2. ธนาคาร

( ) 3. นายทุน

( ) 4. ญาติพี่น้อง

( ) 5. สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.)

( ) 6. กลุ่มออมทรัพย์ / กองทุนหมู่บ้าน

9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม.....คน

( ) 1. ชาย.....คน

( ) 2. หญิง.....คน

10. จำนวนแรงงานภาคการเกษตร

( ) 1. แรงงานในครัวเรือน

( ) 1. ไม่มี

( ) 2. มี จำนวน ..... คน

( ) 2. จ้างแรงงาน

( ) 1. ไม่จ้าง

( ) 2. จ้าง จำนวน .....คน

11. หากท่านจ้างแรงงานท่านแบ่งรายได้แบบใด

( ) 1. เจ้าของสวน 50 % ลูกจ้าง 50 %

( ) 2. เจ้าของสวน 60% ลูกจ้าง 40 %

( ) 3. เจ้าของสวน 40% ลูกจ้าง 60 %

( ) 4. จ้างรายวัน วันละ.....

12. อายุต้นยางพาราที่ให้ผลผลิตแล้ว.....ปี. จำนวน .....

13. พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบัน เคยปลูกพืชอะไรมาก่อน

( ) ไม่เคย

( ) เคย ได้แก่

( ) 1. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

( ) 2. ไม้สัก

( ) 3. พืชผัก

( ) 4. ไม้ผล

( ) 5. ไม้ยูคาลิปตัส

( ) 6. ทำนา

14. สภาพพื้นที่ปลูกยางพาราแทนมีลักษณะพื้นที่เป็น

( ) ที่ราบ

( ) เขาลาดชันเล็กน้อย

( ) เขาลาดชันมาก

15. กรีดยางได้ปีละ.....วัน

16. ผลผลิตยางเฉลี่ย .....กิโลกรัม / ไร่

17. ผลผลิตยางพาราที่ได้รับ จำนวน.....กิโลกรัม / ปี

18. ราคาผลผลิตเฉลี่ยจำหน่ายในรอบปีการผลิตที่ผ่านมา

( ) 1. ยางก้อนถ้วย ราคา.....บาท / กิโลกรัม

( ) 2. ยางแผ่น ราคา.....บาท / กิโลกรัม

19. ต้นทุนการปลูกยางพาราต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนเปิดกรีด (บาท)	หลังเปิดกรีด (บาท)
1. ค่าต้นกล้า		
2. ค่าจ้างเตรียมพื้นที่		
3. ค่าจ้างแรงงาน		
4. ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย , ยา)		
5. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว		
6. ค่าขนส่งผลผลิต		
ต้นทุนการผลิต บาท / ปี		

ต้นทุนการผลิต เฉลี่ย รวม..... บาท / ไร่

1.3 สภาพทางสังคม

1. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา.....ปี

2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม

( ) 1. ไม่เป็น

( ) 2. เป็น ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. กลุ่มเกษตรกร

( ) 2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

( ) 3. กลุ่มผู้ปลูกยางพารา

( ) 4. กลุ่มแม่บ้าน

( ) 5. กลุ่มยุวเกษตรกร

( ) 6. กลุ่มลูกค้า ธกส.

( ) 7. สหกรณ์การเกษตร

( ) 8. กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร

3. การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ต้นกล้ายางพารา

( ) 2. ปุ๋ย

( ) 3. สารป้องกันและกำจัดวัชพืช

( ) 4. เงินทุนในการผลิต

( ) 5. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา

4. การได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตยางพาราของเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการได้รับความรู้ที่ตรงกับแหล่งความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้				
	5	4	3	2	1
1. สื่อบุคคล					
1). ผู้นำท้องถิ่น					
2). เพื่อนบ้าน					
3). เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ					
4). เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน					
2. สื่อกลุ่ม					
1). ประชุม					
2). อบรม					
3). ศึกษาดูงาน					
3. สื่อมวลชน					
1). วิทยุทัศน์ (VCD)					
2). นิทรรศการ					
3). รายการวิทยุ ทั่วไป - รายการวิทยุชุมชน					
4). รายการโทรทัศน์ - รายการโทรทัศน์ดาวเทียม					
5). เอกสารเผยแพร่					
6). หอกระจายข่าว					
7). หนังสือพิมพ์					
8). อินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

1. พันธุ์ยางที่ปลูก

☐ 1. RRIT 251	☐ 2. RRIC 110
☐ 3. BTM 24	☐ 4. RRIM 600
☐ 5. PB 235	
2. ระยะการปลูกยางพารา

☐ 1. ระยะ 2.5 X 7 เมตร	☐ 2. ระยะ 3 X 7 เมตร
☐ 3. ระยะ 3 X 6 เมตร	☐ 4. ระยะ 3 X 8 เมตร
3. สาเหตุหลักที่ทำให้ท่านตัดสินใจปลูกยาง (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ	☐ 2. ราคาผลผลิตดี
☐ 3. มีตลาดรองรับแน่นอน	☐ 4. การดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก
☐ 5. มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน	☐ 6. เพื่อนบ้านแนะนำ
☐ 7. พื้นที่เหมาะสม	
4. ท่านได้รับการส่งเสริมปลูกยางจากหน่วยงานใด

☐ 1. ไม่มี	
☐ 2. มี ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ 1. สกย.	☐ 2. กรมส่งเสริมการเกษตร
☐ 3. ราชการส่วนท้องถิ่น (อบต., เทศบาล)	
☐ 4. สหกรณ์การเกษตร	
5. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตยาง

☐ 1. ไม่เคย (ไม่ต้องตอบข้อ 6)	
☐ 2. เคย ได้แก่ หลักสูตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ 1. หลักสูตรการปลูกสวนยาง	☐ 2. หลักสูตร การกรีดยาง
☐ 3. หลักสูตร การทำยางก้อนถ้วย	☐ 4. หลักสูตร การทำยางแผ่น
6. หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. สกย.	☐ 2. สำนักงานเกษตรอำเภอ
☐ 3. ราชการส่วนท้องถิ่น (อบต,เทศบาล)	☐ 4. กรมวิชาการเกษตร
☐ 5. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน	

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่าง
หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้องและกาเครื่องหมาย (X) ลงในช่องหน้าข้อความที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

- .....1. พันธุ์ยางชั้น 1 หมายถึง ยางพันธุ์ดีที่เกษตรกรสามารถปลูกโดยไม่จำกัดพื้นที่
- .....2. ต้นตอยาง หมายถึง ต้นกล้ายางอายุมากกว่า 6 เดือน ที่ติดตามด้วยยางพันธุ์ดี
- .....3. ต้นยางชำถุง หมายถึง ต้นยางที่มีขนาด 1-2 ฉัตร ที่ได้จากการนำต้นตอยางมาชำในถุง
- .....4. การเตรียมพื้นที่ปลูกจะต้องเผาปรนเศษไม้และวัชพืชออกให้มากที่สุด
- .....5. ระยะปลูกที่เหมาะสมในเขตปลูกยางใหม่ ควรเป็น 2.5 X 7 เมตร
- .....6. การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ควรเลือกต้นยางที่มีฉัตรอ่อนเท่านั้น
- .....7. การจัดการสวนยางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปลูกยางประสบผลสำเร็จ
- .....8. การปลูกไม้กั้นลม ให้ปลูกรอบแนวสวน ตามความเหมาะสม
- .....9. การตัดแต่งกิ่งต้นยางควรทำในช่วงฤดูแล้ง
- .....10. วัสดุที่เหมาะสมสำหรับใช้คลุมโคนต้นยาง คือ ฟางข้าว
- .....11. การทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง
- .....12. การปลูกพืชคลุมดินควรปลูกชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่
- .....13. พืชแซมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกในสวนยาง คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- .....14. การกรีดน้ำยางควรกรีดถึงเยื่อเจริญเพื่อให้ได้น้ำยางดี
- .....15. เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยาง คือช่วงเวลา 03.00 – 06.00 น.

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นการสนับสนุนและการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการผลิตยางพารา

4.1 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพารา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้
สัมภาษณ์ ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็น	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การปลูกยางพาราเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม					
2. การปลูกยางพาราเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่า					
3. การปลูกยางพาราเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					
4. การปลูกยางพารามีวิธีปฏิบัติไม่ยุ่งยาก					
5. การปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น					
6. การปลูกยางพารามีความยั่งยืน					
7. การปลูกยางพาราทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวของท่านเปลี่ยนแปลงไป					
8. การปลูกยางพาราทำให้ความสัมพันธ์ของท่านกับชุมชนเปลี่ยนแปลงไป					
9. การปลูกยางพารามีผลกระทบต่อปริมาณน้ำฝน					
10. หลังจากที่ท่านปลูกยางพารามีส่วนช่วยในการกระจายรายได้สู่ชุมชนของท่าน					
11. การปลูกยางพาราทำให้สภาพความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น					

4.2 การได้รับการสนับสนุน

ประเด็น	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การส่งเสริมความรู้เรื่อง การปลูกยางพารา					
2. การส่งเสริมความรู้เรื่อง การดูแลรักษาสวนยาง					
3. การส่งเสริมความรู้ เรื่อง การกรีดยาง					
4. การสนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น					
5. การส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในหมู่บ้าน					
6. การประกันราคายาง					

4.3 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตยางพารา

ประเด็น	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. สภาพพื้นที่ปลูกไม่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง		
2. พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่		
3. ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์		
4. การกรีดยางเปิดกรีดเมื่อจำนวนต้นยางมีขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร		
5. มีการบันทึกข้อมูล มีการบันทึกต่อเนื่องทุกขั้นตอน		
6. การใส่ปุ๋ยยางพารา ใส่ในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ ไม่แห้ง หรือเปียกเกินไป		
7. ทำการกรีดยาง ระหว่าง เวลา 03.00 – 06.00 น.		
8. กรีดยางไม่เกิน 500 ต้น ต่อคน ต่อวัน		
9. หยุดกรีดยางในช่วงยางผลัดใบจนถึงใบที่ผลิใหม่เป็นใบแก่		
10. การตัดแต่งกิ่งควรตัดในช่วงต้นฤดูฝน และปลายฤดูฝน		
11. การทำแนวป้องกันไฟ กำจัดวัชพืชรอบแนวสวนกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร		
12. การไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืชระหว่างแถวยางได้ ในช่วงอายุ 2-3 ปี		
13. การกรีดยาง เปิดกรีดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน		
14. การกรีดยางพารา กรีดให้ลึกใกล้เนื้อไม้มากที่สุด แต่ต้องไม่ถึงเนื้อไม้		
15. มีการลับมีดกรีดยางให้คมอยู่เสมอ		

ตอนที่ 5 ปัญหา / ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

5.1 ด้านปัญหา

5.1.1 ปัญหาการผลิตยางพารา

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วทำเครื่องหมาย (/) ในช่องที่ตรงกับการยอมรับของผู้ถูกสัมภาษณ์มากที่สุด

โดย ระดับความรุนแรงของปัญหา มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1

ปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา				
	5	4	3	2	1
ด้านการเตรียมดิน					
1. พื้นที่ลาดชันมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน					
2. ดินไม่เหมาะสม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์					
3. สภาพภูมิอากาศ ร้อนเกินไป					
4. ขาดแหล่งน้ำ					
5. ขาดความรู้ในการเตรียมดิน					
ด้านการปลูกยาง					
1. ไม่มีพันธุ์ยางที่เหมาะสมกับพื้นที่					
2. ขาดความรู้เรื่องวิธีการปลูกยางพารา					
3. ต้องมีการปลูกซ่อมเพราะยางตายมาก					
ด้านการกำจัดวัชพืช					
1. ขาดความรู้เรื่องการกำจัดวัชพืช					
2. สารเคมีที่กำจัดวัชพืชราคาแพง					
3. ไม่มีแรงงานกำจัดวัชพืช					
ด้านการใส่ปุ๋ยยางพารา					
1. ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ย					
2. ปุ๋ยเคมีราคาแพง					
3. ปุ๋ยอินทรีย์ในท้องตลาดขาดแคลน					
ด้านการกรีดยางพารา					
1. การขาดแรงงานที่ชำนาญในการกรีดยาง					
2. ขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง					
3. ยางมีอาการเปลือกแห้ง					

5.1.2 ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน

ปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา				
	5	4	3	2	1
การส่งเสริมและสนับสนุน					
1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง					
2. การให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง					
3. ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร					
4. ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมด้านความรู้					
5. ไม่มีการแนะนำ การใช้พันธุ์ดีที่เหมาะสม					

5.1.3 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพารา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความต้องการที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้
สัมภาษณ์ ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

เรื่อง	ระดับความความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความรู้ การผลิตยางพารา					
1. พันธุ์ดีที่เหมาะสม					
2. การกำจัดวัชพืชและการคลุมโคนยางในสวนยางพารา					
3. การใช้ปุ๋ยและการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองในสวนยางพารา					
4. การบำรุงรักษาและการป้องกันไฟสวนยางในช่วงหน้าแล้ง					
5. การตัดแต่งกิ่งยางพารา					
6. การบำรุงรักษาหน้ายาง					
7. การกรีดยาง					
8. การป้องกันโรคยางพารา					
9. การปลูกพืชร่วม / พืชแซมยาง					
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน					
1. การจัดการฝึกอบรมวิชาการยางพารา					
2. คู่มือและเอกสารแนะนำเรื่องยางพารา					
3. การประกันราคายางพารา					
4. จัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดวัชพืชมาขายในราคาถูก					
5. สินเชื่อและการประสานงานกับแหล่งสินเชื่อ เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ในการดูแลรักษาสวนยางพารา					
6. จัดทัศนศึกษาดูงานสวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ					
7. ให้เจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมสวนยางพาราและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา					
8. อาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับยางพารา					
9. การตลาดและตลาดกลางราคายางพารา					
10. อาชีพเสริม อื่นๆ เพื่อเพิ่มรายได้					

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านนโยบาย

.....
.....
.....

2. ด้านการปลูกและบำรุงรักษา

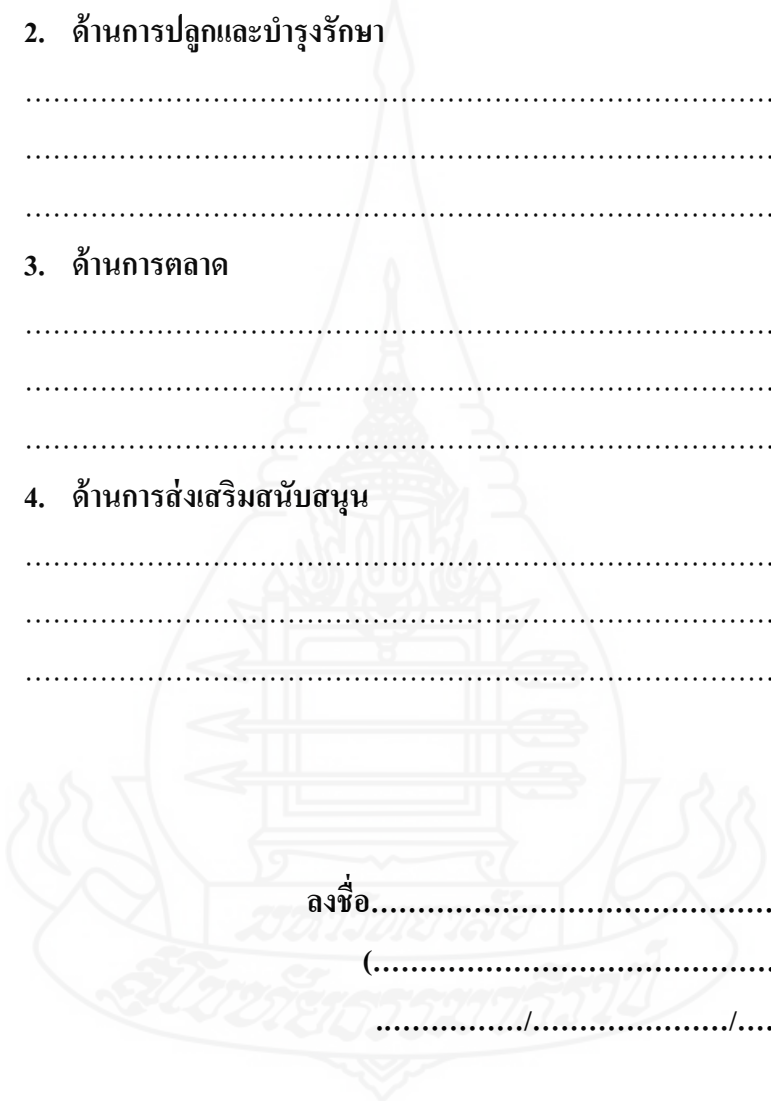
.....
.....
.....

3. ด้านการตลาด

.....
.....
.....

4. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางจิรพร ยศอาลัย
วัน เดือน ปีเกิด	15 กุมภาพันธ์ 2516
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏลำปาง พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข กรมส่งเสริมการเกษตร อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

